

SVENSKA

4

EUROPAPARLAMENTSVVALET

VALANVISNINGAR

Förhandsröstning på ett allmänt
förhandsröstningsställe i hemlandet

**OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET**

VALANVISNINGARNA FÖR EUROPAPARLAMENTSVALET SOM FÖRRÄTTAS 2019

Justitieministeriet utfärdar med stöd av 10 § i vallagen (714/1998) för vederbörande valmyndigheter följande valanvisningar för Europaparlamentvalet den 26 maj 2019. Valanvisningarna gäller fr.o.m. den 1 mars 2019 t.o.m. den 30 juni 2019.

Valanvisningar

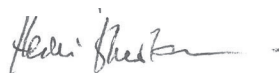
- Nr. 1: Kommunala centralvalnämndens uppgifter
- Nr. 2: Valnämndens uppgifter
- Nr. 3: Förhandsröstning på en anstalt
- Nr. 4: Förhandsröstning på ett allmänt förhandsröstningsställe i hemlandet
- Nr. 5: Hemmaröstning
- Nr. 6: Förhandsröstning utomlands
- Nr. 7: Magistratens uppgifter
- Nr. 8: Valkrets-nämndens uppgifter

Helsingfors den 1 mars 2019

Valdirektör

Arto Jääskeläinen

Konsultativ tjänsteman

Heini Huotarinen

Julkaisija:	OIKEUSMINISTERIÖ
Utgivare:	JUSTITIEMINISTERIET
Text:	Oikeusministeriö ja kunnat
Text:	Justitieministeriet och kommunerna
Paino:	Grano Oy, Espoo, 2019
Tryckning:	Grano Oy, Esbo, 2019

Innehåll:

1. ALLMÄNT OM EUROPAPARLAMENTSVAL	1
2. KOMMUNALA VALMYNDIGHETER	3
3. VALFÖRRÄTTARE VID FÖRHANDSRÖSTNINGEN	6
4. FÖRHANDSRÖSTNING	9
4.1. Tiden för förhandsröstningen	9
4.2. Tillkännagivande av förhandsröstning	10
4.3. Praktiska arrangemang på förhandsröstningsstället	12
4.4. Förrättning av förhandsröstningen	22
Steg 1: Väljarens identitet granskas och en röstsedel ges till väljaren	22
Steg 2: Väljaren gör röstningsanteckningen på röstsedeln	27
Steg 3: Röstsedeln stämplas och läggs i valkuvertet, som tillsluts	28
Steg 4: Röstningen antecknas i rösträttsregistret eller i förteckningen över väljarna och följbrevet ifylls.	30
Steg 5: Följbrevet och valkuvertet inneslut i ytterkuvertet	39
Steg 1–5: Sammanfattning	41
4.5. Bistående av väljaren	43
4.6. Upprätthållande av ordningen	44
4.7. Insändande av ytterkuverten till den kommunala centralvalnämnden	47
4.8. Förvaring och återställande av valmaterialet	50
5. ÖVRIGA ANVISNINGAR	51

Bilagor:

BILAGA 1a: Vallagen (714/1998)	53
I avdelningen: Gemensamma bestämmelser	53
1 kap: Allmänna bestämmelser	53
2 kap: Valmyndigheter	56
3 kap: Rösträttsregister	58
4 kap: Myndighetsuppgifter vid kandidatuppställning.	63
5 kap: Förhandsröstning	67
6 kap: Röstning på valdagen	75
7 kap: Uträkning och fastställande av valresultatet	80
8 kap: Ändringssökande.	82
II avdelningen: Bestämmelser om respektive val	84
9 kap: Riksdagsval	84
10 kap: Presidentval	84
11 kap: Kommunalval.	84
12 kap: Europaparlamentsval	84
III avdelningen: Särskilda bestämmelser	89
13 kap: Kompletterande bestämmelser	89
14 kap: Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	91
BILAGA 1b: EU:s valakt	92
BILAGA 1c: Förvaltningslag (434/2003: 27-30 §).	95
BILAGA 2a: Följebrevsblankett (med kvitteringsanteckning.	97
BILAGA 2b: Följebrevsblankett (utan kvitteringsanteckning	98
BILAGA 3: Meddelandekort (utan kvitteringsanteckning	99
BILAGA 4: Valkuvert.	100
BILAGA 5: Ytterkuvert	101
BILAGA 6: Förteckning över dem som röstat.	102
BILAGA 7: Blankett för kvitteringslista över ytterkuvert	104
BILAGA 8: Justitieministeriets instruktioner till väljaren om röstningsanteckningen	105
BILAGA 9: Checklista för röstningsställenas tillgänglighet	106
BILAGA 10: Vissa tidsfrister	107

1. ALLMÄNT OM EUROPAPARLAMENTSVAL

Europaparlamentsvalet 2019

Europaparlamentsvalet förrättas söndagen den 26 maj 2019. Förhandsröstning ordnas i Finland den 15-21 maj 2019 och utomlands den 15-18 maj 2019. Ombord på finska fartyg som befinner sig utomlands kan förhandsröstningen dock inledas redan den 8 maj 2019.

Vallagstiftning

Bestämmelser om förrättning av Europaparlamentsval finns i vallagen (714/1998; **bilaga 1a**) och EU:s valakt (akt om allmänna direkta val av ledamöter av Europaparlamentet, 76/787/EKSG, EEG, Euratom, bilaga **1b**). Valmyndigheterna ska utöver denna anvisning även noggrant sätta sig in i den bifogade sammanfattningen av de bestämmelser som gäller Europaparlamentsvalet.

Rösträtt och valbarhet

Bestämmelser om rösträtt i Europaparlamentsval finns i 14 § i grundlagen och bestämmelser om valbarhet i 164 § i vallagen.

Rösträtsregister och meddelandekort

Befolkningsregistercentralen upprättar senast onsdagen den 10 april 2019 ett rösträtsregister i vilket införs varje person som enligt uppgifterna i befolkningsdatasystemet är röstberättigad i Europaparlamentsvalet. I registret införs beträffande varje röstberättigad de uppgifter som avses i 18 § i vallagen, sådana de är i befolkningsdatasystemet, fredagen den 5 april 2019 klockan 24. Befolkningsregistercentralen utarbetar för var och en som införts i rösträtsregistret ett meddelandekort och sänder det per post senast torsdagen den 2 maj 2019 till alla väljare vilkas adress är känd.

Till meddelandekortet bifogas en förteckning över de allmänna förhandsröstningsställen som finns inom väljarens valkrets samt deras adresser och öppettider.

Röstning

Väljarna kan rösta antingen på förhand eller på valdagen. Rösträtten får inte utövas via ombud.

På förhand kan den röstberättigade rösta

- på vilket som helst av de allmänna förhandsröstningsställena som avses i 9 § 1 mom. 1 och 2 punkten i vallagen i Finland eller utomlands eller
- på en sådan anstalt som avses i 9 § 1 mom. 3 punkten i vallagen, om han eller hon vårdas eller har intagits på denna,
- ombord på ett sådant finskt fartyg som avses i 9 § 1 mom. 4 punkten och som befinner sig utomlands, om han eller hon hör till fartygets personal, eller
- på vissa villkor i sitt eget hem enligt vad som föreskrivs om hemmaröstning i 9 § 2 mom. i vallagen eller
- per brev, om han eller hon bor eller vistas utomlands under hela förhandsröstningsperioden och på valdagen.

Röstningen på valdagen förrättas mellan klockan 9 och 20 i varje kommun röstningsområdesvis. Väljaren får rösta enbart inom det röstningsområde (i den vallokal) som har antecknats för honom eller henne i rösträttsregistret och som anges på meddelandekortet som skickats med posten. Väljarna kan vid behov kontakta magistraten för att få veta var de får rösta på valdagen.

2. KOMMUNALA VALMYNDIGHETER

Allmänt

Europaparlamentsvalet 2019 förrättas i kommunerna av följande valmyndigheter:

- centralvalnämnden i kommunen,
- valnämnden,
- valbestyrelsen,
- valförrättarna på de allmänna förhandsröstningsställena,
- valförrättaren vid hemmaröstning och
- valbiträdena vid röstningsställena på valdagen.

Valmyndigheters opartiskhet

Enligt 9 a § i vallagen ska valmyndigheterna sköta sitt uppdrag opartiskt. För att befästa denna allmänna bestämmelse har man i vallagen

- vissa begränsningar i fråga om vem som är behörig för uppgiften som valmyndighet och
- när bestämmelserna om jäv i 27–30 § i förvaltningslagen (365/2003; **bilaga 1c**) ska tillämpas på valmyndigheten.

Begränsningarna som gäller behörighet i Europaparlamentsvalet

Centralvalnämnder:

- ett partis eller en gemensam listas valombud får inte vara medlem eller ersättare i en centralvalnämnd.

Valnämnden:

- en kandidat¹ får inte vara medlem eller ersättare i valnämnden.

Valbestyrelsen:

- en kandidat i valet får inte vara medlem eller ersättare i valbestyrelsen och inte heller
- kandidatens make eller maka², barn, syskon eller förälder i någon kommun.

¹ Samma begränsning gäller de biträden som valnämnden eventuellt anlitat enligt 16 § 2 mom. i vallagen.

² Med make eller maka avses äkta makar, personer som lever under äktenskapsliknande förhållanden och personer som lever i registrerat partnerskap.

De allmänna förhandsröstningsställena:

- en kandidat i valet kan inte vara valförrättare och inte heller
- kandidatens make eller maka, barn, syskon eller förälder.

Hemmaröstning:

- en kandidat i valet kan inte vara valförrättare vid hemmaröstning och inte heller
- kandidatens make eller maka, barn, syskon eller förälder.

Röstningsställe på valdagen:

- en kandidat i valet kan inte vara valbiträde och inte heller
- kandidatens make eller maka, barn, syskon eller förälder.

En allmän begränsning som gäller behörighet är att valmyndigheten inte kan vara en omyndig person (dvs. en person som inte har fyllt 18 år eller som förklarats omyndig).

Tillämpning av bestämmelserna om jäv på kommunala valmyndigheter

Med jäv avses en sådan situation där en opartisk handläggning kan äventyras på grund av förhållandet mellan handläggaren och det ärende som behandlas eller en part i ärendet.

Vem som är jäviga anges i 28 § i förvaltningslagen. Den som är jävig får inte delta i eller vara närvarande vid handläggningen av ett ärende. En person som är jävig ska själv meddela att han eller hon är jävig. Om jäv för medlemmar i ett kollegialt organ beslutar organet i fråga. I stället för en jävig person ska utan dröjsmål förordnas i en ojävig person.

Enligt vallagen ska förvaltningslagens reglering av jäv tillämpas på:

- medlemmar och ersättare i centralvalnämnden.

Förvaltningslagens reglering av jäv tillämpas inte på:

- medlemmar och ersättare i valnämnden³,
- medlemmar och ersättare i valbestyrelser,
- valförrättare på de allmänna förhandsröstningsställena,
- valförrättare vid hemmaröstning eller
- valbiträdena vid röstningen på valdagen.

³ Jävsbestämmelserna tillämpas inte heller på de eventuella biträden som avses i 16 § 2 mom. i vallagen (se även fotnot 2).

Valmyndigheters ansvar

I 185 § i vallagen föreskrivs att om en medlem i den kommunala centralvalnämnden, valnämnden eller valbestyrelsen eller en valförrättare eller någon annan person i egenskap av valmyndighet enligt vallagen försummar sina skyldigheter, ska han eller hon straffas såsom tjänsteman för tjänstebrott.

3. VALFÖRRÄTTARE VID FÖRHANDSRÖSTNINGEN

Förordnande av valförrättare

Arrangemangen kring röstningen på ett allmänt förhandsröstningsställe i Finland sköts av valförrättare.

Centralvalnämnden ska skriftligen förordna valförrättarna till de allmänna förhandsröstningsställena. Valförrättarna ska förordnas i så god tid att de på förhand hinner sätta sig in i de föreskrifter och anvisningar som gäller förhandsröstningen samt vidta de åtgärder som ankommer på dem vid organiseringen av förhandsröstningen.

Om kommunen har ingått ett avtal om ordnande av förhandsröstning med Posti Group Abp eller någon annan aktör ska centralvalnämnden också i detta fall förordna valförrättarna. I praktiken lägger Posten eller aktören emellertid fram ett förslag till valförrättare, varefter centralvalnämnden enligt vad som anges nedan ska säkerställa att personerna i fråga är behöriga att sköta denna uppgift och har tillräckliga språkkunskaper.

Vem kan förordnas till valförrättare?

I vallagen ställs inga särskilda behörighetsvillkor för en valförrättare. Till valförrättare kan således förordnas vem som helst som är förmögen att utföra uppgiften och som har fyllt 18 år. Den som uppställts som kandidat i valet eller en kandidats make, barn, syskon eller föräldrar kan dock inte vara valförrättare.

Valförrättarna ska ha tillräckliga språkkunskaper enligt vad som föreskrivs om de språkliga rättigheterna i språklagen (423/2003) samt inom samernas hembygdsområde i samiska språklagen (1086/2003).

På ett förhandsröstningsställe i en tvåspråkig kommun har var och en rätt att använda antingen finska eller svenska. I dessa kommuner ska centralvalnämnden se till att det på förhandsröstningsstället alltid finns närvarande minst en valförrättare som talar finska och en valförrättare som talar svenska och att de andra valförrättarna vet vilka dessa personer är. Om inte alla valförrättare på förhandsröstningsstället kan både svenska och finska är det bra att förse valförrättarna med skyl-

tar eller motsvarande (t.ex. med texten "Jag talar också svenska" eller "Minä puhun myös suomea"), så att väljaren vid behov kan välja valförrättaren på grundval av detta.

Centralvalnämnderna i Enontekis, Enare, Sodankylä och Utsjoki kommuner ska på motsvarande sätt se till att väljarna kan använda finska eller samiska på förhandsröstningsstället.

Antalet valförrättare

På vart och ett allmänt förhandsröstningsställe ska minst två valförrättare vara samtidigt närvarande hela den tid som förhandsröstningsstället är öppet för röstning. Valförrättarens uppgifter får inte anförtros någon annan. Det är möjligt och dessutom rekommendabelt att förordna fler än två valförrättare till ett förhandsröstningsställe. Att tillräckligt många valförrättare förordnas är viktigt också med tanke på eventuella sjukdomsfall och motsvarande situationer. Till ett förhandsröstningsställe kan till exempel förordnas åtta valförrättare, varav fyra förordnas till egentliga valförrättare och fyra till deras ersättare.

Förhinder

Om en valförrättare är förhindrad att utföra sitt uppdrag, t.ex. på grund av sjukdom, ska han eller hon omedelbart underrätta den andra valförrättaren på förhandsröstningsstället och centralvalnämndens sekreterare om detta. Centralvalnämndens sekreterare förordnar utan dröjsmål en av ersättarna till förhandsröstningsstället. Centralvalnämnden och Posten kan också bestämma att vid förhinder kan Postens valförrättare sinsemellan komma överens om hur arbetet ordnas på förhandsröstningsstället.

Valobservatörens rätt att närvara

I 184 § 2 mom. föreskrivs om en befullmäktigad valobservatörs rätt att vara närvarande när valmyndigheter utför sina uppgifter. Rätten att närvara gäller därmed utöver sammanträden även valmyndigheternas övriga verksamhet.

Justitieministeriet har inte tills vidare fått kännedom om någon valobservationsinsats i Finland i samband med Europaparlamentsvalet 2019.

Valförrättarens uppgifter i huvuddrag

Valförrättaren på förhandsröstningsstället ska

- 1) ställa i ordning förhandsröstningsstället för röstning,
- 2) sörja för att det på förhandsröstningsstället finns tillräckligt med förhandsröstningshandlingar och annat förhandsröstningsmaterial samt valbås och valurnor (om sådana används) och förvara dessa under förhandsröstningsperioden,
- 3) se till att det på förhandsröstningsstället finns tillräckligt med kungörelser och meddelanden, av vilka väljarna får information om den närmare ordningen vid röstningen,
- 4) se till att förhandsröstningen förlöper som den ska,
- 5) övervaka ordningen på förhandsröstningsstället,
- 6) på begäran fungera som valbiträde,
- 7) efter varje förhandsröstningsdag se till att ytterkuverten utan dröjsmål sänds till respektive kommunala centralvalnämnd, samt
- 8) sörja för att oanvända valhandlingar, de förteckningar som eventuellt ska föras över väljarna, valstämplarna och valbåsen och eventuella valurnor efter förhandsröstningen återställs till centralvalnämnden.

4. FÖRHANDSRÖSTNING

4.1. Tiden för förhandsröstningen

Den dagliga förhandsröstningstiden

De allmänna förhandsröstningsställena i Finland är öppna för röstning under de av kommunstyrelsen bestämda dagar som infaller under förhandsröstningsperioden.

Ett allmänt förhandsröstningsställe i hemlandet får öppnas för röstning tidigast klockan 8 alla vardagar samt klockan 9 på lördag och söndag. På motsvarande sätt ska förhandsröstningsstället stängas senast klockan 20 alla vardagar samt klockan 18 på lördag och söndag. Kommunstyrelserna bestämmer de dagliga öppettiderna för varje allmänt förhandsröstningsställe i Finland med beaktande av ovan nämnda begränsningar.

Avslutande av den dagliga förhandsröstningen

En väljare som inom den tid som bestämts för förhandsröstningen har infunnit sig på förhandsröstningsstället men inte har hunnit rösta under denna tid, har rätt att rösta också efter nämnda tids utgång. Förrättningen får alltså inte avbrytas eller avslutas förrän var och en som före stängningsdags har infunnit sig på förhandsröstningsstället för att rösta har beretts tillfälle att utöva sin rösträtt.

4.2. Tillkännagivande av förhandsröstning

Justitieministeriet

Till meddelandekortet som sänds till de röstberättigade bifogas information om de allmänna förhandsröstningsställena. Dessutom finns de allmänna förhandsröstningsställena samt deras adresser och öppettider på justitieministeriets valwebbplats www.valfinland.fi.

Den kommunala centralvalnämnden

Den kommunala centralvalnämnden ska tillkännage de allmänna förhandsröstningsställena som finns i kommunen samt deras öppettider så som kommunala tillkännagivanden delges.

Det rekommenderas att kommunerna även på andra sätt ger information om de allmänna förhandsröstningsställena i kommunen samt deras adresser och öppettider.

Valförrättaren

Valförrättaren ska se till att förhandsröstningstiderna och den närmare ordningen vid förhandsröstningen tillkännages väljarna genom kungörelser eller meddelanden som anslås på förhandsröstningsstället och vid behov även på annat lämpligt sätt. Vid tillkännagivandet kan valförrättaren utnyttja de affischer (storlek A3) som justitieministeriet utarbetat för detta ändamål.

På förhandsröstningsställets ytterdörr eller på något annat lämpligt ställe ska sättas upp ett meddelande senast sju dagar innan förhandsröstningen börjar. Meddelandet ska vara uppsatt under hela förhandsröstningen. Meddelandena kan också sättas upp på väggen eller på en eventuell anslagstavla på förhandsröstningsstället eller placeras utanför förhandsröstningsstället. När röstningsstället finns i en plats där det också finns annan verksamhet (t.ex. i ett affärscentrum) ska valförrättaren i synnerhet se till att meddelanden om var förhandsröstningsstället finns, placeras vid så många ingångar som möjligt.

Vägen till röstningsstället ska märkas tydligt, t.ex. med vägvisare och skyltar. Nödvändiga informationsskyltar ska finnas också inomhus på förhandsröstningsstället. I tvåspråkiga kommuner ska vägvisarna och informationsskyltarna vara på finska och svenska. I Enontekis, Ena-

re, Sodankylä och Utsjoki kommuner ska annonser, kungörelser och anslag samt andra meddelanden och skyltar som riktar sig till allmänheten vara även på samiska.

4.3. Praktiska arrangemang på förhandsröstningsstället

Valmaterial och möbler

Centralvalnämnden sörjer för att behövligt valmaterial och möbler översänds till förhandsröstningsstället.

Valförrättarna ska i god tid innan förhandsröstningen börjar kontrollera att nedan nämnda valmaterial och möbler finns på förhandsröstningsstället. Om något saknas ska valförrättarna utan dröjsmål kontakta centralvalnämnden.

Vad behövs vid ett förhandsröstningsställe?

Valhandlingar:

1) röstsedlar för Europaparlamentsvalet (förpackade i buntar med 100 st. i varje),

2) följbrevsblanketter (valblankett nr 5, **bilaga 2**). Även meddelandekortet som väljaren har med sig kan användas som följbrev när ingen anteckning av röstningen görs i valdatasystemet (valblankett nr 3, **bilaga 3**),

3) valkuvert (valblankett nr 4; **bilaga 4**) med ett litet fönster i nedre delen,

4) ytterkuvert (valblankett nr 6; **bilaga 5**) vars framsida är till största delen gul och på vars fram- och baksida har tryckts ett rött Express-märke (valblankett nr 6, i landskapet Åland valblankett nr 6a),

5) förteckningar över väljarna (förteckning över dem som röstat på förhand, valblankett nr 7, **bilaga 6**),

6a) sammanställningen av kandidatlistorna för Europaparlamentsvalet,
6b) justitieministeriets instruktioner till väljaren om röstningsanteckningen (**bilaga 8**),
som ska sättas upp i röstningsutrymmet på sådana ställen att väljarna enkelt ser dem,

7) blanketter för kvitteringslista över ytterkuvert (**bilaga 7**),

8) På sådana förhandsröstningsställen där rösträttsdatasystemet inte används: en förteckning över alla centralvalnämnders postadresser som skrivits ut från adressen <https://vaalit.fi/sv/de-kommunala-centralvalnamnderna1>,

9) förteckning över de sista inlämningstidpunkterna för expressbrev vid postanstalterna,

10) kungörelser och motsvarande meddelanden och skyltar med vilka förhandsröstningstiderna och den närmare ordningen vid förhandsröstningen tillkännages väljarna. Sådana är t.ex.:

- justitieministeriets förhandsröstningsaffischer (storlek A3), på vilka valförrättaren antecknar ställets namn och öppettiderna,
- valförrättarnas egna skyltar och meddelanden samt vid postkontor med förhandsröstning deras egna informationsskyltar och
- Allergi- och astmaförbundets affischer om att djur inte ska hämtas till röstningsstället.

Tillbehör:

11) valstämplar för stämpling av röstsedlarna. Det är bra att även ha en reservstämpel. Valstämpeln är blåroöd till färgen och ser ut på följande sätt:

12) namnskyltar eller motsvarande för valförrättarna. En valförrättare på ett allmänt förhandsröstningsställe i hemlandet ska bära en namnplåt eller motsvarande på vilken det står VAALITOIMITSIJA eller VAA-LITOIMITSIJA - VALFÖRRÄTTARE. På skylten kan även finnas valförrättarens namn. På förhandsröstningsstället ska dessutom finnas skyltar eller motsvarande som anger valförrättarens plats samt andra informationsskyltar som behövs.

13a) pennor med vilka väljaren ska göra röstningsanteckningen på röstsedeln. Pennorna kan i princip vara av vilket slag som helst, till exempel kulspets- eller blyertspennor. Vid några av de senaste valen har vissa väljare misstänkt att det finns möjlighet till röstningsfusk om röstningsanteckningen görs med en blyertspenna. Trots att dessa misstankar är obefogade, rekommenderas det att man hellre reserverar kulspetspennor eller motsvarande till väljarnas förfogande för att trygga tillförlitligheten till valet. Det ska dock ses till att pennorna inte är sådana att röstningsanteckningen blir suddig eller lätt syns genom röstsedeln. Till exempel tuschpennor eller kulspetspennor med vass spets rekommenderas inte för röstningsanteckningen. Det ska reserveras tillräckligt många reservpennor. Vissa har upplevt att kulspetspennor t.o.m. förbrukas snabbare än blyertspennor.

13b) pennor till valförrättarnas förfogande samt kontorsmaterial (anteckningsblock, limstift, fuktningsvamp, förstoringsglas o.s.v.).

Möbler:

14) valbås, För att valhemligheten ska kunna tryggas bör väljaren kunna fylla i sin röstsedel i lugn och ro och i skydd för andras blickar. I detta syfte ska det finnas ett eller flera valbåsar på förhandsröstningsstället. Valbåsen ska placeras så att valhemligheten bevaras. Belysningen i valbåsen ska vara tillräcklig. Avståndet mellan valbåsen ska vara så pass stort att väljaren kan gå till ett ledigt bås utan att störa dem som röstar i de andra båsena. Valbåsen får inte placeras så att väljaren är tvungen att passera baksidan av de andra valbåsena för att komma till ett ledigt bås. Valförrättaren ska se till att eventuella övervakningskameror inte har riktats mot valbåsen.

15) ett röstningsbås för rullstolsburna personer där rullstolen ryms in, eller ett fristående skrivunderlägg som monteras på bordet och som är utrustad med skärm så att väljaren kan göra sin röstningsanteckning på ett sätt som tryggar valhemligheten.

16) stängbar låda med lock eller valurna i vilken de färdiga ytterkuverten läggs. Det rekommenderas att en valurna används även på de allmänna förhandsröstningsställena.⁴ Urnan ska naturligtvis öppnas senast när kuverten sänds från förhandsröstningsstället till centralvalnämnderna. Användning av urna kan dock öka väljarnas förtroende för förhandsröstningsarrangemangen, även om det är skäl att beto-

⁴ Se miljöministeriets förordning om den hinderfria byggnaden av den 1 oktober 2004, Finlands byggbestämmelsesamling F1 Hinderfri byggnad, föreskrifter och anvisningar 2005.

na för väljarna att det slutna valkuvertet fungerar som valurna vid förhandsröstning. Antingen valförrättaren eller väljaren själv kan lägga ytterkuvertet i valurnan. Centralvalnämnden och valförrättarna ska tillsammans komma överens om valurna ska användas på förhandsröstningsstället eller inte. Om valurna inte används ska de färdiga ytterkuverten läggas i någon annan stängbar låda med lock.

17) bord, servicedisk eller motsvarande och stolar.

Valanvisningar:

18) justitieministeriets valanvisning nr 4 (Förhandsröstning på de allmänna förhandsröstningsställena i Finland) och

19) VAT-anvisning nr 4c (Anvisningar om rösträttssystemet för valförrättare på de allmänna förhandsröstningsställena i hemlandet), om rösträttsdatasystemet (rösträtsregistret) används på förhandsröstningsstället.

Valförrättarna ska sätta sig in i anvisningarna redan på förhand, men det är bra att ha anvisningarna till hands även under förhandsröstningsdagarna.

IT-utrustning:

Om rösträttsdatasystemet (rösträtsregistret) används på förhandsröstningsstället behövs dessutom de utrustningar som anges i VAT-anvisning nr 4c.

Förvaring av valmaterialet

När centralvalnämnden delar ut valhandlingarna och valstämplarna till valförrättarna ska särskild vikt fästas vid att materialet delas ut på ett tillförlitligt sätt och att ingen möjlighet till oegentligheter uppstår.

När valförrättaren har fått materialet ska han eller hon kontrollera att försändelsen innehåller det antal olika handlingar som anges i följesedeln eller i motsvarande dokument samt genom stickprov säkerställa att handlingarna, i synnerhet röstsedlarna, är felfritt tryckta. Valförrättaren ska också kontrollera att han eller hon fått rätta valstämplar och att de är användbara. Valförrättaren svarar i sista hand själv för att han eller hon har allt material som behövs.

Valförrättaren ska förvara alla de valhandlingar och valstämplar han eller hon har mycket omsorgsfullt. När förhandsröstningsstället är stängt ska förhandsröstningshandlingarna och valstämplarna förvaras i ett kassavalv, kassaskåp eller inlåsta på något annat ställe på förhandsröstningsstället.

Kan oanvända handlingar från föregående val användas?

Vid Europaparlamentsvalet 2019 får i regel enbart handlingar som distribuerats för valet i fråga användas. Förutom dessa är det dock möjligt att använda

- 1) av de handlingar som distribuerats för valen under åren 1999-2019:
 - foljebrevsblanketter,
 - blanketter för förteckningen över dem som röstat på förhand,
 - blanketter för valprotokollet, och
- 2) ytterkuvert med färdigtryckt Expres-märke som sänts för valen under åren 2017-2019.

Övriga oanvända handlingar från föregående val får inte användas utan de ska omedelbart förstöras. Till exempel de ytterkuvert som använts vid val före kommunalvalet 2017 ska förstöras, eftersom alla ytterkuvert från och med kommunalvalet har varit expressbrev och därför har ett Expres-märke tryckts färdigt på de nya ytterkuverten.

Tilläggsbeställning av valhandlingar

Det får inte uppstå en sådan situation att valhandlingarna tar slut i något skede av förhandsröstningen. Valförrättaren ska utan dröjsmål meddela centralvalnämnden om den behöver flera valhandlingar och i detta sammanhang komma överens om

- att centralvalnämnden ska översända de handlingar som valförrättaren behöver eller
- att valförrättaren själv ska beställa handlingarna direkt från PNS.

Tilläggsbeställningar och närmare upplysningar om distributionen: e-post customer.service@stralfors.fi, tfn 020 740 4100 klockan 8–17.

Kopiering av valhandlingar

Följande handlingar behöver inte nödvändigtvis beställas utan de kan också kopieras:

- följbrevsblanketten
- förteckningen över dem som röstat på förhand
- blanketten för kvitteringslista av ytterkuvert.

Kopiorna ska dock vara av god kvalitet. Andra handlingar får inte kopieras, utan de ska beställas.

Platsen som reserveras för röstning och informationsskyltar

Röstningen på förhandsröstningsstället ska ordnas så att valhemligheten bevaras.

Förhandsröstningen kan ordnas på ett sådant ställe, t.ex. ett kommunhus, ett bibliotek, ett postkontor eller ett affärscentrum, där det även finns annan verksamhet, dvs. den egentliga verksamhet som utövas på stället. Då förhandsröstningen ordnas på ett sådant ställe ska det ovillkorligen sörjas för att den egentliga verksamheten inte på något sätt stör röstningen, om denna verksamhet utövas i samma utrymme samtidigt som röstningen pågår. Valförrättaren ska i synnerhet ta hänsyn till att valmaterialet inte får förvaras ovarsamt.

Den plats som har reserverats för förhandsröstningen ska vara placerad antingen i kundbetjäningslokalen eller på något ställe som inte används för någon annan verksamhet under röstningen. Väljaren ska utan svårigheter kunna ta sig fram till detta utrymme. Det ska finnas information om var röstningsplatsen finns. I tvåspråkiga kommuner ska vägvisarna och informationsskyltarna vara på finska och svenska. I Enontekis, Enare, Sodankylä och Utsjoki kommuner ska annonser, kungörelser och anslag samt andra meddelanden och skyltar som riktar sig till allmänheten vara även på samiska.

Vägen till förhandsröstningsstället ska märkas ut tydligt, t.ex. med vägvisare och skyltar. På själva förhandsröstningsstället kan det också finnas informationsskyltar som gör det lättare för väljarna att se var allting finns, t.ex. "Anmälning", "Valbåsen", "Mottagning av röstningen" osv.

Belysningen på förhandsröstningsstället ska vara tillräcklig. Valbåsen och platsen för ifyllande av foljebrevet ska vara nära den plats som har reserverats för valförrättarna.

Ordningen på röstningsplatsen

I röstningsutrymmet ska placeras ett tillräckligt antal punkter för kontroll av identiteten och givande av röstsedlar, tillräckligt många röstningsbås samt mottagningspunkter för röstningen.

Utrymmet ska dimensioneras och ordnas så att det uppstår så lite rusning och köer som möjligt. Om det ändå uppstår köer, är det viktigt att köandet ordnas så att det inte stör röstningen eller förorsakar oskäligt besvär för väljarna. Köerna kan naturligtvis också ledas utanför förhandsröstningsstället, men då ska man beakta att i synnerhet i dåligt väder kan köandet utomhus vara besvärligt för en del av väljarna. Därför bör köandet i mån av möjlighet ordnas så att väljarna kan vänta på sin tur i entréhallen eller andra motsvarande utrymmen inomhus. På ett förhandsröstningsställe där rusning uppstår ska dessutom finnas valförrättare med uppgiften att styra kön. Att köandet ordnas på ett lämpligt sätt är särskilt viktigt i det skede då väljarna efter att ha röstat köar till den valförrättare som tar emot röstningarna. Valförrättaren ska då övervaka att valhemligheten bevaras för dem som köar. Det bästa sättet att undvika att det uppstår köer och rusning är att se till att det på förhandsröstningsstället finns tillräckligt många valförrättare, i synnerhet vid punkten där röstningarna tas emot.

Ifyllandet av foljebrevet är inte hemligt. Väljarna får inte fylla i foljebrevet i valbåset, utan det är bäst att ordna det så att foljebreven fylls i vid en kundbetjäningsskiss. Vid behov kan ett separat bord eller någon annan plats reserveras för ifyllandet av foljebreven.

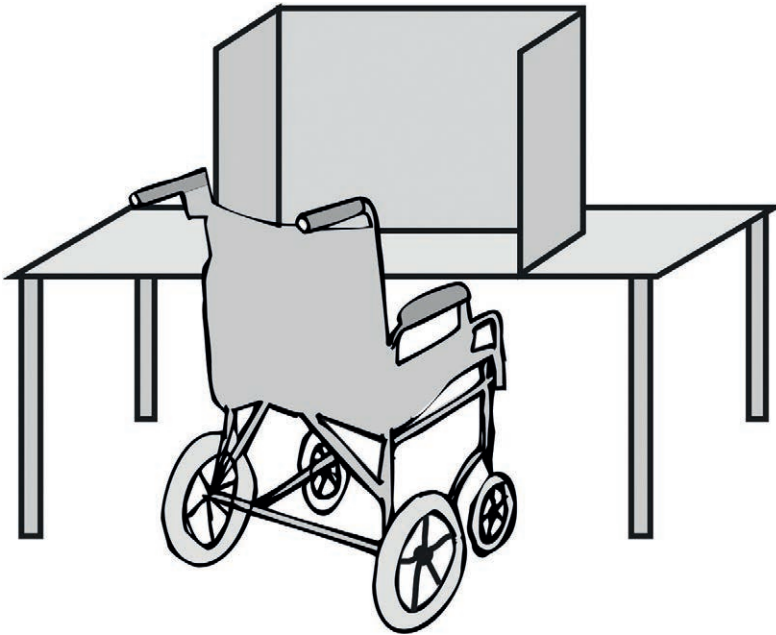
Tryggande av tillgänglighet

När det allmänna förhandsröstningsstället väljs bör det tas hänsyn till att handikappade och andra som använder olika tekniska hjälpmedel lätt ska kunna ta sig till röstningsstället. Till exempel eventuella trösklar och trappor på röstningsstället ska förses med ramp⁵, så att de som använder rollator eller till exempel eldriven rullstol utan svårigheter kommer till röstningsutrymmet.

⁵ Se miljöministeriets förordning om den hinderfria byggnaden av den 1 oktober 2004, Finlands byggbestämmelsesamling F1 Hinderfri byggnad, föreskrifter och anvisningar 2005.

Med tanke på rullstolsburna bör det dessutom finnas ett valbås i vilket man ryms med rullstol eller ett fristående skrivunderlägg med skärm, så att väljaren kan fylla i sin röstsedel i skydd för andras blickar. På förhandsröstningsstället kan också finnas ett bord med skärm, så att väljaren kan göra sin röstningsanteckning utan att någon annan ser det.

Exempel:

Riksdagens justitieombudsmans avgöranden om tillgänglighet

En väljare hade inte kunnat ta sig in i valbåset med rullstol och hade varit tvungen att skriva sin kandidats nummer på röstsedeln utanför valbåset. Riksdagens justitieombudsman konstaterade i sitt avgörande (6.5.2004) att stadens centralvalnämnd borde ha sett till att förhandsröstningsstället lämpar sig för rullstolsburna personer. Säkerställande av rörelsehindrades valhemlighet (till exempel med lämpliga skrivunderlag eller skärm) hör till materiellt tryggnad av likabehandling enligt 6 § i grundlagen och rätten att delta enligt 14 § i grundlagen.

Riksdagens biträdande justitieombudsman konstaterade i sitt avgörande (19.11.2013) att stadens centralvalnämnd hade försummat sina lagenliga förpliktelser att sörja för att ordna en ändamålsenlig hinderfri röstningslokal och för att valhemligheten bevaras på röstningsstället, och gav centralvalnämnden en anmärkning med anledning av det lagstridiga förfarandet. Vid ett förhandsröstningsställe i kommunalvalet 2012 blev rullstolsburna väljare tvungna att rösta på förhand så att i deras famn placerades ett fristående skrivunderlag, som hölls upp av valfunktionären. Centralvalnämnden medgav i sin utredning, att det på förhandsröstningsstället (entréhallen i en butik) inte fanns tillräckligt

med utrymme för att placera in ett lämpligt hinderfritt röstningsbås.

Riksdagens justitieombudsman konstaterade i sitt beslut

1) (11.12.2015) att 1) om förhandsröstningsstället inte är hinderfritt ska det fästas uppmärksamhet vid att informera väljarna om detta och 2) att ett fristående skrivunderlag som ställs i väljarens famn inte tryggar bevarandet av valhemligheten. Detta förfarande uppfyller inte det centrala kravet på valhemlighet, dvs. att väljaren kan fylla i sin röstsedel i skydd för andras blickar.

Riksdagens justitieombudsman gjorde överraskningsinspektioner på röstningsställena i kommunalvalet 2017 och utredde förhandsröstningsställenas hinderfrihet och tillgänglighet samt tryggheten av valhemligheten. På basis av inspektionerna beslutade justitieombudsmannen att göra alla centralvalnämnder i städer och kommuner som var föremål för en inspektion uppmärksamma på skyltars synlighet, bristfällig tillgänglighet och små vallokaler. Därtill ledde granskningen till ytterligare åtgärder i tre kommuner beträffande bevarandet av valhemlighet.⁶

Riksdagens justitieombudsman fortsatte med överraskningsinspektionerna även under presidentvalet 2018, varvid det fortfarande fanns brister vid vissa röstningsställena när det gäller bevarandet av valhemlighet (EOAK 166/2018).

I mån av möjlighet bör parkeringsplats för fortskaffningsmedel för personer med funktionsnedsättning reserveras i den omedelbara närheten av röstningsstället och hjälp ordnas för personerna med funktionsnedsättning både på röstningsstället och utanför det.

Invalidförbundet rf har utarbetat en checklista för röstningsställets tillgänglighet som valförrättaren på ett ändamålsenligt sätt ska använda sig av vid planeringen av arrangemangen i röstningsutrymmet (**bilaga 9**).

Valförrättarnas arbetsfördelning och platser

Minst två valförrättare ska vara samtidigt närvarande på förhandsröstningsstället under hela den tid stället är öppet för röstning. Det är dock tillåtet att en av valförrättarna är tillfälligt frånvarande av s.k. naturliga eller motsvarande skäl.

Valförrättarna ska sinsemellan komma överens om vilka uppgifter var och en sköter vid förhandsröstningen. Det är möjligt att alla valförrättare sköter alla uppgifter eller att var och en har en egen uppgift. Uppgifterna kan fördelas t.ex. så att en valförrättare tar emot väljarna, kontrollerar deras identitet, styr dem till valbåset och övervakar köandet och de andra valförrättarna sköter rösträtsregistret.

⁶ Riksdagens justitieombudsmans inspektionsberättelse (2164/2017).

Minst en valförrättare ska placeras på ett sådant ställe att han eller hon hela tiden kan följa hur väljarna rör sig på förhandsröstningsstället och vid behov också fungera som valbiträde.

Användningen av rösträttsregistret

Rösträttsdatasystemet (rösträttsregistret) är en del av justitieministeriets valdatasystem (VAT).

I detta system kontrollerar valförrättaren att väljaren har rätt att rösta och gör en anteckning i systemet om när och på vilket förhandsröstningsställe väljaren har röstat. Närmare anvisningar om användningen av rösträttsregistret finns i VAT-anvisning nr 4c (Anvisningar om rösträttsregistret för valförrättare på de allmänna förhandsröstningsställena i Finland).

Valförrättarens kontrollåtgärder

Varje förhandsröstningsdag ska valförrättaren innan förhandsröstningen börjar kontrollera att

- 1) allting är i sin ordning i röstningsutrymmet: informationsskyltarna och röstningsbåsen finns på lämpliga ställen, pennor och sammanställningen av kandidatlistorna finns i båsen o.s.v.
- 2) det finns tillräckligt med valhandlingar och att de är på rätt ställe,
- 3) det på förhandsröstningsstället inte finns sådana försändelser, reklam eller annat sådant material som inte får delas ut på ett förhandsröstningsställe eller finnas framlagda där, och att
- 4) dataförbindelserna till rösträttsregistret fungerar. Om förbindelserna inte fungerar ska valförrättaren utan dröjsmål ringa kommunens IT-stöd eller de nummer som anges i slutet av VAT-anvisning nr 4c.

4.4. Förrättning av förhandsröstningen

Förhandsröstningen består av följande steg:

- Steg 1: Väljarens identitet kontrolleras och en röstsedel ges till väljaren
- Steg 2: Väljaren gör röstningsanteckningen på röstsedeln
- Steg 3: Röstsedeln stämplas och innesluts i valkuvertet
- Steg 4: Röstningen antecknas i rösträttsregistret eller i förteckningen över väljarna och fölgebrevet ifylls
 - Steg 4A: Användning av rösträttsregistret
 - Steg 4B: Röstningen antecknas för hand
- Steg 5: Fölgebrevet och valkuvertet innesluts i ytterkuvertet

Steg 1: Väljarens identitet granskas och en röstsedel ges till väljaren

- *Kontrollera väljarens identitet med hjälp av identitetskort, pass, körkort eller annan officiell handling med foto*
- *Ge en röstsedel till väljaren och uppmana honom eller henne att gå in i ett röstningsbås*

1 (i) Kontroll av väljarens identitet

För att få rösta på förhand ska väljaren under den tid som reserverats för förhandsröstningen personligen anmäla sig hos valförrättaren. Rösträtten kan inte utövas via ombud.

När väljaren anmäler sig för att rösta är han eller hon skyldig att styrka sin identitet för valförrättaren. Väljaren ska i regel för valförrättaren förete en handling som styrker hans eller hennes identitet (identitetsbevis). En sådan handling ska dock inte ovillkorligen krävas av väljaren, om hans eller hennes identitet med säkerhet kan konstateras på annat sätt, t.ex. om valförrättaren känner väljaren (RP 175/1995 rd.).

Justitiekanslern i statsrådet har i sitt beslut av den 15 januari 1997 (dnr 978/1/96) konstaterat bl.a. följande: Enligt vallagstiftningen ska väljarna styrka sin identitet vid röstning. Skyldigheten att styrka identiteten kan också anses ligga i väljarens intresse. Med tanke på tillgodoseendet av rösträtten är det väsentligt att ingen kan rösta i någon annans namn eller på någon annans vägnar och att anteckningen görs vid rätt person i vallängden [rösträttsregistret].

Den röstande är skyldig att styrka sin identitet innan röstsedeln ges åt honom eller henne (57 § 2 mom. i vallagen). Efter det ska väljaren uppmanas att hålla identitetsbeviset framme när han eller hon efter att ha gjort röstningsanteckningen på nytt kommer fram till valförrättaren. Det är viktigt med en lämplig identitetskontroll redan i detta skede för att väljarna ska känna förtroende för valarrangemangen.

Vilka handlingar duger som identitetsbevis?

Väljaren kan styrka sin identitet med ett giltigt av polisen utfärdat identitetskort, ett pass, ett körkort eller ett FPA-kort försett med foto.

Som identitetsbevis duger även utländska eller andra giltiga identitetshandlingar som innehåller

- innehavarens fullständiga namn,
- födelsedatum,
- innehavarens underteckning,
- foto på personen i fråga och
- datum för utfärdandet av handlingen och utfärdarens underskrift.

Ett digitalt körkort med foto lämpar sig också för att styrka identiteten.

Det väsentliga är att säkerställa att handlingen visas upp av samma person vars foto finns på identitetsbeviset. Om personen i fråga inte kan identifieras, t.ex. på basis av ett gammalt foto på körkortet, kan utredningen inte anses vara tillräcklig.

Identiteten kan inte styrkas enbart med meddelandekortet eller med andra kort eller handlingar som inte är försedda med foto.

Tingsrätten dömde fyra valnämndsmedlemmar till bötesstraff för brott mot tjänsteplikt av oaktsamhet. I det kombinerade kommunalvalet och Europaparlamentsvalet 1996 hade medlemmarna i valnämnden inte kontrollerat väljarens identitet, utan låtit vederbörande rösta i båda valen endast på basis av meddelandekortet. Senare framgick det att meddelandekortet inte var väljarens eget och att väljaren inte ens var röstberättigad, eftersom vederbörande var omyndig. Hovrätten ändrade inte tingsrättens dom, och högsta domstolen beviljade inte tillstånd att överklaga hovrättens beslut. Den omyndige (12 år) tilldömdes inget straff, men mannen som hade gett meddelandekortet till den omyndige dömdes som medelbar gärningsman till böter för röstningsfusk. (HeIHR 28.5.1998, nr. 1631).

Förfarande när en väljare saknar identitetsbevis

I de meddelandekort som postats till de röstberättigade konstateras bland annat att den som inte har något intyg över sin identitet för röstningen avgiftsfritt kan få ett temporärt identitetskort hos polisen. För kortet behövs två passfoton.

Väljare som kommit för att rösta utan identitetsbevis bör underrättas om denna möjlighet så att de eventuellt kan ordna saken före de andra förhandsröstningsdagarna och valdagen. Ett temporärt identitetskort bör dock inte rekommenderas till en väljare som enbart glömt sitt identitetsbevis hemma.

Kontroll av väljarens identitet i vissa särskilda situationer

I tidigare val har det visat sig att vissa (oftast äldre) röstberättigade inte äger ett giltigt pass, körkort eller någon annan motsvarande giltig handling. Dessa personer har inte heller skaffat eller kunnat skaffa ett ovan nämnt avgiftsfritt temporärt identitetskort. Om valförrättaren inte känner väljaren, kan det vara svårt att kontrollera väljarens identitet. I dessa situationer ska valförrättaren försöka göra en helhetsbedömning av situationen på basis av hur tillförlitlig han eller hon anser att den utredning som väljaren företer är och utifrån situationen i allmänhet. I vissa fall kan väljaren ha med sig andra handlingar som styrker hans eller hennes identitet, även om de inte är försedda med foto. Väljaren kan också ha med sig en identitetshandling som är försedd med foto, men som inte längre är giltig. Väljaren kan dessutom ha med sig en ledsagare som utöver att styrka sin egen identitet muntligt kan styrka väljarens identitet.

I dessa situationer ska valförrättaren utöva sin prövningsrätt. Å ena sidan ska man se till att alla som har rätt att rösta får utöva sin rösträtt, men å andra sidan är det viktigt att ingen kan rösta i någon annans namn eller på någon annans vägnar och att anteckningen om utövandet av rösträtten görs vid rätt person i vallängden. Då valförrättaren anser att väljarens identitetsutredning som helhet är tillförlitlig kan identiteten kontrolleras enligt ovan nämnda exempel.

Justitiekanslern i statsrådet har i sitt beslut av den 8 maj 2012 (dnr OKV/98/1/2012) konstaterat bl.a. följande: Om väljaren inte företer någon handling för valförrättaren som styrker hans eller hennes identitet, ska väljaren på något annat sätt kunna övertyga valförrättaren om sin identitet. Valförrättaren ska enligt sin tjänsteplikt göra en helhetsbedömning i varje enskilt fall. Om en person med

begränsad funktionsförmåga inte har ett identitetsbevis utan identiteten styrks (oftast vid sidan om andra utredningar) genom att hans eller hennes ledsagare muntligt styrker väljarens identitet, kan det i vissa fall vara befogat att reda ut varför man inte har skaffat identitetsbevis för väljaren. [...] Ytterligare utredning om identiteten ska begäras finkänsligt och försonligt. [...] Att försäkra att röst-rätten utövas av rätt person ligger också i den röstberättigades eget intresse.

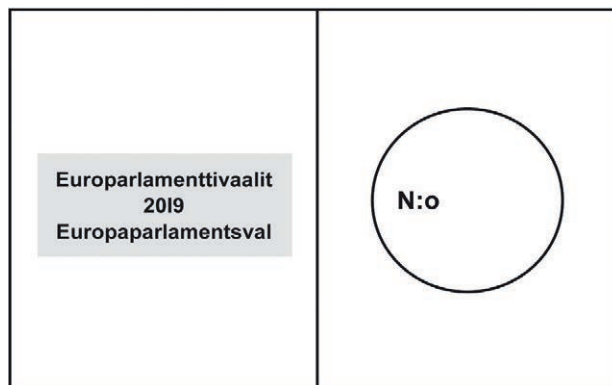
1 (ii) Överlämnande av röstsedeln till väljaren

När väljarens identitet har utretts ska valförrättaren överlämna en – och ovillkorligen endast en – röstsedel till väljaren. Röstsedeln ges till väljaren öppnad och med den inre sidan (textsidan) uppåt så tex-ten är åt rätt håll för väljaren som tar emot röstsedeln (dvs. upp och ner för valförrättaren). Samtidigt ska det säkerställas att röstsedeln är felfri och att det är fråga om den rätta röstsedeln för Europaparla-mentsvalet 2019.

Om en röstsedel har ofullkomligt tryck, ska väljaren ges en ny röstse-del. Den bristfälliga röstsedeln ska rivas sönder.

Vid tidigare val har det hänt att man i ett valkuvert har hittat två röstsedlar vil-kas kanter har fastnat i varandra så att röstningsanteckningen, men ingen val-stämpel funnits på den ena (den övre) och valstämpeln, men ingen röstnings-anteckning på den andra. Detta har kunnat bero på att väljaren av misstag har fått två röstsedlar som fastnat i varandra och inte märkt detta. Valförrättaren ska särskilt kontrollera att sådana röstsedlar som fastnat i varandra skiljs åt och att enbart en röstsedel ges till väljaren.

Vid Europaparlamentsvalet 2019 ser röstsedeln ut på följande sätt:

De övriga valhandlingarna (valkuvertet och den eventuella fölgebrevs-blanketten) ges till väljaren först när han eller hon efter att ha gjort

röstningsanteckningen på röstsedeln på nytt kommer fram till valförrättaren.

1 (iii) Instruktioner till väljaren

Väljaren ska uppmanas att gå till ett valbås och göra sin röstningsanteckning på röstsedeln så att valhemligheten bevaras⁷. I ett valbås får inte finnas fler än en väljare åt gången.

⁷ Enligt 58 § 1 mom. i vallagen ska röstningsanteckningen göras i valbåset eller annars så att valhemligheten bevaras. Det sistnämnda alternativet kommer i fråga främst endast i det fall att det finns brister i förhandsröstningsställets fysiska tillgänglighet.

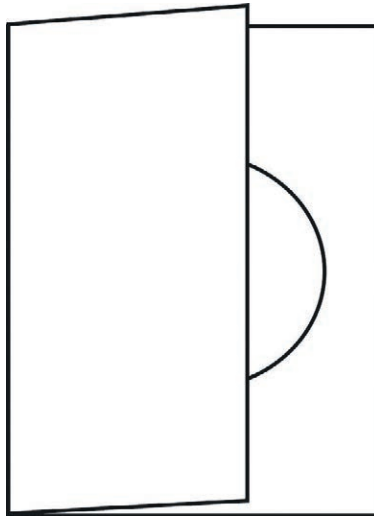
Steg 2: Väljaren gör röstningsanteckningen på röstsedeln

- I röstningsbåset antecknar väljaren på röstsedeln numret på den kandidat för vilken han eller hon vill avge sin röst och därefter kommer han eller hon på nytt fram till valnämnden med den hopvikta röstsedeln

Röstningsanteckningen och hopvikning av röstsedeln

Väljaren antecknar numret på den kandidat för vilken han eller hon ger sin röst i cirkeln på röstsedeln.

Väljaren ska därefter vika röstsedeln på mitten längs den linje som har märkts ut på röstsedeln så att röstsedelns insida inte syns.

Om röstsedeln på grund av en felaktig röstningsanteckning eller av någon annan orsak blir oanvändbar, ska väljaren på begäran ges en ny röstsedel. Den oanvändbara röstsedeln ska rivas sönder så att valhemligheten bevaras. Röstsedeln kan rivas sönder antingen av väljaren själv eller av valförrättaren. Valförrättaren ska underrätta väljaren om att han eller hon har möjlighet att själv riva sönder den oanvändbara röstsedeln och ta bitarna med sig.

Steg 3: Röstsedeln stämplas och läggs i valkuvertet, som tillsluts

- *Stämpla röstsedeln som väljaren vikt ihop.*
- *Be väljaren lägga den stämplade röstsedeln i valkuvertet.*
- *Kontrollera till slut att valkuvertet är väl tillslutet*

3 (i) Stämpling av röstsedeln

När väljaren har gjort sin anteckning på röstsedeln visar han eller hon upp den hopvikta röstsedeln för valförrättaren för avstämpling.

Valförrättaren ska ovillkorligen stämpla röstsedeln. En ostämplad röstsedel är ogiltig. En röstsedel får inte stämplas färdigt på förhand, utan först när väljaren har gjort sin röstningsanteckning på den och ger den till valförrättaren. Underlåtenhet att stämpla en röstsedel är en försummelse som betraktas som tjänstefel.

Stämpeln ska slås **mitt** på den hopvikta röstsedelns utsida så att den **syns tydligt**. Om stämpeln går sönder eller färgämnet tar slut ska valförrättaren utan dröjsmål be centralvalnämnden om en ny stämpel eller mer färgämne.

Vid riksdagsvalet 2011 upptäckte valkrets-nämnden bland de röstsedlar som den granskade flera fall där stämplingen var så bristfällig att knappast annat än stämpelns konturer syntes. En ostämplad röstsedel är ogiltig.

Röstsedeln ska stämplas i väljarens närvaro och så att väljaren hela tiden har röstsedeln under uppsikt.

3 (ii) Röstsedeln innesluts i valkuvertet

När röstsedeln har stämplats ska valförrättaren ge väljaren ett valkuvert, och väljaren ska omedelbart i valförrättarens åsyn lägga röstsedeln i valkuvertet och klistra fast kuvertet genom att fukta limytan på kuvertets förslutningsklaff och trycka fast klaffen. Valkuvertet får inte tillslutas på något annat sätt (t.ex. med tejp). Fuktningskvamp kan användas vid limningen. Vid behov, om det inte går att tillsluta valkuvertet genom att fukta limytan, kan kuvertet tillslutas med hjälp av vanligt lim (t.ex. limstift).

Valkuvertet får varken stämplas eller förses med några andra anteckningar.

Röstsedeln hålls hopvikt under hela den tid som den stämplas och innesluts i valkuvertet. Valförrättaren får under inga omständigheter öppna en hopvikt röstsedel.

Valförrättaren ska kontrollera att valkuvertet är väl tillslutet. Vid behov ska väljaren ges ett nytt valkuvert eller lim för att klistra fast valkuvertet.

Steg 4: Röstningen antecknas i rösträttsregistret eller i förteckningen över väljarna och foljebrevet ifylls

Anteckningen om förhandsröstningen görs antingen i rösträttsregistret eller, om registret inte används, i förteckningen över väljarna. I samband med anteckningen ifylls foljebrevet.

Nedan beskrivs steg 4 på två olika sätt beroende på om rösträttsregistret används eller om det inte används på förhandsröstningsstället:

- **Steg 4.A** beskriver åtgärderna om rösträttsregistret används och
- **Steg 4.B** beskriver åtgärderna om rösträttsregistret inte används (röstningen antecknas för hand).

Steg 4.A: Anteckning av röstningen i rösträttsregistret och ifyllning av foljebrevet

- *Ta fram uppgifterna om väljaren i rösträttsregistret med hjälp av väljarens personbeteckning.*
- *Skriv ut kvitteringsanteckningen på foljebrevsblanketten. Kontrollera att uppgifterna på den utskrivna blanketten uttryckligen gäller väljaren i fråga!*
- *Be väljaren underteckna foljebrevsblanketten.*
- *Underteckna till slut själv foljebrevsblanketten.*

4.A (i) Uppgifterna om väljaren tas fram ur rösträttsregistret

Väljarens uppgifter söks så att man på skärmen Den röstberättigades uppgifter i rösträttsregistret anger väljarens personbeteckning och sedan klickar på Sök eller trycker på Enter på tangentbordet.

Personbeteckningen kontrolleras med hjälp av väljarens identitetsbevis eller, om valförrättaren säkert känner väljaren och därför inte kräver något identitetsbevis, genom att fråga väljaren.⁸

När väljarens uppgifter syns på skärmen, ska valförrättaren kontrollera att dessa uppgifter gäller uttryckligen väljaren i fråga.

⁸ Uppgifterna om väljaren fås endast fram med hjälp av personbeteckningen, och därför ska röstningen antecknas för hand om valförrättaren inte får reda på väljarens personbeteckning (se Steg 4.B.)

4.A (ii) Kvitteringsanteckning på foljebrevet

Syftet med foljebrevet är att man med hjälp av det kan sända väljarens valkuvert till centralvalnämnden i hans eller hennes egen kommun, oberoende av på vilket förhandsröstningsställe han eller hon har röstat.

På ett förhandsröstningsställe där rösträtsregistret används skriver valförrättaren ut en kvitteringsanteckning uppe till vänster på foljebrevsblanketten för att visa att röstningen har införts i rösträtsregistret redan på förhandsröstningsstället. Kvitteringsanteckningen kan enbart skrivas ut på foljebrevsblanketten. Kvitteringsanteckningen kan inte skrivas ut på meddelandekortet.⁹ Meddelandekortets foljebrevsdel kan således användas som foljebrev enbart när rösträtsregistret inte används.

Foljebrevsblanketten (valblankett nr 5, **bilaga 2**) är orange och tryckt i storlek A4 så att den kan vikas ihop längs den streckade linjen mitt på blanketten. Den nedre delen av blanketten (den tomma delen) kan rivas bort efter att kvitteringsanteckningen har skrivits ut.

Foljebrevsblanketterna ska läggas färdigt i skrivaren på samma sätt som vanligt kopieringspapper. Foljebrevsblanketten kan vid behov också kopieras.

Valförrättaren skriver ut kvitteringsanteckningen på foljebrevsblanketten på det sätt som beskrivs i VAT-anvisning 4c. Röstningen registreras i rösträtsregistret och skrivaren skriver ut följande uppgifter på foljebrevsblanketten:

1) i övre kanten på blanketten: kvitteringsanteckningen, t.ex.:

*** 20.5.2019 091E28 Helsinki*** samt

2) på vänstra sidan av blanketten i respektive punkter: väljarens namn och personbeteckning och

3) på högra sidan av blanketten i punkten Mottagare: namnet på och adressen till centralvalnämnden i den kommun som har antecknats för väljaren i rösträtsregistret.

⁹ Om väljaren uttryckligen meddelar att han eller hon vill använda meddelandekortets foljebrevsdel trots att rösträtsregistret används på förhandsröstningsstället, kan valförrättaren efter eget omdöme ta emot förhandsröstningen manuellt, se steg 4.B.

Väljaren får under inga omständigheter själv skriva dessa uppgifter på en sådan följbrevsblankett på vilken kvitteringsanteckningen har gjorts.

I kvitteringsanteckningen betyder

- datumet (20.5.2019) den dag då förhandsröstningen ägde rum, och koden och kommunens namn (091E28 Helsingfors) det allmänna förhandsröstningsställe där förhandsröstningen ägde rum.

4.A (iii) Väljarens underskrift på följbrevet

När kvitteringsanteckningen har gjorts ska valförrättaren kontrollera att uppgifterna på den utskrivna blanketten uttryckligen gäller väljaren i fråga och därefter ge blanketten till väljaren för underteckning. Väljaren ska

1) i valförrättarens närvaro egenhändigt underteckna följbrevsblanketten, i vilken ingår väljarens försäkran om att han eller hon personligen med bevarande av valhemligheten har fyllt i röstsedeln och lagt in denna avstämplad i valkuvertet som väljaren därefter tillslutit och

2) ge den undertecknade blanketten till valförrättaren.

4.A (iv) Valförrättarens underskrift på följbrevet

När kvitteringsanteckningen har gjorts på följbrevet och väljaren har undertecknat följbrevet, ska valförrättaren:

1) kontrollera att kvitteringsanteckningen har skrivits ut tydligt och på rätt ställe och överensstämmer med de uppgifter om väljaren som syns på skärmen och att väljaren har undertecknat följbrevet, och

2) underteckna det intyg som finns i följbrevet i punkten "Fylls i av valmyndigheten" om att röstningen har gått till på det sätt som bestäms i vallagen.

I kommunalvalet 2008 hade centralvalnämnden lämnat tre förhandsröstningar obeaktade. Ett av följbreven saknade namnteckningen av den som mottagit anmälan om rösträtt, och i de två andra följbreven saknades både väljarens och valmyndighetens namnteckningar. Förvaltningsdomstolen ansåg att följbreven således hade varit så bristfälliga eller oklara, att man inte med säkerhet kunde försäkra sig om att röstningen hade försiggått på det sätt som stadgas i vallagen eller avgöra vem som hade röstat. På grund av detta måste centralvalnämnden således lämna röstningarna obeaktade. (Vasa FD 22.12.2008 08/0817/3). Avgörandet vann laga kraft.

4.A (v) Eventuella specialfall

Vad gör man om skrivaren inte fungerar när kvitteringsanteckningen ska skrivas ut?

Om uppgifterna om väljaren har sökts fram och röstningen redan har registrerats i rösträttsregistret men skrivaren av någon anledning inte fungerar, ska valförrättaren göra kvitteringsanteckningen på följebrevsblanketten för hand. Den manuella kvitteringsanteckningen ska göras på samma ställe som den maskinella kvitteringsanteckningen. När kvitteringsanteckningen görs för hand ska särskild vikt fästas vid att kvitteringsanteckningen är korrekt. Väljaren får under inga omständigheter göra kvitteringsanteckningen själv. Förutom kvitteringsanteckningen ska valförrättaren i följebrevsblankettens punkt Mottagare anteckna:

- numret för kommunen och röstningsområdet för den röstberättigade i fråga samt
- kontaktuppgifterna för centralvalnämnden i kommunen i fråga.

Vad gör man med meddelandekortet som väljaren har med sig i sådana fall att följebrevsblanketten används som följebrev?

Om följebrevsblanketten används som följebrev behövs meddelandekortet inte vid förrättningen av förhandsröstningen. Valförrättaren samlar meddelandekorten som väljarna eventuellt haft med sig i en hög och förstör dem efter att röstningen avslutats för dagen t.ex. med hjälp av en dokumentförstörare. Meddelandekortet ska ges tillbaka till väljaren, om han eller hon begär det.

Vad gör man om väljarens namn inte finns i rösträttsregistret eller om det i rösträttsregistret har antecknats att väljaren redan har utövat sin rösträtt?

Valförrättaren ska meddela väljaren detta och uppmana honom eller henne att i valförrättarens åsyn och med bevarande av valhemligheten riva sönder valkuvertet med röstsedeln. Om väljaren vägrar göra detta, ska valförrättaren med bevarande av valhemligheten riva sönder valkuvertet med röstsedeln. Väljaren kan ta bitarna med sig om han eller hon så önskar.

Om väljaren är missnöjd med att hans eller hennes namn inte finns i rösträttsregistret, ska valförrättaren uppmana honom eller henne att

kontakta magistraten. Om personen i fråga enligt rösträtsregistret redan har utövat sin rösträtt, ska valförrättaren uppmana honom eller henne att kontakta centralvalnämnden i hans eller hennes egen kommun för att reda ut frågan. Valförrättaren kan också själv försöka reda ut frågan genom att kontakta centralvalnämnden på väljarens vägnar.

En kort anteckning om dessa fall ska göras i den förteckning som ska föras över väljarna i punkten "Anmärkningar" t.ex. enligt följande: "Virtanen Virve. Enligt rösträtsregistret har rösträtten utövats redan 9.5.2019. Väljaren rev sönder valkuvertet med bevarande av valhemligheten".

Vad gör man om valförrättaren av misstag gör en felaktig anteckning i rösträtsregistret?

Om valförrättaren antecknar röstningen vid fel person eller gör någon annan felaktig anteckning i rösträtsregistret och upptäcker misstaget först när röstningen redan har registrerats i rösträtsregistret, ska valförrättaren

- 1) registrera röstningen på nytt vid rätt person och skriva ut kvitteringsanteckningen på foljebrevsblanketten,
- 2) riva sönder den felaktiga foljebrevsblanketten och
- 3) omedelbart (per telefon eller e-post) meddela centralvalnämnden i fråga om den felaktiga anteckningen. Centralvalnämnden ska se till att den felaktiga anteckningen avlägsnas ur rösträtsregistret.

Var gör man om en väljare som valförrättaren känner och som inte har något identitetsbevis med sig inte kommer ihåg sin personbeteckning?

Om väljaren inte har med något identitetsbevis men valförrättaren säkert känner väljaren så är det inte nödvändigt att kräva att väljaren ska uppvisa ett sådant. Om en sådan här väljare inte kommer ihåg sin personbeteckning men i övrigt är förmögen att rösta, kan röstningen tas emot manuellt (se Steg 4.B). Detta ska antecknas i punkten för "Anmärkningar" i förteckningen över väljarna.

Övriga specialfall

I övriga specialfall ska valförrättaren kontakta den kommunala centralvalnämnden för råd.

Steg 4.B: Åtgärderna om rösträttsregistret inte används

- *Be väljaren underteckna meddelandekortet eller, om han eller hon inte har meddelandekortet med sig, fylla i och underteckna följe-brevsblanketten.*
- *Datera och underteckna själv meddelandekortet eller följe-brevsblanketten.*
- *Skriv till slut väljarens namn i förteckningen över väljarna.*

4.B (i) Att fylla i fölgebrevet

Syftet med fölgebrevet är att man med hjälp av det kan sända väljarens valkuvert till centralvalnämnden i hans eller hennes egen kommun, oberoende av på vilket förhandsröstningsställe han eller hon har röstat.

Om rösträttsregistret inte används på förhandsröstningsstället kan som förhandsröstningens fölgebrev användas antingen

- 1) det fölgebrev som ingår i meddelandekortet eller
- 2) en separat följe-brevsblankett.

När förhandsröstningen förrättas manuellt används alltid i första hand meddelandekortet. Följe-brevsblanketten används enbart om väljaren inte har meddelandekortet med sig. Förhandsröstningen kan efter valförrättarens eget omdöme tas emot manuellt också om väljaren uttryckligen meddelar att han eller hon vill använda meddelandekortets följe-brevsdel, trots att rösträttsregistret används på förhandsröstningsstället.

Nedan förklaras hur fölgebrevet ska fyllas i. Det finns två olika sätt beroende på vilketdera dokumentet som används som fölgebrev, dvs.

- om meddelandekortet används som fölgebrev eller
- om följe-brevsblanketten används som fölgebrev.

4.B (i.a) Ifyllande av fölgebrevet som ingår i meddelandekortet

Befolkningsregistercentralen (som avsändare har antecknats magistraten) har sänt varje röstberättigad som har införts i rösträttsregistret och vars adress är känd ett meddelandekort, dvs. anmälan om röst-rätt (valblankett nr 3s, 3u eller 3r, **bilaga 3**). Meddelandekortet består

av en rösträttsdel och en fölgebrevsdel. Fölgebrevsdelen finns på papprets nedre del.

Om väljaren har meddelandekortet med sig vid förhandsröstningen, kan det användas som fölgebrev för väljarens förhandsröstning.

Väljaren ska i valförrättarens närvaro egenhändigt underteckna meddelandekortets fölgebrevsdel, som innehåller väljarens försäkran om att han eller hon personligen med bevarande av valhemligheten har fyllt i röstsedeln och lagt in denna avstämplad i valkuvertet som väljaren därefter tillslutit, och ge det undertecknade meddelandekortet till valförrättaren. Om väljaren har undertecknat meddelandekortet innan han eller hon har inneslutit den avstämplade röstsedeln i valkuvertet, ska valförrättaren uppmana väljaren att stryka över underskriften och underteckna fölgebrevsdelen på nytt i valförrättarens närvaro.

4.B (i.b) Ifyllande av fölgebrevsblanketten

De förhandsröstande som inte har det ovan avsedda meddelandekortet med sig ska alltid fylla i en särskild fölgebrevsblankett (valblankett nr 5, **bilaga 2**). Den orangefärgade fölgebrevsblanketten ska inte ges till sådana väljare som har meddelandekortet med sig. Fölgebrevsblanketten har tryckts i storlek A4 så att den kan vikas längs den streckade linjen mitt på blanketten. Den nedre delen av blanketten som är tom kan också rivas bort.

Väljaren ska själv fylla i fölgebrevsblanketten (om bistående av väljaren, se kapitel 4.5). Valförrättaren bör emellertid kontrollera att väljaren tydligt har antecknat alla behövliga uppgifter på den.

Valförrättaren kan fylla i några fölgebrevsblanketter enligt exemplet i bilaga 2 och lägga fram dem på förhandsröstningsstället så att väljarna kan se dem.

Ifyllandet av fölgebrevet är inte hemligt. Det ska finnas ett särskilt bord eller någon annan lämplig plats på röstningsstället för detta ändamål. Blanketten bör inte ifyllas i valbåsen.

Följande uppgifter ska antecknas på fölgebrevsblanketten:

1) I fältet "Mottagare" på fölgebrevsblanketten antecknas tydligt centralvalnämnden i den kommun som enligt vad väljaren meddelar har

antecknats för honom eller henne i rösträtsregistret, samt centralvalnämndens adress. Centralvalnämndernas adresser finns bl.a. på adressen <https://vaalit.fi/sv/de-kommunala-centralvalnamnderna1>.

2) Väljarens fullständiga namn och personbeteckning eller, om denna inte är känd, födelsetid och nuvarande adress.

3) Väljarens underskrift, dvs. väljarens försäkran om att han eller hon personligen med bevarande av valhemligheten har fyllt i röstsedeln och lagt denna avstämplad i valkuvertet som han eller hon därefter tillslutit.

När väljaren har fyllt i blanketten ger han eller hon den till valförrättaren.

4.B (ii) Valförrättarens underskrift på följebrevet

När väljaren har undertecknat meddelandekortet eller fyllt i och undertecknat följebrevet, ska valförrättaren

1) kontrollera att meddelandekortet är väljarens eget meddelandekort och att väljaren har undertecknat meddelandekortet eller att väljaren har fyllt i alla behövliga uppgifter på följebrevsblanketten och undertecknat den. Det ska i synnerhet kontrolleras att den kommunala centralvalnämndens namn och adress har antecknats tydligt i fältet "Mottagare" (så att de syns i ytterkuvertets fönster), och

2) med sin underskrift intyga att förhandsröstningen har gått till på det sätt som bestäms i vallagen. I punkten "Fylls i av valfunktionären" på meddelandekortet eller i punkten "Fylls i av valmyndigheten" på följebrevsblanketten antecknas

- datum och förhandsröstningsställets namn (t.ex. "19.5.2019, 00100 Helsingfors" eller "20.5.2019, kommunhuset i Liljendal"). På postkontor med förhandsröstning kan anteckningen också göras med postens datumstämpel, samt
- valförrättarens underskrift.

I kommunalvalet 2008 hade centralvalnämnden lämnat tre förhandsröstningar obeaktade. Ett av följebreven saknade namnteckningen av den som mottagit anmälan om rösträtt, och i de två andra följebreven saknades både väljarens och valmyndighetens namnteckningar. Förvaltningsdomstolen ansåg att följebreven var så bristfälliga eller oklara, att man inte med säkerhet kunde försäkra sig om att röstningen hade gått till på det sätt som föreskrivs i vallagen eller avgöra vem som hade röstat. På grund av detta måste centralvalnämnden således lämna röstningarna obeaktade. (Vasa FD 22.12.2008 08/0817/3). Avgörandet vann laga kraft.

4.B (iii) Förteckning över väljarna

Valförrättaren ska föra en förteckning över de väljare för vilka röstningen inte antecknas i rösträtsregistret. För förteckningen används den förteckningsblankett som har utarbetats för detta ändamål (valblankett nr 7, **bilaga 6**).

På förteckningsblankettens framsida antecknas

- 1) väljarens namn; alla förnamn behöver inte antecknas, och i stället för förnamnen kan också initialerna användas,
- 2) ett kryss vid väljarens namn, i den kolumn som reserverats för detta ändamål, om väljaren är en man,
- 3) den kommun som enligt vad väljaren meddelar (eller enligt uppgifterna på meddelandekortet, om väljaren har det med sig) har antecknats för honom eller henne i rösträtsregistret,
- 4) den dag då förhandsröstningen ägde rum,
- 5) förhandsröstningsställets namn (t.ex. "40100 Jyväskylä" eller "kommunhuset i Liljendal") samt
- 6) det totala antalet väljare på förhandsröstningsstället och antalet manliga väljare.

På förteckningsblankettens baksida antecknas

- 7) i punkten "Anmärkningar" behövliga anteckningar, om det vid förhandsröstningen har inträffat något sådant som har inverkat på förrättningens normala förlopp, t.ex. om det på grund av något oöverstigligt hinder har varit nödvändigt att avbryta förrättningen. I denna punkt ska också antecknas namnen på de biträden som avses i kapitel 4.5 och som väljarna själva har utsett. På ett förhandsröstningsställe där rösträtsregistret annars används, ska i denna punkt även anges anledningen till att en röstning undantagsvis har mottagits manuellt.

Väljarens namn antecknas i förteckningen först när väljaren har röstat. Ett exempel på en ifylld förteckningsblankett ingår som **bilaga 6**.

Förteckningsblanketten har rum för 25 namn. Om alla väljare på ett förhandsröstningsställe inte ryms på en blankett, tar man en ny blankett och fortsätter på den. Om flera än en förteckningsblankett har använts för ett förhandsröstningsställe ska blanketterna efter röstningen häftas ihop till en bunt och numreras, och på den översta blanketten antecknas antalet män som röstat och det totala antalet väljare.

Steg 5: Följebrevet och valkuvertet innesluts i ytterkuvertet

- Lägg valkuvertet och följbrevsblanketten eller valkuvertet och meddelandekortet i det gula ytterkuvertet.

I ytterkuvertet lägger valförrättaren

- valkuvertet och följbrevsblanketten eller
- valkuvertet och det meddelandekort som har använts som följbrev och tillsluter ytterkuvertet omsorgsfullt genom att klistra fast det.

Väljaren ska hela tiden kunna följa med förrättningen.

Valförrättaren ska ovillkorligen se till att enbart ett valkuvert och ett följbrev innesluts i varje ytterkuvert.

Handlingarna ska läggas i ytterkuvertet så att mottagarens namn (den kommunala centralvalnämnden) och adress tydligt syns i fönstret till höger på ytterkuvertet och så att kvitteringsanteckningen, om en sådan har gjorts, syns i fönstret till vänster på ytterkuvertet. Valkuvertet får inte placeras ovanpå meddelandekortets eller följbrevsblankettens adressida så att det kan komma att skymma adressen eller kvitteringsanteckningen som skrivits ut på följbrevsblanketten.

Valförrättaren bör ännu kontrollera att såväl valkuvertet som ytterkuvertet är väl tillslutna.

Valförrättaren ska förvara de mottagna ytterkuverten omsorgsfullt och säkert. Det är viktigt att väljaren kan vara övertygad om att hans eller hennes röstning till alla delar har skett som sig bör. Ytterkuverten kan till exempel läggas i en valurna eller någon annan låda med lock. Antingen valförrättaren eller väljaren själv kan lägga ytterkuvertet i valurnan.

Det finns skäl att redan i detta skede sortera ytterkuverten i två grupper beroende på om de är adresserade till centralvalnämnden i den egna kommunen eller till centralvalnämnderna i andra kommuner. Om det kan förväntas att en stor del av väljarna som röstar på förhandsröstningsstället är från någon annan rösträttskommun, behövs det i praktiken två urnor eller lådor.

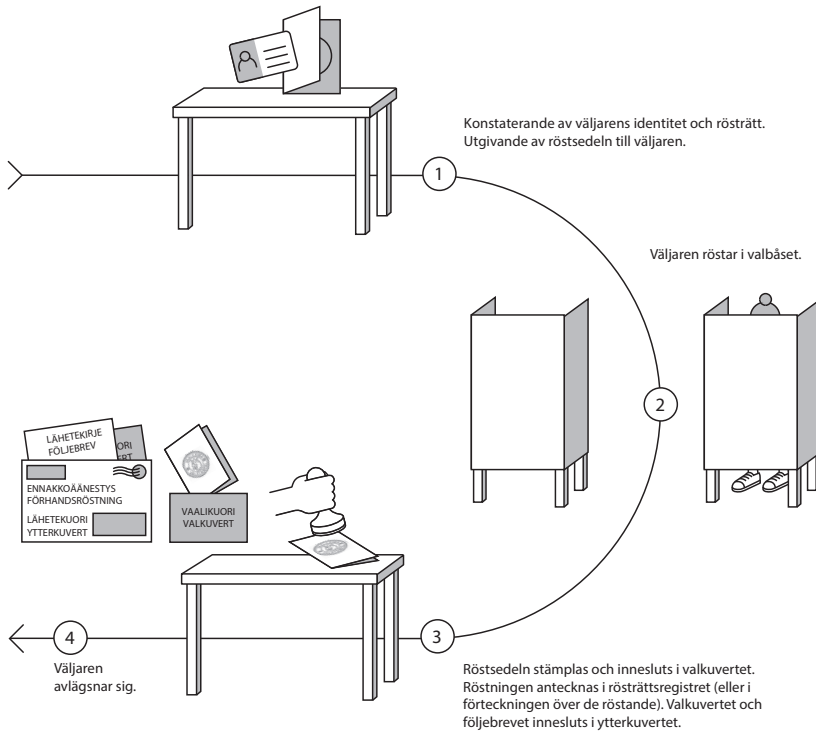
Steg 1–5: Sammanfattning

Förhandsröstningen går enligt ovan nämnda till på följande sätt:

- 1) Väljaren anmäler sig för valnämnden och styrker sin identitet. Till väljaren ges en röstsedel.
- 2) Väljaren gör sin röstningsanteckning på röstedeln på den plats som har reserverats för detta ändamål.
- 3) Väljaren överlämnar den hopvikta röstedeln till valförrättaren för stämpling. Valförrättaren stämplar röstedeln och ger ett valkuvert till väljaren. Väljaren lägger den stämplade röstedeln i valkuvertet.
- 4.A) Om rösträtsregistret används på förhandsröstningsstället, tar valförrättaren ur registret fram uppgifterna om väljaren, kontrollerar väljarens rösträtt och gör en röstningsanteckning i rösträtsregistret samt tar ut en kvitteringsanteckning på foljebrevsblanketten. Valförrättaren kontrollerar också att uppgifterna på blanketten uttryckligen gäller väljaren i fråga. Väljaren undertecknar i valförrättarens närvaro foljebrevsblanketten. Till sist undertecknar valförrättaren blanketten.
- 4.B) Om rösträtsregistret inte används på förhandsröstningsstället undertecknar väljaren meddelandekortets foljebrevsdel eller, om en foljebrevsblankett används, fyller väljaren i foljebrevsblanketten och undertecknar den. Valförrättaren antecknar datum och namnet på förhandsröstningsstället på meddelandekortets foljebrevsdel eller på foljebrevsblanketten samt väljarens namn i förteckningen över väljarna. Till slut undertecknar valförrättaren meddelandekortets foljebrevsdel eller foljebrevsblanketten.
- 5) Valkuvertet och foljebrevet innesluts i ytterkuvertet.

Följande bild beskriver hur förhandsröstningen går till:

Så här röstar du i förhandsröstningen

4.5. Bistående av väljaren

- *Bistå väljaren vid att göra röstningsanteckningen och/eller vid ifyllandet av följbrevet om han eller hon ber om hjälp.*
- *Anteckna biträdets namn om väljaren har ett eget biträde med sig.*

Vem kan vara valbiträde?

På väljarens begäran ska valförrättaren bistå väljaren vid röstningen. Biträdet kan hjälpa väljaren bl.a. med att göra anteckningen på röstsedeln och fylla i följbrevsblanketten på väljarens vägnar.

Den vars förmåga att göra röstningsanteckningen är väsentligt nedsatt får också assisteras av ett biträde som han eller hon själv har utsett, dock inte en person som är kandidat i valet eller en kandidats make, barn, syskon eller förälder. Anlitande av biträde gäller förutom blinda och andra personer med funktionsnedsättning också sådana personer som t.ex. till följd av en plötslig sjukdom har blivit oförmögna att göra röstningsanteckningen.

Biträdets uppgifter

Den som hjälper väljaren att göra röstningsanteckningen är skyldig att samvetsgrant följa väljarens anvisningar samt hemlighålla vad han eller hon har fått veta i samband med röstningen. Biträdet får under inga omständigheter föreslå för väljaren vilken kandidat denne ska rösta på.

Om väljaren exempelvis på grund av funktionsnedsättning inte förmår göra några anteckningar eller om han eller hon endast kan skriva ett bomärke, kan i följbrevspunkten "Väljarens underskrift" antecknas till exempel "På Matias Vikmans vägnar Lisa Lindholm".

Valförrättarens anteckningar

Valförrättaren ska ta reda på namnet på det biträde som väljaren själv valt och anteckna det i förteckningen över väljarna i punkten Anmärkningar. En anteckning ska alltså göras också i det fall att alla förhandsröstningar antecknas i rösträtsregistret och någon förteckning sålledes inte annars förs. Uppgifterna i förteckningen ska hanteras så att utomstående inte kan se dem (t.ex. följande väljare som biträds och/eller dennes biträde).

4.6. Upprätthållande av ordningen

- *Se till att ordning råder på förhandsröstningsstället.*
- *Se till att väljarnas valfrihet bevaras.*

Allmänt

Valförrättaren ska se till att oklanderlig ordning råder på förhandsröstningsstället och att valförrättningen förlöper utan störningar. De som är närvarande ska iaktta de föreskrifter som valförrättaren finner nödvändigt att meddela. När det gäller upprätthållande av ordning är också arrangemangen på förhandsröstningsstället av stor betydelse.

Det ska särskilt ses till att inga tal hålls på förhandsröstningsstället eller i dess omedelbara närhet under röstningstiden, att tryckta eller skrivna upprop inte anslås eller delas ut där och att väljarnas valfrihet inte på något sätt utsätts för påverkan eller försök därtill. Om de föreskrifter som har meddelats i detta syfte överträds eller försök därtill görs ska valförrättaren omedelbart, vid behov med polismyndighetens hjälp, avlägsna den som stör valförrättningen från förhandsröstningsstället.

Valförrättaren ska vid behov se till att de som redan har utövat sin rösträtt omedelbart lämnar förhandsröstningsställets röstningsutrymme.

Särskilda bestämmelser gällande postkontor

Valförrättare på postkontor ska utöver det ovan nämnda se till att försäljningen av postens normala tjänster på förhandsröstningsstället inte på något sätt stör valförrättningen och väljarna som kommit till postkontoret uttryckligen för att rösta. Detta hindrar inte den normala postutdelningen. I samband med postutdelningen får dock ingen valreklam eller annat material som hänför sig till valet läsas högt eller uppvisas när kontoret är öppet för röstning. Postförsändelser som innehåller valreklam eller motsvarande får inte finnas på kundtjänstdisken eller annanstans på förhandsröstningsstället. Valförrättaren ska omedelbart lägga undan sådana försändelser.

Förändret av "röstningsprotokollet"

Om det under förhandsröstningen har inträffat något sådant som har påverkat förrättningens normala förlopp (t.ex. om det på grund av något oöverstigligt hinder har varit nödvändigt att avbryta förrättningen eller andra eventuella särskilda situationer) ska valförrättaren anteckna detta i förteckningen över väljarna. En sådan anteckning ska göras i förteckningen över väljarna också i det fall att alla röstningar antecknas i rösträtsregistret och någon förteckning således inte annars förs.

Keldjur på röstningsstället

Allergi- och astmaförbundet delar ut till valförrättarna affischer (storlek A4), som är avsedda att sättas upp på röstningsställets ytterdörr. På affischen finns en bild på en hund och texten "Jag väntar utanför medan du röstar". Rekommendationen gäller dock inte ledarhundar för synskadade eller assistenthundar för rörelsehindrade. Valförrättarna uppmanas att på ett ändamålsenligt sätt ta hänsyn till denna rekommendation.

Tanken bakom Allergi- och astmaförbundets rekommendation är att man på detta sätt kan förhindra att djurepitel sprids i allmänna utrymmen och att symptomen hos väljare och valmyndigheter med djuralergi förvärras. Djurepitel är ett starkt allergiframkallande ämne som stannar kvar i lokalen länge och förvärrar symptomen hos dem som har allergi eller astma.

Fotografering på ett förhandsröstningsställe

Det är möjligt att medierna eller även enskilda väljare begär att få fotografera röstningen på vissa förhandsröstningsställen. Valförrättaren ska separat i varje enskilt fall bedöma om fotografering kan tillåtas. Fotograferingen får inte på något sätt äventyra valhemligheten eller ordningen på förhandsröstningsstället.

Riksdagens justitieombudsman har i sitt beslut av den 23 oktober 2007 (dnr 1107/2/07) ansett att valnämndens ordförande med beaktande av den aktuella situationen i röstningsutrymmet kunde förbjuda fotografering på röstningsstället.

Enligt vallagen ska röstningen på förhandsröstningsstället ordnas så att valhemligheten bevaras. Fotografering i valbåsen är inte tillåten. Väljaren har både rätt och skyldighet att bevara valhemligheten på röstningsstället. Valförrättaren kan dock naturligtvis inte försäkra sig om att väljaren handlar korrekt i valbåset.

Valinsamlingar

De organisationer som polisstyrelsen har beviljat tillstånd till penninginsamling (se <https://vaalit.fi/sv/brev-och-promemorior-till-valmyndigheterna>), har rätt att samla in pengar på röstningsstället, dock så att valmyndigheterna inte i något skede blir tvungna att delta i uppgifter som hänför sig till insamlingen och så att insamlingen inte på något sätt stör röstningen. Insamlingen ska ordnas så att väljarna inte får uppfattningen att de måste delta i insamlingen för att kunna rösta.

För insamlingsskrinet och personen som övervakar skrinet ska om möjligt ordnas en lämplig plats på förhandsröstningsstället. Denna plats ska vara tillräckligt långt ifrån det egentliga röstningsutrymmet för att säkerställa att insamlingen inte stör röstningen eller väljarna.

Om omständigheterna på förhandsröstningsstället är sådana att insamlingsverksamheten inte kan ordnas enligt tillståndsvillkoren eller om insamlingen inte förlöper enligt ovan nämnda förutsättningar kan insamlingen inte tillåtas. Valförrättaren ska avgöra detta separat i varje enskilt fall.

Personen som övervakar insamlingsskrinet svarar också för förvaringen av skrinet. Denna person ska fråga valförrättaren om det finns möjlighet för nattförvaring av skrinet. Nattförvaringen är möjlig enbart om valförrättaren tillåter detta.

4.7. Insändande av ytterkuverten till den kommunala centralvalnämnden

- *Sortera ytterkuverten i två grupper: 1) ytterkuvert som är adresserade till centralvalnämnden i den egna kommunen och 2) ytterkuvert som är adresserade till centralvalnämnderna i andra kommuner.*
- *Sänd ytterkuverten som är adresserade till centralvalnämnden i den egna kommunen på det sätt som centralvalnämnden bestämt (enligt vad som överenskommits).*
- *Skicka utan dröjsmål ytterkuverten som är adresserade till centralvalnämnderna i andra kommuner till dem per post.*

Allmänt

Valförrättaren ska se till att ytterkuverten skickas till respektive kommunal centralvalnämnd så fort som möjligt efter varje röstning.

Om ytterkuverten någon förhandsröstningsdag undantagsvis inte kan skickas vidare från förhandsröstningsstället under samma dag, ska de medan lokalen är stängd förvaras i kassavalvet, kassaskåpet eller på något annat säkert ställe.

Ytterkuverten ska ovillkorligen vara centralvalnämnderna till handa senast fredagen före valdagen före klockan 19.

Sortering av ytterkuvert

Valförrättaren ska på förhandsröstningsstället sortera ytterkuverten i två grupper:

- ytterkuvert som är adresserade till centralvalnämnden i den egna kommunen och
- ytterkuvert som är adresserade till centralvalnämnderna i andra kommuner. Det är skäl att göra sorteringen allt efter som ytterkuvert samlas.

Det är ytterst viktigt att sortera ytterkuverten för att kuverten så snabbt som möjligt kan skickas till i synnerhet centralvalnämnden i den egna kommunen.

Leverans av ytterkuvert

Ytterkuvert som är adresserade till centralvalnämnden i den egna kommunen

Ytterkuverten ska sändas till centralvalnämnden i den egna kommunen på det sätt som centralvalnämnden har bestämt. Centralvalnämnden meddelar exempelvis per telefon till valförrättarna, på vilket sätt ytterkuverten ska insändas. Samma insändningssätt ska användas under hela den tid som förhandsröstningen pågår, om inte något annat följer av särskilda skäl. Alternativen är följande:

1) en representant för centralvalnämnden avhämtar ytterkuverten på förhandsröstningsstället vid varje förhandsröstningsdags slut eller vid överenskomna tidpunkter.

Centralvalnämndens representant ska ge valförrättaren en fritt formulerad kvittering på att ytterkuverten har mottagits. I kvitteringen ska antecknas antalet mottagna ytterkuvert samt datum, klockslag och förhandsröstningsställets namn samt valförrättarens och avhämtarens underteckningar. Avhämtaren ska vara beredd att styrka sin identitet för valförrättaren.

2) valförrättaren kommer med ytterkuverten till centralvalnämnden vid varje förhandsröstningsdags slut eller vid överenskomna tidpunkter.

Centralvalnämndens representant ska ge valförrättaren en fritt formulerad kvittering på att ytterkuverten har mottagits. I kvitteringen ska nämnas antalet mottagna ytterkuvert, datum, klockslag, förhandsröstningsställets namn och underteckningar.

3) enbart av vägande skäl, t.ex. på grund av långt avstånd: valförrättaren skickar ytterkuverten till centralvalnämnden per post.

Postningen sker enligt det utdelningssätt som kommunen även i övrigt använder. Om kommunen är en postboxkund avhämtar den vanligen själv den ankommande posten på postkontoret och i detta fall ges ytterkuverten till kommunen vid avhämtningen. Ytterkuvert skickas alltid som expressbrev.

4) valförrättaren skickar ytterkuverten till centralvalnämnden med Postens kurirtjänst (specialtjänst som beställs av kommunen).

Ytterkuvert som är adresserade till centralvalnämnderna i andra kommuner

Valförrättaren har som lagstadgad uppgift att se till att ytterkuverten snabbt skickas till centralvalnämnden i rätt kommun. Om förhandsröstningsstället är något annat ställe än ett postkontor ska valförrättaren se till att ytterkuverten skickas till centralvalnämnderna i andra kommuner antingen så att

- 1) valförrättaren postar kuverten själv eller
- 2) valförrättaren lämnar kuverten till den egna centralvalnämnden, som sedan omedelbart postar dem vidare.

Valförrättaren vid ett postkontor med förhandsröstning skickar alltid ytterkuvert som är adresserade till centralvalnämnderna i andra kommuner per post.

Om postningen av ytterkuverten

Ytterkuverten skickas alltid som expressbrev. Om valförrättaren skickar ytterkuverten per post måste han eller hon se till att ytterkuverten lämnas till posten så snart som möjligt efter att förhandsröstningen har ägt rum eller efter varje förhandsröstningsdag. Om detta inte är möjligt på den sista förhandsröstningsdagen, dvs. på tisdagen, ska kuverten ovillkorligen lämnas till posten senast på onsdagen före valdagen före den sista inlämningstidpunkten på postanstalten i fråga. Justitieministeriet sänder till centralvalnämnderna en förteckning över de sista inlämningstidpunkterna i alla postanstalter i varje kommun. Centralvalnämnden kopierar och distribuerar förteckningen till valförrättarna.

Valförrättarna på andra förhandsröstningsställen än postkontor ska vid postning av ytterkuvert alltid använda kvitteringslistan över ytterkuvert (**bilaga 7**) i vilken valförrättaren dagligen antecknar antalet ytterkuvert som lämnats till posten och i vilken Postens representant kvitterar mottagandet av kuverten. Samma blankett används under hela förhandsröstningen. Ytterkuverten får således inte läggas direkt i en brevlåda.

4.8. Förvaring och återställande av valmaterialet

Förvaring av valmaterialet över natten

Efter utgången av den tid som varje dag har reserverats för förhandsröstningen ska valförrättaren lägga förhandsröstningshandlingarna och de tillbehör som behövs under valförrättningen i säkert förvar (se 4.3).

Återställande av valmaterialet

Efter avslutad förhandsröstning ska valförrättarna återställa till centralvalnämnden valstämplarna, valstämplarna, oanvända röstsedlar, sammanställningarna av kandidatlistorna, (ifyllda) förteckningar över dem som röstat på förhand, blanketten för kvitteringslista över ytterkuvert samt allt oanvänt valmaterial.

Om kommunen har kommit överens med Posten om ordnande av förhandsröstningen, ska kommunen och Posten komma överens om huruvida det oanvända valmaterialet vid postkontoret med förhandsröstning ska återlämnas till den kommunala centralvalnämnden eller till PNS lager.

Valförrättaren ansvarar för att kvitteringarna över överlämnade ytterkuvert (se 4.7) förvaras i minst tre månader.

5. ÖVRIGA ANVISNINGAR

Justitieministeriets valwebbplats

På justitieministeriets valwebbplats www.valfinland.fi finns bl.a. allmän information om val, anvisningar om röstning och valmyndigheternas kontaktinformation.

Befolkningsregistercentralens jour i frågor som gäller rösträtsregistret

Befolkningsregistercentralen har jour för valmyndigheternas förfrågningar som gäller rösträtsregistret under förhandsröstningsperioden vardagar klockan 9–20 samt under veckoslutet klockan 9–18 på numret 0295 535 530.

På journumret ska valmyndigheten ange **personbeteckningen** för den person som frågan gäller. På basis av personbeteckningen uppger Befolkningsregistercentralen personens namn och på detta sätt kan det säkerställas att det är fråga om rätt person. Det är skäl att söka fram personbeteckningen redan innan Befolkningsregistercentralen kontaktas.

Om valmyndigheten inte har tillgång till personbeteckningen utgår man från personens namn. Detta är betydligt långsammare, eftersom det i rösträtsregistret kan finnas flera personer med samma namn. När man utgår från namnet kan även andra tilläggsuppgifter behövas, såsom födelsetid, hemkommun osv.

Justitieministeriets servicenummer för väljarna

Justitieministeriet har för väljarna ordnat ett avgiftsfritt servicenummer 0800 9 4771 (för svenskspråkiga) och 0800 9 4770 (för finskspråkiga). På detta nummer får väljarna information om förhandsröstningsstäl-lenas adresser och öppettider. På numret ges också råd i frågor som gäller röstning (t.ex. att väljaren ska ta med sig sitt meddelandekort och ett identitetsbevis osv.). Denna service är avsedd för väljarna. Valmyndigheten får enbart i undantagsfall själv ringa numret.

Kontaktinformation

Kommunernas centralvalnämnder:

- vaalit.fi -> kontakt -> de kommunala centralvalnämnderna.

Posti Group Abp:

- De personer som nämns i de kommunvisa serviceavtalen samt
- Produktchef Sari Wollsten (postkontor med förhandsröstning),
 - e-post: sari.wollsten@posti.com
 - telefon: 020 451 8342
- Försäljningschef Kirsi Vartiainen (Utdelning, Försäljning)
 - e-post: kirsi.vartiainen@posti.com
 - telefon: 020 451 7314

PostNord Strålfors, tilläggsbeställningar av valhandlingar:

- e-post: customer.service@stralfors.fi,
- telefon: 020 740 4100

VALLAG 2.10.1998/714

(Bestämmelser om Europaparlamentsval)

I AVDELNINGEN

GEMENSAMMA BESTÄMMELSER

1 kap

Allmänna bestämmelser

1 § (8.5.2015/563)

Lagens tillämpningsområde

Utöver vad som i grundlagen och kommunallagen (410/2015) föreskrivs om val innehåller denna lag bestämmelser om förrättandet av

4) val av finländska ledamöter till Europaparlamentet (*Europaparlamentsval*).

2 §

Rösträtt

Röstberättigad vid riksdagsval, presidentval och Europaparlamentsval är varje finsk medborgare som senast på valdagen fyller 18 år. -----

Röstberättigade vid Europaparlamentsval är också sådana medborgare i andra medlemsstater i Europeiska unionen som senast på valdagen fyller 18 år och som har i lagen om hemkommun (201/1994) avsedd hemkommun i Finland eller som är anställda inom Europeiska unionen eller en i Finland verksam internationell organisation eller som är familjemedlemmar till sådana personer, om de bor i Finland och om uppgifterna om dem har registrerats i befolkningsdatasystemet på det sätt som föreskrivs i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster (661/2009). Röstberättigade i Finland är dock inte

de som förlorat sin rösträtt vid Europaparlamentsval på grund av ett beslut i ett enskilt civilrättsligt eller straffrättsligt ärende i den stat i vilken de är medborgare (hemstat). (30.12.2013/1213)

Rösträtten får inte utövas genom ombud.

3 § (8.5.2015/563)

Valbarhet

Bestämmelser om valbarhet vid riksdagsval och om behörighet att bli vald till republikens president finns i grundlagen och bestämmelser om valbarhet vid kommunalval i kommunallagen. Bestämmelser om valbarhet vid Europaparlamentsval finns i 164 § i denna lag.

4 § (14.12.2017/939)

Valförrättning

Val förrättas genom att det anordnas förhandsröstning, brevröstning och röstning på valdagen. Kommunen svarar för att förhandsröstning och röstning på valdagen anordnas i Finland, och utrikesministeriet svarar för att förhandsröstning anordnas utomlands. Justitieministeriet svarar för att det anordnas brevröstning.

5 § (20.5.2016/361)

Valkretsar vid riksdagsval

För riksdagsval indelas landet utgående från landskapsindelningen i följande *valkretsar*:

1) Helsingfors valkrets, som omfattar Helsingfors stad,

2) Nylands valkrets, som omfattar kommunerna Askola, Borgnäs, Borgå, Esbo, Grankulla, Hangö, Hyvinge, Högfors, Ingå, Kervo, Kyrkslätt, Lapträsk, Lojo, Lovisa, Mäntsälä, Mörskom, Nurmijärvi, Pukkila, Raseborg, Sibbo, Sjundeå, Traskända, Tusby, Vanda och Vichtis,

3) Egentliga Finlands valkrets, som omfattar kommunerna Aura, Gustavs, Kimitoön, Koski Tl, Laitila, Loimaa, Lundo, Marttila, Masku,

Mynämäki, Nousis, Nystad, Nådendal, Oripää, Pargas, Pärmar, Pyhäjärvi, Pöytyä, Reso, Rusko, Sagu, Salo, Somero, S:t Karins, Tövsala, Vehmaa och Åbo,

4) Satakunta valkrets, som omfattar kommunerna Björneborg, Eura, Euraåminne, Harjavalta, Honkajoki, Huittinen, Jämijärvi, Kankaanpää, Karvia, Kumo, Luvia, Nakkila, Pärmar, Raumo, Sastmola, Siikainen, Säkylä och Ulvsby,

5) Landskapet Ålands valkrets, som omfattar kommunerna Brändö, Eckerö, Finström, Föglö, Geta, Hammarland, Jomala, Kumlinge, Kökar, Lemland, Lumparland, Mariehamn, Saltvik, Sottunga, Sund och Vårdö,

6) Tavastlands valkrets, som omfattar kommunerna Asikkala, Forssa, Hartola, Hattula, Hausjärvi, Heinola, Hollola, Humppila, Janakkala, Jockis, Kärkölä, Lahtis, Loppi, Orimattila, Padasjoki, Riihimäki, Sysmä, Tammela, Tavastehus och Ypäjä,

7) Birkalands valkrets, som omfattar kommunerna Akaa, Birkala, Ikaalis, Juupajoki, Kangasala, Kihniö, Lempäälä, Mänttä-Vilppula, Nokia, Orivesi, Parkano, Punkalaidun, Pälkäne, Ruovesi, Sastamala, Tammerfors, Tavastkyro, Urjala, Valkeakoski, Vesilahti, Viridis och Ylöjärvi,

8) Sydöstra Finlands valkrets, som omfattar kommunerna Enonkoski, Fredrikshamn, Heinävesi, Hirvensalmi, Iitti, Imatra, Jorois, Juva, Kangasniemi, Kotka, Kouvola, Lemi, Luumäki, Miehikkälä, Mäntyharju, Nyslott, Parikkala, Pertunmaa, Pieksämäki, Puumala, Pyttis, Rantasalmi, Rautjärvi, Ruokolahti, Savitaipale, S:t Michel, Sulkava, Taipalsaari, Villmanstrand och Virolahti,

9) Savolax-Karelens valkrets, som omfattar kommunerna Idensalmi, Ilomants, Joensuu, Juankoski, Juuka, Kaavi, Keitele, Kitee, Kiuruvesi, Kontiolahti, Kuopio, Lapinlahti, Leppävirta, Lieksa, Liperi, Nurmes, Outokumpu, Pielavesi, Polvijärvi, Rautalampi, Rautavaara, Rääkkylä, Siilinjärvi, Sonkajärvi, Suonenjoki, Tervo, Tohmajärvi, Tuusniemi, Valtimo, Varkaus, Vesanto och Vieremä,

10) Vasa valkrets, som omfattar kommunerna Alajärvi, Alavus, Bötom, Etseri, Evijärvi, Halsua, Ilmajoki, Jakobstad, Kannus, Karleby, Kaskö, Kauhajoki, Kauhava, Kaustby, Korsholm, Korsnäs, Kristinestad, Kronoby, Kuortane, Kurikka, Laihela, Lappajärvi, Lappo, Larsmo, Lestijärvi, Malax, Nykarleby, Närpes, Pedersöre, Perho, Seinäjoki, Soini, Storkyro, Storå, Toholampi, Vasa, Vetil, Vimpeli, Vörå och Östermark,

11) Mellersta Finlands valkrets, som omfattar kommunerna Hankasalmi, Joutsa, Jyväskylä, Jämsä, Kannonkoski, Karstula, Keuruu, Kinnula, Kivijärvi, Konnevesi, Kuhmoinen, Kyyjärvi, Laukaa, Luhanka, Multia, Muurame, Petäjävesi, Pihtipudas, Saarijärvi, Toivakka, Uurainen, Viitasaari och Äänekoski,

12) Uleåborgs valkrets, som omfattar kommunerna Alavieska, Brahestad, Haapajärvi, Haapavesi, Hyrynsalmi, Ii, Kajana, Kalajoki, Karlö, Kempele, Kuhmo, Kuusamo, Kärsämäki, Limingo, Lumijoki, Merijärvi, Muhos, Nivala, Oulainen, Paltamo, Pudasjärvi, Puolanka, Pyhäjoki, Pyhäjärvi, Pyhäntä, Reisjärvi, Ristijärvi, Sievi, Siikajoki, Siikalatva, Sotkamo, Suomussalmi, Taivalkoski, Tyrnävä, Uleåborg, Utajärvi, Vaala och Ylivieska,

13) Lapplands valkrets, som omfattar kommunerna Enare, Enontekis, Kemi, Kemijärvi, Keminmaa, Kittilä, Kolari, Muonio, Pelkosenniemi, Pello, Posio, Ranua, Rovaniemi, Salla, Savukoski, Simo, Sodankylä, Tervola, Torneå, Utsjoki och Övertorneå.

6 §

Fördelningen av riksdagsmandaten mellan valkretsarna

7 §

Valkretsar vid övriga val

Vid presidentval och Europaparlamentsval utgör landet en valkrets. Vid det tekniska förrättandet av dessa val följs valkretsindelningen vid riksdagsval enligt vad som bestäms nedan.

8 §

Röstningsområden

Röstningsområde är kommunen, om det inte är nödvändigt att dela in den i flera röstningsområden. Beslut om röstningsområdena fattas av fullmäktige. När beslutet fattas skall de ändringar i kommunindelningen beaktas som träder i kraft vid ingången av det följande kalenderåret. Fullmäktige skall också bestämma till vilket röstningsområde de personer hör som i befolkningsdatasystemet inte har antecknats vid någon fastighet.

Beslutet om röstningsområdena träder i kraft den 15 oktober, om beslutet fattas och meddelas magistraten senast i april samma år på det sätt som magistraten föreskriver. Ett beslut som fattas eller meddelas magistraten senare träder i kraft den 15 oktober följande år. (5.4.2002/247)

Om ett beslut om ändring i kommunindelningen har meddelats efter beslutet om röstningsområdena, skall fullmäktige eller, om ministeriet har fattat beslut om ändringen, kommunstyrelsen utan dröjsmål se över indelningen i röstningsområden.

Ett sådant beslut om röstningsområdena som har meddelats magistraten skall iakttas trots att besvär anförs hos förvaltningsdomstolen tills besvären har avgjorts, om inte förvaltningsdomstolen bestämmer något annat. Ändring i beslut som förvaltningsdomstolen har fattat med anledning av besvär får inte sökas genom besvär. (5.4.2002/247)

9 §

Förhandsröstningsställen och röstningsställen på valdagen

Förhandsröstningsställen är

1) de allmänna förhandsröstningsställen i hemlandet om vilkas antal och placering kommunstyrelsen beslutar och vilka det ska finnas åtminstone ett i varje kommun, om inte något annat följer av särskilda skäl,

2) de finska beskickningar och deras verksamhetsställen som bestäms genom förordning av statsrådet samt vid kommunalval de allmänna förhandsröstningsställen i landskapet Åland som bestäms genom förordning av statsrådet,

3) sjukhus, verksamhetsenheter inom socialvården som lämnar vård dygnet runt och andra genom beslut av kommunstyrelsen angivna verksamhetsenheter inom socialvården samt straffanstalter (*anstalt*),

4) finska fartyg som befinner sig utomlands när förhandsröstning verkställs.

(8.5.2015/563)

Dessutom kan förhandsröstning under nedan nämnda förutsättningar ordnas i den röstandes hem (*hemmaröstning*).

Varje röstningsområde skall ha ett *röstningsställe på valdagen* vilket anges i beslut av kommunstyrelsen. Av särskilda skäl kan röstningsstället förläggas utom röstningsområdet eller också utom kommunen, om detta inte förorsakar de röstande oskäligen olägenheter. (5.4.2002/247)

Kommunstyrelsen skall se till att i det *register över röstningställen* som Befolkningsregistercentralen för, utan dröjsmål och på det sätt som Befolkningsregistercentralen bestämmer, i fråga om varje allmänt förhandsröstningsställe i kommunen antecknas namnet, besöksadressen samt de dagar och de tider då förhandsröstningsstället är öppet samt namnet på och besöksadressen för röstningsstället på valdagen samt övriga uppgifter som justitieministeriet föreskriver. De allmänna förhandsröstningsställen i hemlandet och röstningsställen på valdagen i hemlandet som före utgången av den 51 dagen före valdagen har antecknats i registret över röstningsställen, är röstningsställen vid valet fastän ett yrkande på rättelse av kommunstyrelsens beslut enligt denna paragraf inte har behandlats och fastän sådana kommunalbesvär som har anförts hos förvaltningsdomstolen och genom vilka ändring söks i beslut med anledning av rättelseyrkande

inte har avgjorts. Rättelseyrkande hos kommunstyrelsen och kommunalbesvär över kommunstyrelsens beslut skall handläggas i brådskande ordning. I förvaltningsdomstolens beslut i ett besvärssärende får ändring inte sökas genom besvär. (5.4.2002/247)

2 kap

Valmyndigheter

9 a § (20.5.2016/361)

Valmyndigheters opartiskhet

Valmyndigheterna ska sköta sitt uppdrag opartiskt.

10 §

Behandlingen av valärenden i statsrådet

I statsrådet är justitieministeriet högsta valmyndighet.

2 mom. har upphävts genom L 5.4.2002/247. (5.4.2002/247)

11 § (12.4.2013/271)

Valkrets nämnd

Regionförvaltningsverket ska i god tid före riksdagsval i varje valkrets som nämns i 5 § tillsätta en valkrets nämnd. Dess mandatperiod varar till dess en ny nämnd är vald. Nämnden tillsätts av det regionförvaltningsverk inom vars område nämnden sammanträder.

Valkrets nämnden består av en ordförande, en vice ordförande och tre andra medlemmar samt fyra ersättare. Både medlemmarna och ersättarna ska i möjligaste mån företräda de i partiregistret införda partier som vid föregående riksdagsval ställt upp kandidater i valkretsen. En medlem eller ersättare som enligt en kandidatansökan som tillställts nämnden har uppställts som kandidat för ett parti eller en valmansförening kan inte delta i nämndens arbete vid valet i fråga.

Helsingfors valkrets nämnd och Nylands valkrets nämnd sammanträder i Helsingfors,

Egentliga Finlands valkrets nämnd i Åbo, Satakunta valkrets nämnd i Björneborg, landskapet Ålands valkrets nämnd i Mariehamn, Tavastlands valkrets nämnd i Tavastehus, Birkalands valkrets nämnd i Tammerfors, Sydöstra Finlands valkrets nämnd i S:t Michel, Savolax-Karelen valkrets nämnd i Kuopio, Vasa valkrets nämnd i Vasa, Mellersta Finlands valkrets nämnd i Jyväskylä, Uleåborgs valkrets nämnd i Uleåborg och Lapplands valkrets nämnd i Rovaniemi.

12 § (20.5.2016/361)

Valkrets nämndens arbete

Valkrets nämnden är beslutförför med fem medlemmar. Har en medlem eller ersättare avlidit eller fått befrielse från sitt uppdrag, ska en ny medlem eller ersättare utses i hans eller hennes ställe för den återstående mandatperioden.

Bestämmelser om jäv för valkrets nämndens medlemmar och deras ersättare finns i 27–30 § i förvaltningslagen (434/2003).

Valkrets nämnden anställer en sekreterare och annan behövlig personal. Den beslutar om rätt att närvara och yttra sig vid nämndens sammanträden för andra personer än de som på grund av sina uppgifter enligt denna lag har rätt att delta i sammanträdena.

Vid valkrets nämndens sammanträden förs protokoll. Protokollet och nämndens expeditioner undertecknas av ordföranden och kontrasigneras av sekreteraren.

13 §

Kommunal centralvalnämnd

Fullmäktige skall i kommunen tillsätta en *kommunal centralvalnämnd* för sin mandatperiod.

Den kommunala centralvalnämnden består av en ordförande, en vice ordförande och tre andra medlemmar samt ett behövligt antal ersättare, dock minst fem. Ersättarna ska ställas i den ordning i vilken de träder i stället för medlemmarna. Både medlemmarna och ersättarna ska i den utsträckning det är möjligt företräda de grupper av röstande som vid

föregående kommunalval ställt upp kandidater i kommunen. En medlem eller ersättare som enligt en kandidatsökan som lämnats till centralvalnämnden har uppställts som kandidat för ett parti eller en valmansförening kan inte delta i centralvalnämndens arbete vid valet i fråga. (8.5.2015/563)

I landskapet Åland fungerar i varje kommun som kommunal centralvalnämnd vid riksdagsval, presidentval och Europaparlamentsval den nämnd som tillsatts för kommunalval i landskapet. På nämnden i fråga tillämpas i tillämpliga delar vad som i denna lag föreskrivs om den kommunala centralvalnämnden. (8.5.2015/563)

Den kommunala centralvalnämnden skall lämna sina kontaktuppgifter till Befolkningsregistercentralen på det sätt som centralen föreskriver. (5.4.2002/247)

14 § (20.5.2016/361)

Den kommunala centralvalnämndens arbete

Den kommunala centralvalnämnden är beslutförm med fem medlemmar. Om en ersättare har avlidit eller har förhinder eller är jävig, får kommunstyrelsen vid behov förordna en tillfällig ersättare.

Bestämmelser om jäv för den kommunala centralvalnämndens medlemmar och deras ersättare finns i 27–30 § i förvaltningslagen.

Den kommunala centralvalnämnden anställer en sekreterare och annan behövlig personal. Den beslutar om rätt att närvara och yttra sig vid nämndens sammanträden för andra personer än de som på grund av sina uppgifter enligt denna lag har rätt att delta i sammanträdena.

På den kommunala centralvalnämnden tillämpas inte den i kommunallagen avsedda förvaltningsstadgans bestämmelser om kommunstyrelsens företrädares och kommundirektörens eller borgmästarens rätt att närvara och yttra sig vid sammanträden eller om rätten att ta upp ett ärende till behandling i ett högre organ.

15 § (20.5.2016/361)

Valnämnd och valbestyrelse

Kommunstyrelsen ska i god tid före val tillsätta

1) för varje röstningsområde en *valnämnd*, som består av ordförande, vice ordförande och tre andra medlemmar samt ett behövligt antal ersättare, dock minst tre, samt

2) för förhandsröstning som verkställs i anstalter en eller flera *valbestyrelser*, som består av ordförande, vice ordförande och en annan medlem samt ett behövligt antal ersättare, dock minst tre.

Såväl valnämndens och valbestyrelsens medlemmar som deras ersättare ska i den utsträckning det är möjligt företräda de i partiregistret antecknade partier som vid föregående riksdagsval ställt upp kandidater i valkretsen i fråga. Vid kommunalval ska medlemmarna och ersättarna dock företräda de grupper av röstande som vid föregående kommunalval ställt upp kandidater i kommunen. Valnämndens ersättare och valbestyrelsens ersättare ska ställas i den ordning i vilken de träder i stället för medlemmarna.

En kandidat kan inte vara medlem eller ersättare i valnämnden. En kandidat eller en kandidats make eller maka, barn, syskon eller föräldrar kan inte vara medlem eller ersättare i valbestyrelsen. Med makar avses äkta makar, personer som lever under äktenskapsliknande förhållanden och personer som lever i registrerat partnerskap.

Valnämndernas och valbestyrelsernas ordförandes och vice ordförandes namn och kontaktinformation ska meddelas den kommunala centralvalnämnden.

16 § (20.5.2016/361)

Valnämndens och valbestyrelsens arbete

Valnämnden och valbestyrelsen är beslutförm med tre medlemmar.

Förvaltningslagens bestämmelser om jäv tillämpas inte på valnämndens och valbestyrelsens medlemmar eller på deras ersättare.

Valnämnden utser för röstningen på valdagen ett eller flera valbiträden. Bestämmelser om valbiträde finns i 73 §. Valnämnden kan anlitat biträdande personal för räkningen och ordnandet av röstsedlarna samt för sådan anteckning i rösträttsregistret som avses i 77 § och för användning av justitieministeriets andra datasystem.

På valnämnden och valbestyrelsen tillämpas inte den i kommunallagen avsedda förvaltningsstadgans bestämmelser om förande, justering och delgivning av protokoll, hänskjutande av ett ärende till fortsatt sammanträde, kommunstyrelsens företrädares och kommundirektörens eller borgmästarens närvaro och rätt att yttra sig vid sammanträden, föredragning av tjänsteinnehavare, förfarandet när ett ärende tas upp till behandling i ett högre organ och inte heller om kommunens ekonomi.

17 § (20.5.2016/361)

Valförrättare

Förhandsröstning på allmänna förhandsröstningsställen i hemlandet, i finska beskickningar och ombord på finska fartyg samt hemmaröstning sköts av *valförrättare*. Varje allmänt förhandsröstningsställe i hemlandet ska ha åtminstone två valförrättare. Även andra förhandsröstningsställen kan vid behov ha två eller flera valförrättare.

Den kommunala centralvalnämnden förordnar valförrättare till ett allmänt förhandsröstningsställe i hemlandet och till hemmaröstning. Valförrättare är annars

- 1) vid en finsk beskickning dess chef eller en av denne utsedd person,
- 2) ombord på ett finskt fartyg befälhavaren eller en av denne förordnad, på fartyget tjänstgörande person.

När förhandsröstning förrättas vid ett allmänt förhandsröstningsställe i hemlandet ska minst två valförrättare samtidigt vara närvarande. Vid andra förhandsröstningsställen, till vilka två eller flera valförrättare har utsetts eller förordnats, räcker

det med att endast en valförrättare är närvarande när förhandsröstning förrättas. Varje enskild hemmaröstning sköts av en valförrättare.

En kandidat eller en kandidats make eller maka, barn, syskon eller föräldrar kan inte vara valförrättare. Med makar avses äkta makar, personer som lever under äktenskapsliknande förhållanden och personer som lever i registrerat partnerskap. Förvaltningslagens bestämmelser om jäv tillämpas inte på valförrättare.

Vid finska beskickningar och ombord på finska fartyg kan en kandidat eller en sådan närstående till en kandidat som avses ovan emellertid vara valförrättare, om det inte finns någon annan person som är lämplig att vara valförrättare och förrättandet av förhandsröstningen därför annars skulle hindras.

3 kap

Rösträttsregister

18 § (28.6.2013/496)

Upprättande av och uppgifter i rösträttsregister

Befolkningsregistercentralen ska senast den 46 dagen före valdagen upprätta ett register i vilket införs varje person som enligt uppgifterna i befolkningsdatasystemet är röstberättigad i det kommande valet (*rösträttsregister*).

Beträffande varje röstberättigad tas följande uppgifter in i rösträttsregistret, sådana de är i befolkningsdatasystemet den 51 dagen före valdagen klockan 24:

- 1) personbeteckning,
- 2) fullständigt namn,
- 3) vid andra val än kommunalval den valkrets som avses i 5 §,
- 4) hemkommun i Finland enligt lagen om hemkommun,
- 5) röstningsområde,

6) röstningsställe på valdagen och adressen till det,

7) modersmål, om detta är danska, isländska, norska eller svenska,

8) vid andra val än kommunalval den stat där den röstberättigade är bosatt, om staten inte är Finland,

9) den magistrat inom vars verksamhetsområde hemkommunen är belägen,

10) datum för införande i registret,

11) uppgift om en sådan spärrmarkering som avses i 36 § i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster (661/2009).

(8.5.2015/563)

Om den röstberättigade inte har hemkommun i Finland den 51 dagen före valdagen, ska folkbokföringskommunen enligt lagen om hemkommun antecknas i rösträttsregistret i stället för hemkommunen. Om folkbokföringskommunen inte längre hör till finskt territorium, ska Helsingfors stad antecknas i stället för den. Om en sådan medborgare i en annan stat som är röstberättigad vid Europaparlamentsval och kommunalval inte har hemkommun i Finland, ska rösträttskommunen antecknas i rösträttsregistret i stället för hemkommunen. Den röstberättigade hör i detta fall till det röstningsområde som fullmäktige med stöd av 8 § 1 mom. har bestämt i fråga om de röstberättigade som i befolkningsdatasystemet inte har antecknats vid någon fastighet. (8.5.2015/563)

Efter upprättandet av rösträttsregistret antecknas i registret beträffande den röstberättigade

1) uppgift om dödsfall, om den röstberättigade har avlidit,

2) för det fall att personen i fråga på det sätt som anges i 26 § har antecknats i rösträttsregistret som saknande rösträtt, uppgift om detta,

3) uppgifter om eventuellt rättelseyrkande och om beslut som har meddelats med anledning av det,

4) uppgift om den röstberättigade har utövat sin rösträtt,

5) uppgift om en sådan spärrmarkering som avses i 2 mom. 11 punkten, om denna har gjorts i befolkningsdatasystemet efter upprättandet av rösträttsregistret.

6) uppgift om att i det register som avses i 11 § 1 mom. i lagen om förvaltningens gemensamma stödtjänster för e-tjänster (576/2016) antecknats samtycke som den röstberättigade gett i fråga om ett elektroniskt delgivningsförfarande.

(19.12.2018/1223)

Vid Europaparlamentsval införs en i Finland röstberättigad medborgare i en annan medlemsstat i Europeiska unionen i Europaparlamentsvalets rösträttsregister, om han eller hon skriftligen har anmält sin avsikt att utöva sin rösträtt vid Europaparlamentsvalet i Finland och efter detta har haft stadigvarande hemkommun i Finland och inte återtagit sin anmälan. Anmälan eller dess återtagande ska göras till magistraten senast den 80 dagen före valdagen före klockan 16.

19 §

Tilläggsuppgifter som ska införas i rösträttsregistret vid kommunalval och Europaparlamentsval (8.5.2015/563)

(19.12.2018/1223)

Vid Europaparlamentsval införs i rösträttsregistret, utöver vad som bestäms i 18 § 2 mom., beträffande varje röstberättigad uppgift om medborgarskap, om den röstberättigade inte är finsk medborgare.

20 §

Användning av rösträttsregistret vid presidentval

21 §**Meddelandekort**

Befolkningsregistercentralen utarbetar över var och en som införts i rösträttsregistret ett *meddelandekort*, som innehåller följande uppgifter:

- 1) de uppgifter som avses i 18 § 2 mom. 2, 5 och 6 punkten,
- 2) den adress som för den röstberättigade finns införd i befolkningsdatasystemet den 51 dagen före valdagen klockan 24,
- 3) vid vilket val och i vilken valkrets eller i vilken kommun kortets mottagare har rösträtt,
- 4) valdagen och förhandsröstningsperioden,
- 5) kontaktinformationen till den magistrat som antecknats som kortets avsändare samt till den kommunala centralvalnämnden,
- 6) det register eller datasystem som uppgifterna på kortet grundar sig på, samt
- 7) av justitieministeriet utarbetade anvisningar om kortets användning och om förfarandet vid röstning. (21.12.2007/1263)

Meddelandekortet kan dessutom i behövlig mån innehålla i 18 § 2 och 3 mom. nämnda uppgifter i optiskt läsbar form.

Meddelandekortet uppgörs så att det kan användas som foljebrev vid annan förhandsröstning än hemmaröstning. Till meddelandekortet kan fogas av justitieministeriet utarbetad information om röstningsförfarandet och om det organ som utses genom valet. (21.12.2007/1263)

Befolkningsregistercentralen ser till att meddelandekorten senast den 24 dagen före valdagen sänds till de röstberättigade vilkas adress är känd. Vid Europaparlamentsval sänds kort emellertid inte till sådana i rösträttsregistret införda personer som Befolkningsregistercentralen i enlighet med 26 § 5 mom. antecknar i rösträttsregistret som saknande rösträtt. Meddelandekortet sänds till den

röstberättigade endast elektroniskt, om det beträffande honom eller henne gjorts en i 18 § 4 mom. 6 punkten avsedd anteckning i rösträttsregistret. (19.12.2018/1223)

22 §**Information till medborgare i andra medlemsstater i Europeiska unionen vid kommunalval och Europaparlamentsval**

Befolkningsregistercentralen skall i god tid före kommunalval och Europaparlamentsval i mån av möjlighet på lämpligt sätt meddela alla medborgare i andra medlemsstater i Europeiska unionen som uppfyller villkoren för rösträtt att de enligt uppgifterna i befolkningsdatasystemet kommer att ha rösträtt och vara valbara vid valet samt om det förfarande som skall iakttas för utövande av rösträtten och rätten att bli uppställd som kandidat.

23 § (28.6.2013/496)**Kontroll av uppgifter i rösträttsregistret**

De uppgifter som antecknats i rösträttsregistret enligt 18 § 2 och 3 mom. och 19 §, med undantag för personbeteckningarna, finns framlagda för kontroll i magistraterna eller fås avgiftsfritt per telefon från dem och, enligt vad Befolkningsregistercentralen bestämmer, också på andra ställen vardagar under tjänstetid från och med den 41 dagen före valdagen.

Magistraterna kan ge utdrag ur rösträttsregistret. Utdraget ges avgiftsfritt till den som utdraget gäller och till en myndighet som avses i denna lag.

Befolkningsregistercentralen informerar i den officiella tidningen och på annat lämpligt sätt om tillhandahållandet av uppgifter ur rösträttsregistret samt om hur rättelseyrkande ska framställas.

Om det i rösträttsregistret för en person har antecknats en sådan uppgift om spärrmarkering som avses i 18 § 2 mom. 11 punkten eller 18 § 4 mom. 5 punkten, får endast de personuppgifter i

rösträttsregistret som avses i 18 § 2 mom. 2, 7 och 10 punkten läggas fram för kontroll.

24 §

Rättelseyrkande

Den som anser att han eller hon obehörigen har utelämnats ur rösträttsregistret eller att en anteckning om honom eller henne i registret är oriktig, kan framställa ett skriftligt rättelseyrkande hos magistraten senast den 16 dagen före valdagen före klockan 16.

Rättelseyrkande kan grundas också på sådana på rösträtten inverkan omständigheter som har inträffat efter att rösträttsregistret upprättades.

Om en röstberättigads flyttningsanmälan enligt lagen om hemkommun inkommer till magistraten senare än den 51 dagen före valdagen, kan den röstberättigade inte på grundval av denna flyttningsanmälan yrka rättelse av sådana i 18 § 2 mom. 3–6 punkten nämnda uppgifter i rösträttsregistret som gäller den röstberättigade.

Ett rättelseyrkande kan framställas genom användning av en för ändamålet utarbetad blankett. Befolkningsregistercentralen skall se till att blanketter finns tryckta eller duplicerade i magistraterna och på andra ställen där uppgifterna i rösträttsregistret finns framlagda.

25 §

Magistratens beslut

Magistraten skall avgöra rättelseyrkandena senast den 13 dagen före valdagen och göra eventuella av besluten föranledda ändringar i rösträttsregistret senast den 12 dagen före valdagen före klockan 12.

Beslutet skall utan dröjsmål av magistraten delges den som framställt yrkandet. Beslutet skall sändas per post som rekommenderad försändelse, men det kan också skickas på något annat bevisligt sätt, om detta inte föranleder dröjsmål. Om beslutet innefattar att personen i fråga införs i rösträttsregistret, skall magistraten samtidigt sända till honom eller henne ett meddelandekort.

Är mottagarens postadress inte känd, skall beslutet publiceras i den officiella tidningen.

26 §

Självrättelse

Anser Befolkningsregistercentralen eller magistraten att någon obehörigen har utelämnats ur rösträttsregistret eller orättmätigt har tagits in i det eller att en sådan anteckning i rösträttsregistret som gäller honom eller henne är oriktig, har Befolkningsregistercentralen eller magistraten rätt att på tjänstens vägnar foga personen i fråga till rösträttsregistret eller anteckna honom eller henne som saknande rösträtt eller rätta den oriktiga anteckning som gäller honom eller henne. Ändringarna skall göras senast den 12 dagen före valdagen före klockan 12.

När anteckning i rösträttsregistret görs om att någon saknar rösträtt skall ett skriftligt beslut fattas om detta, och beslutet skall delges personen i fråga så som bestäms i 25 § 2 mom. Ett skriftligt beslut behöver dock inte fattas, om personen i fråga har dött eller dödförklarats efter att rösträttsregistret upprättades.

När någon fogas till rösträttsregistret skall till honom eller henne utan dröjsmål sändas ett meddelandekort.

Vid rättelse av en oriktig anteckning som gäller en person som är införd i rösträttsregistret skall personen i fråga utan dröjsmål underrättas om rättelsen, om detta inte är uppenbart onödigt.

Har Befolkningsregistercentralen innan rösträttsregistret för ett Europaparlamentsval vunnit laga kraft fått ett meddelande av en myndighet i en annan medlemsstat i Europeiska unionen om att en röstberättigad som införts i rösträttsregistret har upptagits i denna stats vallängd för samma val, skall Befolkningsregistercentralen utan dröjsmål se till att personen i fråga antecknas i rösträttsregistret som saknande rösträtt.

27 § (8.5.2009/300)**Besvär hos förvaltningsdomstolen**

Över ett beslut av magistraten genom vilket ett rättelseyrkande har förkastats eller avvisats och över Befolkningsregistercentralens eller magistratens beslut enligt 26 § 2 mom. får besvär anföras hos förvaltningsdomstolen. Besvären ska anföras senast den sjunde dagen efter den dag då parten i fråga har delgetts beslutet eller efter den dag då beslutet har publicerats i den officiella tidningen. En besvärsskrift som riktats till förvaltningsdomstolen kan inom besvärstiden tillställas magistraten för vidarebefordran till förvaltningsdomstolen. På anförande av besvär tillämpas i övrigt förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Förvaltningsdomstolen ska utan dröjsmål underrätta ändringssökanden och magistraten om sitt beslut. Om beslutet innefattar att någon ska införas i rösträttsregistret eller att uppgifter om någon ska ändras, ska förvaltningsdomstolen dessutom utan dröjsmål underrätta Befolkningsregistercentralen om beslutet, och Befolkningsregistercentralen ska göra de nödvändiga ändringarna i rösträttsregistret. Om förvaltningsdomstolen meddelar ett sådant beslut senare än den fjärde dagen före valdagen klockan 19, ska den utan dröjsmål sända beslutet också till den kommunala centralvalnämnden, som ska foga beslutet till den vallängd som nämns i 71 §. Om besvären har förkastats eller avvisats, ska förvaltningsdomstolen underrätta Befolkningsregistercentralen om detta, och Befolkningsregistercentralen ska göra anteckning om detta i rösträttsregistret.

Över förvaltningsdomstolens beslut enligt denna paragraf får ändring inte sökas genom besvär.

28 § (28.6.2013/496)**Rösträttsregistrets laga kraft**

Rösträttsregistret vinner laga kraft klockan 12 den 12 dagen före valdagen.

Ett lagakraftvunnet rösträttsregister ska följas oförändrat vid valet. Rösträttsregistret anses ha

vunnit laga kraft även om förvaltningsdomstolen inte innan det vinner laga kraft har meddelat beslut med anledning av besvär som anförts hos den.

Om någon uppenbart oriktigt med stöd av 26 § 1 eller 5 mom. har antecknats i rösträttsregistret som saknande rösträtt, får Befolkningsregistercentralen stryka anteckningen ur det lagakraftvunna rösträttsregistret.

Den som på valdagen för valnämnden visar upp ett sådant beslut av förvaltningsdomstolen eller högsta förvaltningsdomstolen som visar att han eller hon är röstberättigad, ska få rösta. Personen i fråga är skyldig att överlåta beslutet eller en kopia av det till valnämnden.

29 §**Användningen av rösträttsregistret**

I rösträttsregistret antecknas i enlighet med 5 och 6 kap. när och var den röstberättigade har röstat. Anteckningen kan göras av en valförrättare vid ett allmänt förhandsröstningsställe i hemlandet eller av valbestyrelsens ordförande eller av valnämnden eller den kommunala centralvalnämnden eller, på den kommunala centralvalnämndens begäran, av magistraten. Om anteckningen konstateras vara oriktig, kan den rättas endast av den kommunala centralvalnämnden eller, på dennas begäran, av magistraten.

Anteckningar som gäller röstning är inte offentliga förrän röstningen på valdagen har avslutats. Om det vid presidentval förrättas ett andra val, blir anteckningarna om röstningen vid det första valet offentliga först sedan röstningen på valdagen i det andra valet har avslutats. (5.4.2002/247)

Efter att valresultatet har vunnit laga kraft skall av justitieministeriet föreskrivna arkivutskrifter matas ut ur rösträttsregistret. Därefter skall Befolkningsregistercentralen utplåna uppgifterna ur registret.

4 kap

Myndighetsuppgifter vid kandidatuppställning

30 §

Kandidatuppställning

I II avdelningen ingår bestämmelser vilka gäller de i partiregistret upptagna partiernas (*parti*) och de av röstberättigade bildade valmansföreningarnas uppställande av kandidater samt ansökan om publicering av kandidatlistan i sammanställningen av kandidatlistorna och ansökan om upptagande av en kandidat i kandidatförteckningen vid presidentval (*kandidatansökningar*) och ingivande av ansökningarna till den myndighet som behandlar kandidatansökningarna.

31 §

Myndighet som behandlar kandidatansökningar

Kandidatansökningarna behandlas

2) vid presidentval och Europaparlamentsval av Helsingfors valkrets nämnd,

32 § (21.5.2010/431)

Meddelanden som gäller partierna

Justitieministeriet ska senast den 55 dagen före valdagen vid presidentval och den 48 dagen före valdagen vid andra val meddela de myndigheter som behandlar kandidatansökningarna, med undantag för landskapet Ålands valkrets nämnd, vilka partier som är upptagna i partiregistret och vilka personer som är berättigade att teckna respektive partis namn.

33 § (21.5.2010/431)

Myndigheternas lagbestämda sammanträden

Den myndighet som behandlar kandidatansökningarna sammanträder på kallelse av ordföranden i god tid, senast den 55 dagen före valdagen vid presidentval och den 48 dagen före valdagen vid andra val och därefter, om det finns

ärenden att behandla, den 47, 41, 39 och 38 dagen före valdagen vid presidentval samt den 40, 34, 32 och 31 dagen före valdagen vid andra val, valdagen, dagen efter valdagen och den tredje dagen efter valdagen samt vid någon annan tid, om behandlingen av ärendena kräver det.

34 § (21.5.2010/431)

Beslut om och kungörelse av ingivning av handlingar

Den myndighet som behandlar kandidatansökningarna ska vid det sammanträde som hålls senast den 55 dagen före valdagen vid presidentval och den 48 dagen före valdagen vid andra val besluta till vem, vilka dagar och vid vilka klockslag samt var de för myndigheten avsedda kandidatansökningarna och andra handlingar som gäller kandidatuppställningen ska ges in.

Angående beslutet ska det avfattas en kungörelse. Kungörelsen ska delges de valombud som partierna har uppgett och hållas framlagd i myndighetens sammanträdeslokal samt vid kommunalval offentliggöras på det sätt som kommunala tillkännagivanden görs kända och vid övriga val offentliggöras i den officiella tidningen. (8.5.2015/563)

35 §

Skyldighet att kontrollera handlingar

Den myndighet som behandlar kandidatansökningarna skall kontrollera att kandidatansökningarna och anmälningarna om valförbund och gemensam lista har lämnats till myndigheten inom den tid som anges i lagen och att handlingarna har den form som bestäms i lagen eller med stöd av den samt att kandidaterna är valbara och att det inte heller annars finns något lagstadgat hinder för deras kandidatur.

Det ankommer inte på myndigheten att granska på vilket sätt man har verkställt medlemsomröstningen och uppställandet av kandidater jämte därtill hörande förfaranden inom partiet eller dess krets- eller basorganisation eller annan organisation eller inom en förening som företräder partimedlemmarna i kommunen.

36 § (21.5.2010/431)**Behandling av kandidatansökningar och anmärkningar mot dem**

Kandidatansökningarna och de handlingar som fogats till dem kontrolleras vid det sammanträde som hålls den 41 dagen före valdagen vid presidentval och den 34 dagen före valdagen vid andra val.

Har en kandidatansökan eller en anmälan om valförbund eller gemensam lista inte lämnats till myndigheten inom föreskriven tid, ska den avvisas.

Valombudet för ett parti, en gemensam lista eller en valmansförening som inte hör till en gemensam lista ska omedelbart underrättas, om

- 1) kandidatansökan eller anmälan om valförbund eller gemensam lista inte har gjorts i enlighet med denna lag eller bestämmelser som har utfärdats med stöd av den eller att de handlingar som förutsätts i denna lag inte har fogats till kandidatansökan,
- 2) kandidatansökningshandlingarna av andra orsaker än de som nämns i 1 punkten inte kan betraktas som lagenliga, eller
- 3) som kandidat har uppställts en person som inte är valbar eller som vid samma val har uppställts som kandidat på två eller flera listor.

37 §**Fastställande av kandidaternas ordningsföljd**

Vid det sammanträde som avses i 36 § bestäms partiernas, de gemensamma listornas och valmansföreningarnas inbördes ordningsföljd för sammanställningen av kandidatlistorna samt presidentkandidaternas inbördes ordningsföljd för kandidatförteckningen.

Vid riksdagsval, kommunalval och Europaparlamentsval utlottas

- 1) den inbördes ordningen mellan å ena sidan de partier som inte har ingått valförbund och å andra sidan valförbunden,

- 2) inom valförbunden den inbördes ordningen mellan de partier som har bildat valförbund och

- 3) den inbördes ordningen mellan de gemensamma listorna.

De valmansföreningar som inte hör till någon gemensam lista sätts i alfabetisk ordning.

38 § (21.5.2010/431)**Valombudens åtgärder med anledning av anmärkningar**

De valombud till vilka anmärkningar har framställts har rätt att senast den 39 dagen före valdagen vid presidentval och den 32 dagen före valdagen vid andra val före klockan 16 göra rättelser med anledning av anmärkningarna och att komplettera en kandidatansökan och de handlingar som fogats till den. Inom samma tid har valombuden rätt att göra behövliga justeringar beträffande en kandidats namn, titel, yrke, syssla eller hemkommun. Avser anmärkningen anmälan om valförbund, har partiernas valombud rätt att ge in ett gemensamt skriftligt förslag till rättelse av anmälan.

Har anmärkningen framställts av en orsak som nämns i 36 § 3 mom. 3 punkten, har valombudet rätt att inom den tid som anges i 1 mom. i denna paragraf stryka en kandidat som avses i det förstnämnda lagrummet.

39 § (21.5.2010/431)**Beslut om kandidatansökningar**

De kandidatansökningar som inkommit inom utsatt tid och de handlingar som fogats till dem behandlas på nytt vid det sammanträde som hålls den 39 dagen före valdagen vid presidentval och den 32 dagen före valdagen vid andra val. Samtidigt fattas beslut med anledning av kandidatansökningarna samt anmälningarna som gäller valförbund och gemensam lista.

De kandidatansökningar som inkommit inom utsatt tid samt anmälningar om valförbund och om gemensam lista, mot vilka inga anmärkningar har framställts, ska godkännas.

40 § (21.5.2010/431)

Beslut som ska fattas efter besluten om kandidatansökningarna

Har en anmärkning som avses i 38 § 2 mom. gjorts och godtagbar anmälan om rättelse inte ingivits eller anmälan om strykning av kandidaten i fråga inte gjorts inom utsatt tid eller har kandidaten avlidit, tas kandidaten inte upp i sammanställningen av kandidatlistorna eller i kandidatförteckningen för presidentval. Ett partis, en valmansförenings eller en gemensam listas valombud är skyldigt att utan dröjsmål underrätta den myndighet som behandlar kandidatansökningarna om en kandidats död.

Ett parti eller en valmansförening vars anmälan om anslutning till ett valförbund eller en gemensam lista inte har blivit godkänd, har rätt att återta sin kandidatansökan. Partiets eller valmansföreningens valombud ska ge in ett skriftligt återtagande till den myndighet som behandlar kandidatansökningarna senast den 31 dagen före valdagen före klockan 12. Ett ärende som gäller godkännande av kandidatansökan ska behandlas på nytt till följd av återtagande.

Beslut i de ärenden som avses i denna paragraf fattas vid det sammanträde som hålls den 38 dagen före valdagen vid presidentval och den 31 dagen före valdagen vid andra val innan sammanställningen av kandidatlistorna eller presidentvalets kandidatförteckning uppgörs.

41 § (28.6.2013/496)

Uppgörande av sammanställning av kandidatlistor

Den myndighet som behandlar kandidatansökningarna ska vid det sammanträde som hålls den 31 dagen före valdagen och som börjar senast klockan 16 göra upp en *sammanställning av kandidatlistorna*, där det på samma sida av arket finns tryckt

1) en gemensam rubrik, av vilken framgår för vilket val sammanställningen har gjorts upp, samt

2) partiernas kandidatlistor, gemensamma listor samt kandidatlistorna för de valmansföreningar som inte hör till någon gemensam lista.

Kandidatlistorna för de partier som inte hör till något valförbund och för de partier som har bildat valförbund samt de gemensamma listorna och kandidatlistorna för de valmansföreningar som inte hör till någon gemensam lista placeras i ordningsföljd enligt 37 § 2 och 3 mom. så att först kommer partiernas kandidatlistor grupperade från vänster till höger, sedan de gemensamma listorna grupperade på motsvarande sätt och till sist under varandra i alfabetisk ordning kandidatlistorna för de valmansföreningar som inte hör till en gemensam lista. Kandidaterna tilldelas nummer i enlighet med denna ordningsföljd, med 2 som första nummer.

Finns det så många partier, valförbund eller gemensamma listor att grupperingen av dem från vänster till höger gör det väsentligen svårare att läsa sammanställningen, kan de eller en del av dem även grupperas under varandra i sammanställningen med iakttagande av den genom lottningen bestämda ordningsföljden. Kandidatlistorna för de partier som har ingått valförbund ska tillräckligt klart åtskiljas från kandidatlistorna för de partier som inte hör till något valförbund. Under kandidatlistorna för partier som har bildat valförbund görs en anteckning om att partierna i fråga har ingått valförbund.

Uppgifter om partiernas kandidater och kandidaterna på de gemensamma listorna antecknas under partiets namn eller den gemensamma listans beteckning grupperade i en eller flera spalter uppifrån och nedåt. Uppgifter om de kandidater som inte hör till någon gemensam lista antecknas längst till höger under varandra, i nummerordning, tydligt åtskilda från varandra.

För varje kandidat antecknas i sammanställningen nummer, namn och titel, yrke eller syssla, som anges med högst två uttryck, samt vid andra val än kommunalval hemkommun. Vid sidan av eller i stället för kandidatens förnamn kan användas ett annat allmänt känt tilltalsnamn eller en

förkortning av förnamnet. Inga andra uppgifter om kandidaten får antecknas, om de inte behövs för att precisera identiteten. Inga personbeteckningar antecknas i sammanställningen.

Partiernas namn antecknas i sammanställningen med iakttagande av 4 § i partilagen (10/1969) och 9 § 2 mom. i föreningslagen (503/1989). För en gemensam lista antecknas den beteckning som föreslagits för den eller, om beteckningen inte heller efter en anmärkning överensstämmer med det som föreskrivs om detta i II avdelningen, eller om inget förslag har framställts, fastställer den myndighet som behandlar kandidatansökningarna en beteckning, som endast utvisar den gemensamma listans ordningsföljd i sammanställningen i förhållande till andra gemensamma listor. För en valmansförening som inte hör till någon gemensam lista antecknas ingen beteckning.

42 § (21.5.2010/431)

Kandidatförteckningar för presidentval

43 § (28.6.2013/496)

Riksomfattande kandidatregister

Justitieministeriet ska upprätta ett register, i vilket tas in alla kandidater i hela landet som vid valet i fråga tagits upp i sammanställningarna av kandidatlistorna eller i kandidatförteckningen för presidentvalet (*riksomfattande kandidatregister*).

Den myndighet som behandlar kandidatansökningarna ska den 38 dagen före valdagen vid presidentval och den 31 dagen före valdagen vid andra val se till att det i det riksomfattande kandidatregistret beträffande varje kandidat införs de uppgifter som finns i sammanställningen av kandidatlistorna eller i kandidatförteckningen för presidentvalet, ålder på valdagen samt personbeteckning.

Uppgifter ur kandidatregistret ges avgiftsfritt kandidaten, det parti som ställt upp kandidaten och den gemensamma lista på vilken kandidaten

är uppställd samt en myndighet som avses i denna lag.

Justitieministeriet tar vid behov valkretsvis eller kommunvis en utskrift ur det riksomfattande kandidatregistret som upptar de uppgifter om varje kandidat som finns i sammanställningen av kandidatlistorna. Ministeriet ska se till att ett behövligt antal exemplar av utskriften sänds till de kommunala centralvalnämnderna, valbestyrelserna och valförrättarna vid förhandsröstningsställena i hemlandet samt utrikesministeriet för vidare utdelning till de finska beskickningar och finska fartyg som är förhandsröstningsställena.

44 §

Distribution och tillkännagivande av sammanställningen av kandidatlistorna och av kandidatförteckningen för presidentval

Valkrets nämnden skall se till att ett nödvändigt antal av sammanställningen av kandidatlistorna vid riksdagsval sänds till

1) de kommunala centralvalnämnder i en valkrets för vidare utdelning till valnämnderna, valbestyrelserna och valförrättarna samt kommunstyrelserna i de kommuner som hör till valkretsen,

2) övriga valkrets nämnder för vidare utdelning till dessa valkretsars kommunala centralvalnämnder, valbestyrelser och valförrättarna vid de allmänna förhandsröstningsställena i hemlandet,

3) valombuden för de partier, de gemensamma listor och de utanför de gemensamma listorna stående valmansföreningar som har ställt upp kandidater i valkretsen, samt

4) justitieministeriet och utrikesministeriet för att utdelas till valförrättarna vid förhandsröstningsställena utomlands.

Sammanställningarna skall också hållas tillgängliga för allmänheten.

Helsingfors valkrets nämnd sköter distributionen av sammanställningar av kandidatlistorna för

Europaparlamentsval och kandidatförteckningen för presidentval med iakttagande i tillämpliga delar av vad som i 1 mom. bestäms om distribution av sammanställningen av kandidatlistorna för riksdagsval. Om det inte är möjligt att sända kandidatförteckningen för det andra valet vid presidentval till ett förhandsröstningsställe innan förhandsröstningen vid det andra valet inleds, skall valförrättaren och valbestyrelsen, så som justitieministeriet föreskriver, se till att uppgifterna i kandidatförteckningen finns framlagda på förhandsröstningsstället när förhandsröstningen inleds. (5.4.2002/247)

45 §

Förbud mot ändringssökande

I en myndighets beslut som avses i detta kapitel, med undantag för beslut om uppgifter som skall ges ur kandidatregistret, får ändring inte sökas särskilt.

5 kap

Förhandsröstning

46 § (21.5.2010/431)

Rätt att förhandsrösta

Varje röstberättigad får förhandsrösta på de allmänna förhandsröstningsställena i hemlandet och utomlands i finska beskickningar.

En röstberättigad som vårdas på sjukhus eller i en verksamhetsenhet inom socialvården vilken lämnar vård dygnet runt eller vilken kommunstyrelsen annars har bestämt att ska vara förhandsröstningsställe, eller som har intagits i en straffanstalt får förhandsrösta i denna anstalt. En röstberättigad som tillhör personalen ombord på ett finskt fartyg får förhandsrösta ombord på fartyget om det befinner sig utomlands.

En röstberättigad vars rörelse- eller funktionsförmåga är så begränsad att han eller hon inte utan oskäligen svårigheter kan ta sig till röstnings- eller förhandsröstningsstället, får så som bestäms i 55 § förhandsrösta hemma i den kommun i Finland som i rösträttsregistret har

antecknats som hans eller hennes hemkommun. En närstående vårdare enligt lagen om stöd för närståendevård (937/2005) som bor i samma hushåll som den som har rätt till hemmaröstning får rösta i samband med hemmaröstningen, om kommunen i fråga har antecknats som hans eller hennes hemkommun.

47 § (5.4.2002/247)

Förhandsröstningsperioden

Förhandsröstningen inleds den 11 dagen före valdagen samt avslutas utomlands den åttonde dagen och i hemlandet den femte dagen före valdagen. På finska fartyg kan förhandsröstning dock, med undantag för det andra valet vid presidentval, inledas redan den 18 dagen före valdagen.

Ett allmänt förhandsröstningsställe i hemlandet är öppet för förhandsröstning under alla dagar under den tidsperiod som avses i 1 mom., om inte något annat av särskilda skäl bestäms genom beslut av kommunstyrelsen.

Vid finska beskickningar och deras verksamhetsställen kan förhandsröstningsperioden enligt vad som bestäms genom förordning av statsrådet vara kortare än vad som anges i 1 mom.

48 § (28.6.2013/496)

Förhandsröstningstiderna

Förhandsröstning förrättas under förhandsröstningsperioden

1) på de allmänna förhandsröstningsställena i hemlandet på den tid som anges i beslut av kommunstyrelsen, och som inte får infalla vardagar före klockan 8 eller efter klockan 20, inte heller lördagar och söndagar före klockan 9 eller efter klockan 18,

2) i finska beskickningar varje dag på de tider som bestäms av chefen för beskickningen, dock inte långfredagen, påskdagen, pingstdagen, midsommardagen eller julaftonen, inte heller juldagen eller annandag jul,

3) i anstalter under en eller högst två dagar på de tider som valbestyrelsen bestämmer,

4) ombord på finska fartyg under minst en dag på de tider som befälhavaren bestämmer,

5) vid hemmaröstning vid den tidpunkt mellan klockan 9 och klockan 20 som särskilt meddelas den röstande.

Utöver vad som föreskrivs i 1 mom. 1 punkten förrättas förhandsröstning inte på nyårsaftonen, nyårsdagen, trettondagen, påskdagen, valborgsmässoaftonen, första maj, Kristi himmelsfärdsdagen, pingstdagen, midsommaraftonen eller midsommardagen, självständighetsdagen, julaftonen, juldagen eller annandag jul.

En röstberättigad som inom den tid som nämns i 1 mom. har infunnit sig på förhandsröstningsstället men inte kunnat utöva sin rösträtt under denna tid har rätt att rösta även efter nämnda tids utgång.

48 a § (5.4.2002/247)

Förhandsröstningsutrymme

Den kommunala centralvalnämnden skall se till att alla de ställen som genom beslut av kommunstyrelsen har utsetts till allmänna förhandsröstningsställen i hemlandet, har ett för förhandsröstningen lämpligt *förhandsröstningsutrymme* med nödvändig utrustning.

Förhandsröstningsutrymmet skall ha tillräckligt med utrymme också för de röstande som inväntar sin tur att rösta.

49 §

Tillkännagivande av förhandsröstning

Den kommunala centralvalnämnden skall tillkännage de allmänna förhandsröstningsställen i hemlandet som finns inom kommunen samt förhandsröstningstiderna vid dem så som kommunala tillkännagivanden delges.

Valförrättarna och valbestyrelsen skall se till att röstningstiderna och den närmare ordningen vid förhandsröstningen tillkännages genom

kungörelser som anslås på förhandsröstningsstället och vid behov även på annat lämpligt sätt. (5.4.2002/247)

Justitieministeriet skall på ett tillräckligt och lämpligt sätt informera om de allmänna förhandsröstningsställena och om röstningstiderna vid dessa. (5.4.2002/247)

50 §

Förhandsröstningshandlingar

Vid förhandsröstning skall användas röstsedel, valkuvert, följbrev och ytterkuvert (*förhandsröstningshandlingar*), vilka justitieministeriet skall låta tillverka.

Som följbrev används antingen det i 21 § nämnda meddelandekortet eller en särskild följbrevsblankett. Vid hemmaröstning skall dock som följbrev användas en särskild följbrevsblankett för hemmaröstning.

51 § (8.5.2009/300)

Röstsedel

Röstsedel för val ska tryckas på vitt papper, om inte något annat följer av 3 mom. Av röstsedeln ska tydligt framgå hur den viks ihop, och den ska vara sådan att bevarandet av valhemligheten tryggas.

Röstsedeln ska vara av standardformatet 148 x 210 mm och på inre sidan uppta en tryckt rubrik som anger vilket val den ska användas vid, samt dessutom en cirkel som har en diameter av 90 mm och som förblir ovikt när sedeln viks ihop. Mitt i cirkeln ska tydligt utsatt finnas beteckningen N:o för antecknande av numret på den kandidat som den röstande önskar avge sin röst för. Inga andra anteckningar får finnas på röstsedeln.

Om det samtidigt med ett ordinarie val förrättas något annat val, ska justitieministeriet bestämma färgen på den röstsedel som används i detta andra val.

52 §**Valstämpel**

Röstsedlarna stämplas med en valstämpel, som är likadan på alla förhandsröstningsoch röstningsställen. Justitieministeriet fastställer valstämpeln samt låter tillverka stämplarna och meddelar de kommunala centralvalnämnderna anvisningar om hur stämplarna skall skaffas och förvaras.

53 §**Leverans av handlingar och valstämplar**

Justitieministeriet skall i god tid före förhandsröstningens början översända förhandsröstningshandlingar och blanketter för de förteckningar som skall föras över de röstande jämte behövliga anvisningar till valförrättarna vid de allmänna förhandsröstningsställena i hemlandet samt till de kommunala centralvalnämnderna för vidarebefordran till valbestyrelserna. Sådana handlingar och blanketter skall också sändas till utrikesministeriet för vidarebefordran till de finska beskickningar och till befälhavarna på de finska fartyg som utgör förhandsröstningsställen.

Den kommunala centralvalnämnden skall sända valstämplar till valförrättarna vid de allmänna förhandsröstningsställen i landet som finns i kommunen samt till valbestyrelserna. Centralvalnämnden i Helsingfors stad skall dessutom sända valstämplar till utrikesministeriet för vidarebefordran till beskickningarna och befälhavarna på fartygen.

Befälhavaren på ett fartyg skall hos utrikesministeriet eller hos en finsk beskickning rekvirera förhandsröstningshandlingar, och blanketter för de förteckningar som skall föras över de röstande och en valstämpel.

54 §**Person som skall närvara vid hemmaröstning**

Vid hemmaröstning skall valförrättaren se till att vid hemmaröstningen utöver valförrättaren är närvarande en av den röstande utsedd eller

godkänd person som har fyllt 18 år och som inte sköter detta uppdrag i egenskap av valmyndighet. En person som är uppställd vid valet i fråga kan inte sköta detta uppdrag.

55 § (21.5.2010/431)**Förberedande åtgärder för hemmaröstning**

Den som har rätt till hemmaröstning ska senast den 12 dagen före valdagen före klockan 16 skriftligt eller per telefon till centralvalnämnden i sin hemkommun anmäla sin önskan att förhandsrösta hemma. Anmälan kan på den röstandes vägnar göras av någon som han eller hon har utsett. Skriftlig anmälan, som ska undertecknas, kan göras på en blankett som utarbetats för ändamålet.

I anmälan ska uppges

- 1) den röstandes fullständiga namn, personbeteckning, adress, hemkommun och telefonnummer samt, om anmälan görs av någon som den röstande utsett, även dennes namn och kontaktinformation,
- 2) att den röstandes rörelse- eller funktionsförmåga är så begränsad att han eller hon inte utan oskäligen svårigheter kan ta sig till röstnings- eller förhandsröstningsstället och att han eller hon därför önskar förhandsrösta hemma,
- 3) huruvida den röstande själv kan sköta om att en person som avses i 54 § är närvarande vid hemmaröstningen, samt
- 4) den i 46 § 3 mom. avsedda närståendevårdarens fullständiga namn, personbeteckning och telefonnummer samt giltighetstiden för avtalet om närståendevård, om också närståendevårdaren vill rösta i samband med hemmaröstningen.

Valmyndigheten ska om möjligt vid behov avhjälpa brister i anmälan och försäkra sig om att anmälan gjorts av den röstande som nämns i den eller av någon som denne har utsett.

Ordföranden för den kommunala centralvalnämnden ska se till att den röstande utan dröjsmål skriftligen eller per telefon

underrättas om den tidpunkt då valförrättaren besöker honom eller henne. Tidpunkten ska anges med åtminstone två timmars noggrannhet. Samtidigt ska valmyndighetens telefonnummer meddelas för eventuell kontakt. Är valförrättaren förhindrad att infinna sig vid den meddelade tidpunkten, ska den röstande utan dröjsmål underrättas om detta och om tidpunkten för det nya besöket.

Om en brist i anmälan, som inverkar på röstningsförrättningen, inte har kunnat avhjälpas eller om anmälan till den kommunala centralvalnämnden har gjorts efter föreskriven tid eller om hemmaröstning inte alls kan förrättas på grund av avbrott i kommunikationerna eller något annat oöverstigligt hinder, ska den röstande så som bestäms i 4 mom. underrättas om att ingen hemmaröstning förrättas.

56 §

Ordningen på förhandsröstningsställena

På ett förhandsröstningsställe eller i dess omedelbara närhet får inte under röstningstiden hållas tal, uppsättas anslag eller utdelas tryckta eller skrivna upprop, och de röstandes valfrihet får inte heller på något annat sätt utsättas för påverkan eller försök därtill. (5.4.2002/247)

Röstningen på förhandsröstningsstället skall ordnas så att valhemligheten bevaras. De närvarande skall iakttä de föreskrifter som valförrättaren eller valbestyrelsen meddelar för upprätthållandet av ordningen och för tryggheten av en störningsfri röstning.

Kan den röstandes valfrihet eller en störningsfri röstning inte tryggas vid hemmaröstning, skall valförrättaren avbryta röstningsförrättningen. I den förteckning som förs över hemmaröstningar skall göras en anteckning om avbrottet och, om röstningsförrättningen inte kan fortsättas, även om att den avslutas.

57 §

Inledande av förhandsröstning på förhandsröstningsställena

En röstberättigad som önskar rösta på förhand skall anmäla sig hos valförrättaren eller valbestyrelsen på förhandsröstningsstället. I en anstalt skall förhandsröstning vid behov ordnas även på olika avdelningar och i olika patientrum.

Den röstande är skyldig att för valförrättaren eller valbestyrelsen styrka sin identitet. Därefter ges den röstande röstsedel, valkuvert och ytterkuvert samt vid behov följbrevsblankett.

Den röstande skall ges tillfälle att ta del av sammanställningen av kandidatlistorna för valet i fråga inom sin valkrets eller sin kommun, av sammanställningen av kandidatlistorna för Europaparlamentsvalet eller av kandidatförteckningen för presidentvalet eller av det riksomfattande kandidatregistret eller av en utskrift ur det.

58 § (20.5.2016/361)

Röstningen vid förhandsröstning

Den röstande får vid riksdagsval och kommunalval rösta på en kandidat som är upptagen i sammanställningen av kandidatlistorna inom den valkrets eller den kommun där den röstande antecknats som röstberättigad vid valet i fråga, vid Europaparlamentsval på en kandidat i sammanställningen av kandidatlistorna och vid presidentval på en kandidat i kandidatförteckningen för presidentvalet.

Den röstande ska på röstsedeln anteckna numret på den kandidat för vilken han eller hon avger sin röst, så tydligt att tvivelsmål inte kan uppstå om vilken kandidat som avses. Anteckningen ska göras i valbåset eller annars så att valhemligheten bevaras.

På den röstandes begäran ska valförrättaren eller en medlem av valbestyrelsen bistå vid röstningen. Den vars förmåga att göra röstningsanteckning är väsentligt nedsatt får vid röstningen assisteras av ett biträde som han eller hon själv utsett. En kandidat eller en kandidats make eller maka, barn,

syskon eller föräldrar kan inte vara biträde. Med makar avses äkta makar, personer som lever under äktenskapsliknande förhållanden och personer som lever i registrerat partnerskap. Biträdet är skyldigt att samvetsgrant följa den röstandes anvisningar samt hemlighålla vad han eller hon fått veta i samband med röstningen.

59 § (28.6.2013/496)

Följebrev

Följebrevet ska riktas till den kommunala centralvalnämnden i den kommun som har antecknats för den röstande i rösträttsregistret.

Följebrevet ska innehålla följande uppgifter om den röstande:

- 1) fullständigt namn,
- 2) personbeteckning, om en kvitteringsanteckning enligt 60 § 2 mom. görs i följbrevet,
- 3) personbeteckning eller födelsetid och nuvarande adress, om som följbrev används en separat följbrevsblankett eller följbrevsblanketten för hemmaröstning på vilka det inte görs kvitteringsanteckning i följbrevet.

Den röstande ska underteckna följbrevets försäkran om att den röstande personligen med bevarande av valhemligheten har fyllt i röstsedeln och lagt in denna avstämplad i valkuvertet som den röstande därefter tillslutit.

Vid hemmaröstning ska den röstande dessutom underteckna försäkran i följbrevsblanketten för hemmaröstning om att den röstandes rörelse- eller funktionsförmåga är så begränsad att den röstande inte utan oskäligen svårigheter kan ta sig till röstnings- eller förhandsröstningsstället.

60 §

Åtgärder för att avsluta förhandsröstningen

Den röstande skall för valförrättaren eller i en anstalt, för valbestyrelsen förete röstsedeln, hopvikt för avstämpling, samt omedelbart därefter, när röstsedeln är avstämplad, i valmyndighetens åsyn innesluta den i valkuvertet. Det slutna valkuvertet, på vilket inga anteckningar

får göras, och det undertecknade följbrevet skall därefter lämnas till valförrättaren eller valbestyrelsen.

När rösträttsregistret är i bruk på förhandsröstningsstället, skall valförrättaren eller valbestyrelsens ordförande

- 1) kontrollera i registret att den röstande är röstberättigad,
- 2) göra en anteckning i registret om att den röstande har utövat sin rösträtt, och
- 3) på det sätt som justitieministeriet bestämmer göra en anteckning i följbrevet om att den anteckning som avses i 2 punkten har gjorts i registret (*kvitteringsanteckning i följbrevet*), varvid, om röstningen har förrättats i en anstalt, anstaltens namn inte får framgå av kvitteringsanteckningen i följbrevet.

När rösträttsregistret inte är i bruk på ett förhandsröstningsställe, skall en förteckning föras över de röstande.

61 § (5.4.2002/247)

Valmyndighetens åtgärder för att avsluta förhandsröstningen

En valförrättare eller valbestyrelsens ordförande skall underteckna följbrevets intyg om att röstningen har försiggått på det sätt som bestäms i lag och, om kvitteringsanteckning inte görs i följbrevet, skall där också antecknas datum och förhandsröstningsställets namn eller, om förhandsröstning har förrättats i en anstalt eller i form av hemmaröstning, namnet på den kommun där röstningen förrättats. Vid hemmaröstning skall valförrättaren dessutom se till att den person som avses i 54 § och som är närvarande vid hemmaröstningen tecknar sitt namn på följbrevet. Valkuvertet och följbrevet skall därefter inneslutas i ytterkuvertet. Valförrättaren och valbestyrelsen skall omsorgsfullt och på ett tillförlitligt sätt förvara de ytterkuvert de har i sin besittning.

62 §**Insändande av ytterkuverten till den kommunala centralvalnämnden**

En valförrättare vid ett allmänt förhandsröstningsställe i hemlandet och valbestyrelsen skall utan dröjsmål se till att de ytterkuvert som är riktade till centralvalnämnden i den egna kommunen tillställs centralvalnämnden på det sätt som den har anvisat samt att de ytterkuvert som är riktade till centralvalnämnder i andra kommuner sänds till dessa per post eller på något annat tillförlitligt sätt. Valförrättaren och valbestyrelsen skall ta en kvittering på att ytterkuverten tagits emot av den till vilken kuverten överlämnas. (5.4.2002/247)

Valförrättaren på ett finskt fartyg skall utan dröjsmål sända ytterkuverten till utrikesministeriet eller en finsk beskickning i det land, där fartyget ligger i hamn eller dit det först anländer. Valförrättaren vid den finska beskickningen eller, om beskickningen inte är förhandsröstningsställe, chefen för beskickningen skall se till att ytterkuvert som lämnats där eller skickats dit sänds till utrikesministeriet på det sätt som ministeriet bestämmer. Utrikesministeriet skall se till att ytterkuverten utan dröjsmål sänds till den kommunala centralvalnämnden i fråga med iakttagande i tillämpliga delar av 1 mom.

63 §**Granskning av förhandsröstningshandlingarna**

De förhandsröstningshandlingar som inkommit till den kommunala centralvalnämnden granskas, utan att valkuverten öppnas, vid sammanträden som skall hållas så att de förhandsröstningshandlingar som inkommit före klockan 19 fredagen före valdagen hinner behandlas vid sammanträdena. Ytterkuvert som inkommit efter utgången av tidsfristen öppnas inte och lämnas obeaktade.

Röstningen skall lämnas obeaktad, om

1) den som röstat på förhand inte har införts i rösträttsregistret,

2) valkuvertet är försett med en obehörig anteckning om den röstande eller om en kandidat eller något annat obehörigt, (5.4.2002/247)

3) foljebrevet är så bristfälligt eller otydligt att det inte med säkerhet går att få visshet om att röstningen har försiggått på det sätt som bestäms i lag eller fastställas vem den röstande är, eller

4) ett foljebrev för hemmaröstning saknar namnteckning av den person som nämns i 54 §.

Anteckning om att röstningen har lämnats obeaktad skall göras i protokollet för sammanträdet, till vilket skall fogas ett sådant valkuvert jämte foljebrev och ytterkuvert som har lämnats obeaktat.

Kan ett foljebrev som inte innehåller kvitteringsanteckning i foljebrevet och ett därtill fogat valkuvert godkännas, antecknas i rösträttsregistret att den i foljebrevet nämnda personen har utövat sin rösträtt. Om godkännandet sker senare än den fjärde dagen före valdagen klockan 19, skall anteckning om att den i foljebrevet nämnda personen har utövat sin rösträtt dessutom, på det sätt som justitieministeriet bestämmer, göras i vallängden. Har den kommunala centralvalnämnden i enlighet med 71 § 3 mom. av särskilda skäl tillställts vallängder som skrivits ut ur rösträttsregistret genast efter att det vunnit laga kraft, görs anteckningen endast i vallängden.

Efter att förhandsröstningshandlingarna har granskats, skall den kommunala centralvalnämnden sortera de godkända valkuverten enligt röstningsområde samt räkna antalet valkuvert enligt röstningsområde och anteckna antalen i protokollet. De godkända valkuverten skall sorterade enligt röstningsområde och åtskiljda från foljebreven hållas oöppnade i säkert förvar. (5.4.2002/247)

64 § (5.4.2002/247)**Inlämnande av valkuverten till valkrets-nämnden**

Vid andra val än kommunalval ska den kommunala centralvalnämnden tillsluta valkuverten i ett hållbart omslag sorterade enligt röstningsområde.

Till försändelsen fogas uppgifter om antalet valkuvert i varje grupp, i vilka kuverten har sorterats. Försändelsen förseglas och på omslaget antecknas valkretsnamndens adress och avsändaren. Försändelsen ska skyndsamt sändas till valkretsnamnden på det sätt som denna bestämmer. (8.5.2015/563)

Om en kommunal centralvalnämnd i enlighet med 82 § bestämmer att förhandsrösterna från ett visst röstningsområde skall räknas samtidigt som de röster som avges på valdagen i samma röstningsområde, skall centralvalnämnden utan dröjsmål meddela valkretsnamnden detta. I sådana fall tillställs valkretsnamnden inte några valkuvert från röstningsområdet.

65 §

Återställande av valstämplar

Efter avslutad förhandsröstning skall valstämplarna skickas tillbaka från förhandsröstningsställena i kommunen till den kommunala centralvalnämnden. De valstämplar som har använts av valförrättare vid förhandsröstningsställena utomlands skall skickas tillbaka till utrikesministeriet, som sänder dem till centralvalnämnden i Helsingfors stad.

66 §

Förbud mot ändringssökande i ärenden som gäller förhandsröstning

Ändring i beslut av en valmyndighet som avses i detta kapitel får inte sökas särskilt.

5 a kap (14.12.2017/939)

Brevröstning

66 a § (14.12.2017/939)

Rätt att brev rösta

Röstberättigade som inte har hemkommun i Finland och andra röstberättigade som bor eller vistas utomlands under hela förhandsröstningsperioden och på valdagen får rösta per brev från utlandet (*brevröstning*) på det sätt som anges i detta kapitel.

66 b § (14.12.2017/939)

Brevröstningshandlingar

De handlingar som ska användas vid brev röstning (*brevröstningshandlingar*) är

- 1) brev röstningskuvert,
- 2) röstsedlar enligt 51 §,
- 3) valkuvert för brev röstning,
- 4) foljebrev för brev röstning,
- 5) ytterkuvert för brev röstning,
- 6) röstningsanvisningar för brev röstning.

Justitieministeriet ska låta tillverka brev röstningshandlingarna.

66 c § (14.12.2017/939)

Beställning av brev röstningshandlingar

För att rösta per brev ska den röstberättigade beställa brev röstningshandlingar från justitieministeriets beställningstjänst. Beställningen ska göras skriftligen på en blankett enligt formulär som justitieministeriet fastställt.

Beställningen kan göras tidigast tre månader före valdagen. Den röstberättigade svarar själv för att han eller hon beställer brev röstningshandlingarna i tillräckligt god tid för att det ytterkuvert för brev röstning som han eller hon sänder tillbaka ska komma in till den kommunala centralvalnämnden inom den tid som anges i 66 e § 3 mom.

I beställningen ska åtminstone följande anges:

- 1) den röstberättigades namn och personbeteckning,
- 2) den röstberättigades försäkran om att han eller hon är röstberättigad vid valet i fråga och att han eller hon saknar hemkommun i Finland eller bor eller vistas utomlands under hela förhandsröstningsperioden och på valdagen och sålunda inte har möjlighet att rösta i Finland,
- 3) den adress i utlandet till vilken den röstberättigade vill att brev röstningshandlingarna ska skickas.

Efter att ha tagit emot beställningen ska justitieministeriet utan dröjsmål skicka brevröstningshandlingarna till den adress som uppgetts i beställningen.

Uppgifterna i justitieministeriets beställningstjänst om vem som beställt brevröstningshandlingar är inte offentliga förrän röstningen har avslutats på valdagen. De personuppgifter som ingår i beställningstjänsten ska förstöras efter att valresultatet vunnit laga kraft.

66 d § (14.12.2017/939)

Förrättande av brevröstning

Vid presidentval kan den röstande rösta per brev tidigast den 38 dagen före valdagen och vid övriga val tidigast den 31 dagen före valdagen.

Den röstande ska själv se till att hans eller hennes valhemlighet och valfrihet bevaras vid röstning per brev.

Den röstande ska själv ta reda på den valkrets eller kommun där han eller hon är röstberättigad, uppgifterna i sammanställningen av kandidatlistor, uppgifterna i kandidatförteckningen för presidentval och uppgifterna i sammanställningen av kandidatlistorna för Europaparlamentsval.

Den röstande ska fylla i röstsedeln med iakttagande av vad som föreskrivs i 58 § 1 och 2 mom. och innesluta röstsedeln i valkuvertet för brevröstning. Därefter ska den röstande på foljebrevet för brevröstning anteckna sitt fullständiga namn, sin finländska personbeteckning eller sitt födelsdatum och sin adress, röstningsställe och datum samt egenhändigt underteckna foljebrevets försäkran om att

1) han eller hon är röstberättigad vid valet i fråga och att han eller hon saknar hemkommun i Finland eller bor eller vistas utomlands under hela förhandsröstningsperioden och på valdagen och sålunda inte har möjlighet att rösta i Finland, och

2) han eller hon själv har fyllt i röstsedeln och inneslutit den i valkuvertet med bevarande av valhemligheten och valfriheten.

När brevröstningen förrättas ska den röstande se till att det utöver honom eller henne samtidigt finns två andra personer närvarande som vittnen för brevröstningen. Vittnena ska ha som fyllt 18 år. Den röstandes make, barn eller förälder får inte vara vittne. Detsamma gäller den som är uppställd som kandidat vid valet, dennes make, barn, syskon eller förälder. Båda vittnena ska egenhändigt underteckna den försäkran som finns i foljebrevet för brevröstning om att den röstande har röstat med bevarande av valhemligheten och så att hans eller hennes valfrihet inte har kränkts. Båda vittnena ska utöver sin underskrift i foljebrevet skriva sitt namnförtydligande, sitt födelsedatum och sin adress.

66 e § (14.12.2017/939)

Postning av ytterkuvertet för brevröstning

Den röstande ska ställa foljebrevet för brevröstning till centralvalnämnden i den kommun som enligt rösträttsregistret är hans eller hennes hemkommun, rösträttskommun eller folkbokföringskommun i Finland. Vid behov ska den röstande själv ta reda på vilken kommun det är.

Den röstande ska innesluta valkuvertet för brevröstning och det undertecknade foljebrevet för brevröstning i ytterkuvertet för brevröstning så att adressen till den mottagare som skrivits på foljebrevet syns genom kuvertets fönster.

Den röstande svarar själv på egen bekostnad för att ytterkuvertet för brevröstning sänds från utlandet till Finland till den kommunala centralvalnämnden och att kuvertet når centralvalnämnden senast den andra dagen före valdagen före klockan 19. I detta syfte ska den röstande förse ytterkuvertet med korrekt porto och vid postningen av kuvertet anlita postväsendet i bosättnings- eller vistelsestaten. Den röstande kan, om denne så önskar, sända ytterkuvertet för brevröstning till centralvalnämnden också genom att anlita en internationell kurirtjänst.

66 f § (14.12.2017/939)

Anlitande av biträde vid brevröstning

En röstande vars förmåga att göra röstningsanteckning är väsentligt nedsatt får för de åtgärder som avses i 66 c–66 e § som biträde anlita en person som han eller hon själv utsett. I en sådan röstningssituation som avses i 66 d § 4 mom. får biträdet dock inte vara en person som är uppställd som kandidat vid valet eller dennes make, barn, syskon eller förälder och inte heller någotdera av de vittnen vid brevröstning som avses i 66 d § 5 mom. I fråga om biträdets skyldigheter gäller bestämmelserna i 58 § 3 mom. och 73 § 5 mom. Biträdets namn och adress ska antecknas i foljebrevet för brevröstning.

66 g § (14.12.2017/939)

Granskning av brevröstningshandlingarna i den kommunala centralvalnämnden

De brevröstningshandlingar som inkommit till den kommunala centralvalnämnden granskas med iakttagande av vad som föreskrivs 63 §.

Brevröstningen ska utöver de orsaker som anges i 63 § 1–3 mom. lämnas obeaktad, om

- 1) det utifrån de postnings- eller sändningsanteckningar som gjorts på ytterkuvertet för brevröstning inte med säkerhet går att få visshet om att kuvertet har postats i eller sänts från utlandet,
- 2) valkuvertet för brevröstning är öppet och man kan dra den slutsatsen att det är öppet av någon annan orsak än att valkuvertet tekniskt sett inte har fungerat, eller valkuvertet annars är sådant att det inte med säkerhet går att få visshet om att röstningen har försiggått på det sätt som föreskrivs i lag,
- 3) foljebrevet för brevröstning saknar underskrifter av de vittnen vid brevröstning som avses i 66 d § 5 mom.

Efter att brevröstningshandlingarna granskats ska centralvalnämnden med bevarande av valhemligheten öppna godkända valkuvert för brevröstning, stämpla de röstsedlar som funnits i

kuverten och innesluta de stämplade röstsedlarna i sådana valkuvert som avses i 50 § 1 mom. Stämplingen och inneslutningen i nya kuvert ska vid andra än kommunalval göras innan valkuverten enligt 64 § sänds till valkrets-nämnden och vid kommunalval senast lördagen före valdagen före klockan 15.

6 kap

Röstning på valdagen

67 §

Förrättande av röstning på valdagen

Röstningen på valdagen förrättas samtidigt i varje kommun röstningsområdesvis. En röstberättigad får rösta endast inom det röstningsområde som har antecknats för honom eller henne i rösträttsregistret.

Ordnandet av röstningen inom varje röstningsområde sköts av valnämnden.

Den kommunala centralvalnämnden skall tillkännage valdagen samt röstningsområdenas röstningsställen på det sätt som kommunens tillkännagivanden meddelas för kännedom.

Bestämmelser om valdagen finns i II avdelningen.

68 §

Röstningstid

Röstningen på valdagen börjar klockan 9 och den fortgår utan avbrott till klockan 20.

Alla röstande som har anlänt före klockan 20 för att invänta sin tur har rätt att rösta. Väntrummet skall stängas klockan 20. De röstande som har anlänt skall före det underrättas om stängningen.

69 §

Röstningsutrymme (5.4.2002/247)

Den kommunala centralvalnämnden skall se till att det för röstningen på valdagen inom varje röstningsområde finns ett lämpligt *röstningsutrymme* med nödvändig utrustning som

kommunen har upplåtit för detta ändamål. (5.4.2002/247)

Röstningsstället skall ha tillräckligt med utrymme även för de röstande som inväntar sin tur att komma in i valrummet för att rösta.

70 §

Förberedande åtgärder

Den kommunala centralvalnämnden skall vidta alla åtgärder som krävs för förrättandet av röstningen på valdagen och i denna avsikt bland annat se till att varje valnämnd på röstningsstället till sitt förfogande har

- 1) sådana valbås för röstningen som säkerställer bevarandet av valhemligheten,
- 2) ett nödvändigt antal röstsedlar enligt 51 §, valstämplar enligt 52 § samt blanketter för valprotokoll, som avses i 79 §,
- 3) sammanställningar av kandidatlistorna eller kandidatförteckningarna för presidentvalet, vilka anslås i valrummet och i väntrummet samt i varje valbås,
- 4) förseglingsmaterial,
- 5) vallängden, och
- 6) valurna.

Justitieministeriet skall se till att röstsedlar, blanketter för valprotokollet, förseglingsmaterial och vid behov även valurnor sänds till valnämnderna.

71 § (28.6.2013/496)

Vallängderna och leverans av dem

Efter avslutad förhandsröstning ska justitieministeriet se till att det ur rösträttsregistret från och med den fjärde dagen före valdagen klockan 19 skrivs ut *vallängder* röstningsområdesvis och att längderna sänds till de kommunala centralvalnämnderna i god tid före valdagen. Ministeriet kan bestämma att den kommunala centralvalnämnden skriver ut vallängderna för röstningsområdena i kommunen. Ministeriet kan också bestämma att uppgifterna i

vallängderna sänds till centralvalnämnden i maskinläsbar form.

I vallängderna införs endast de personer som enligt de anteckningar som gjorts i rösträttsregistret inte har utövat sin rösträtt vid förhandsröstningen. Vallängderna skrivs ut röstningsområdesvis i alfabetisk ordning enligt personernas namn eller på det sätt som justitieministeriet bestämmer. Vallängderna innehåller vid riksdagsval, presidentval och Europaparlamentsval en rubrik med uppgift om valkrets och vid alla val rubriker med uppgift om kommun och röstningsområde samt för varje person hans eller hennes fullständiga namn och personbeteckning. Om det i rösträttsregistret för en person har antecknats en sådan uppgift om spärrmarkering som avses i 18 § 2 mom. 11 punkten eller 18 § 4 mom. 5 punkten, ska en anteckning om detta skrivas ut även på vallängden.

Justitieministeriet kan vid behov av särskilda skäl bestämma att vallängderna ska skrivas ut ur rösträttsregistret genast efter att registret har vunnit laga kraft och att de utan dröjsmål ska sändas till den kommunala centralvalnämnden i fråga.

Den kommunala centralvalnämnden ska se till att vallängderna står till valnämndernas förfogande innan röstningen på valdagen börjar. Vallängderna är inte offentliga förrän röstningen på valdagen har avslutats. Om det vid presidentval förrättas ett andra val, är vallängderna för det första valet offentliga först sedan röstningen på valdagen i det andra valet har avslutats. De uppgifter i vallängden som gäller personer för vilka det enligt 2 mom. har skrivits ut en anteckning om spärrmarkering är dock inte offentliga.

72 §

Ordningen på röstningsställena

På ett röstningsställe eller i dess omedelbara närhet får inte under röstningstiden hållas tal, uppsättas anslag eller utdelas tryckta eller skrivna upprop, och de röstandes valfrihet får inte heller på något annat sätt utsättas för påverkan eller försök därtill.

Röstningen skall ordnas så att valhemligheten bevaras. De närvarande skall iaktta de föreskrifter som valnämnden meddelar för upprätthållandet av ordningen och för tryggheten av en störningsfri röstning.

73 § (20.5.2016/361)

Biträde

På varje röstningsställe ska finnas närvarande ett av valnämnden utsett, med behöriga kännetecken eller märken försett *valbiträde*, som på begäran av en röstande ska hjälpa honom eller henne att göra anteckningen på röstsedeln.

En röstande får anlita en medlem av valnämnden som biträde vid införandet av anteckningen, om det inte fördröjer röstningen. I fråga om medlemmen gäller då vad som föreskrivs om valbiträden.

Den vars förmåga att göra röstningsanteckning är väsentligt nedsatt får vid införandet av anteckningen på röstsedeln assisteras av ett biträde som han eller hon själv utsett.

En kandidat eller en kandidats make eller maka, barn, syskon eller föräldrar kan inte vara valbiträde eller av en röstande utsett biträde. Med makar avses äkta makar, personer som lever under äktenskapsliknande förhållanden och personer som lever i registrerat partnerskap.

Biträdet är skyldigt att samvetsgrant följa den röstandes anvisningar samt hemlighålla vad han eller hon fått veta i samband med röstningen.

74 §

Inledande av röstningen på valdagen

När röstningen på valdagen börjar, skall valnämndens ordförande eller vice ordförande för de närvarande röstande visa att valurnan är tom samt därefter tillsluta urnan på det sätt som justitieministeriet bestämmer och öppna det omslag, där de till valnämnden översända röstsedlarna är inlagda. Sedan valurnan vid röstningens början på valdagen har tillslutits får den inte öppnas förrän rösträkningen börjar efter att röstningen har avslutats.

75 §

Anmälan till röstning

Den röstande skall på röstningsstället i sitt valområde anmäla sig för valnämnden, som skall se till att den röstande inte får rösta förrän det har konstaterats att han eller hon är röstberättigad.

Den röstande är skyldig att för valnämnden styrka sin identitet.

76 § (28.6.2013/496)

Röstning på valdagen

Den röstande får vid riksdagsval och kommunalval rösta på en kandidat som är upptagen i sammanställningen av kandidatlistorna inom den valkrets eller den kommun där den röstande antecknats som röstberättigad vid valet i fråga, vid Europaparlamentsval på en kandidat i sammanställningen av kandidatlistorna och vid presidentval på en kandidat i kandidatförteckningen för presidentvalet.

Den röstande ska på röstsedeln anteckna numret på den kandidat för vilken han eller hon avger sin röst, så tydligt att tvivelsmål inte kan uppstå om vilken kandidat som avses. Anteckningen ska göras i valbåset eller, om detta inte är möjligt utan att den röstande förorsakas oskälig olägenhet, på ett annat sätt så att valhemligheten bevaras.

77 §

Åtgärder för att avsluta röstningen

En röstande som gjort sin anteckning på röstsedeln skall ge denna hopvikt för avstämpling till valnämnden. Stämpeln skall slås i mitten på framsidan av den hopvikta röstsedeln. Den röstande skall därefter lägga röstsedeln i valurnan.

Valnämnden skall anteckna i vallängden att den röstande har utövat sin rösträtt. Anteckningen skall likväl göras i rösträttsregistret när valnämnden har tillgång till det.

78 §

Avslutande av röstningen på valdagen och preliminär rösträkning

Sedan valnämndens ordförande eller vice ordförande förklarat röstningen på valdagen avslutad, skall röstsedlarna utan dröjsmål tas ut ur valurnan och räknas. Likaså räknas antalet personer som enligt anteckningarna i vallängden eller rösträtsregistret har utövat sin rösträtt på valdagen.

Sedan antalet röstsedlar har räknats, granskar valnämnden röstsedlarna. De röstsedlar som bör anses vara ogiltiga, avskiljs till en särskild grupp. De återstående röstsedlarna sorteras så att sedlarna till förmån för respektive kandidat bildar en särskild grupp. Antalet röstsedlar i varje särskild grupp räknas (*preliminär rösträkning*).

Valnämnden skall slutföra sorteringen och räkningen av röstsedlarna utan avbrott.

Efter att den preliminära rösträkningen har utförts, insätts röstsedlarna, sorterade i enlighet med 2 mom., i ett hållbart omslag, vilket omsorgsfullt tillsluts genom förseglning på det sätt som justitieministeriet bestämmer. På omslaget skall antecknas mottagarens adress enligt 81 § 1 mom., försändelsens innehåll och avsändare.

79 §

Valprotokoll

Valnämnden skall förordna någon av sina medlemmar att föra *valprotokoll*, i vilket antecknas

- 1) dagen och klockslagen då valförrättningen på valdagen började och förklarades avslutad,
- 2) närvarande medlemmar av valnämnden,
- 3) valbiträden och de biträden som de röstande själva har utsett,
- 4) antalet personer som har röstat,
- 5) det totala antalet inlämnade röstsedlar samt antalet röstsedlar i envar av de grupper, i vilka röstsedlarna har sorterats enligt 78 § 2 mom.,
- 6) dagen och klockslaget då röstsedlarna lades in i omslag, (2.4.2004/218)
- 7) de valombud för partier, valmansföreningar och gemensamma listor eller av valombuden

befullmäktigade personer som var närvarande när röstsedlarna sorterades och räknades samt andra personer med rätt att närvara som varit närvarande, (2.4.2004/218)

8) i små röstningsområden där de uppgifter som nämns i 5 punkten inte antecknas, uppgifter om det förfarande enligt 82 § som iakttas för att trygga valhemligheten. (2.4.2004/218)

I protokollet antecknas även de medlemmar av den kommunala centralvalnämnden som inlämnat valkuvert till röstningsstället i enlighet med vad som bestäms i 82 §, samt antalet röstsedlar som de medfört och lagt i valurnan. (2.4.2004/218)

Till protokollet skall fogas de till valnämnden inlämnade fullmakterna för sådana av valombuden befullmäktigade personer som avses i 1 mom. 7 punkten.

Till sist skall protokollet läsas upp, justeras och undertecknas av ordföranden eller vice ordföranden och minst en annan medlem av valnämnden, varefter det jämte bilagor läggs in i ett omslag, som tillsluts och förses med mottagarens adress enligt 81 § 1 mom. eller 82 § 2 mom., försändelsens innehåll samt avsändare.

80 §

Tillkännagivande av resultatet av den preliminära rösträkningen

Valkrets nämnderna och de kommunala centralvalnämnderna och valnämnderna tillkännager resultatet av den preliminära rösträkningen på det sätt som justitieministeriet bestämmer.

81 §

Ingivande av röstsedlarna och valprotokollet från valnämnderna

Ordföranden eller vice ordföranden och en annan medlem av valnämnden skall utan dröjsmål tillsammans föra den försändelse som innehåller röstsedlarna och den försändelse som innehåller valprotokollet vid kommunalval till den kommunala centralvalnämnden och vid andra val till valkrets nämnden.

Valkretsnsämnden och den kommunala centralvalnsämnden kan också bestämma att försändelserna får levereras på något annat sätt.

82 § (5.4.2002/247)

Tryggande av valhemligheten i små röstningsområden

Om det i ett röstningsområde finns färre än 50 enligt 63 § godkända valkuvert eller om det finns grundad anledning att anta att färre än 50 personer kommer att rösta i röstningsområdet på valdagen, skall den kommunala centralvalnsämnden bestämma att röstningsområdets förhandsröster och de röster som avgetts på valdagen i röstningsområdet skall räknas samtidigt. Valnsämnden för röstningsområdet företar inte då någon preliminär räkning av rösterna på valdagen, utan tillställer centralvalnsämnden röstsedlarna för preliminär räkning.

Om det finns grundad anledning att anta att sammanlagt färre än 50 personer kommer att rösta på förhand och på valdagen i ett röstningsområde eller om tryggheten av valhemligheten annars kräver det av grundad anledning, ska den kommunala centralvalnsämnden i god tid före valdagen bestämma och, vid andra val än kommunalval, till valkretsnsämnden meddela att förhandsrösterna och rösterna på valdagen i ett sådant röstningsområde räknas samtidigt som förhandsrösterna och rösterna på valdagen i ett annat eller några andra röstningsområden. Valnsämnderna i dessa röstningsområden företar då inte någon preliminär räkning av rösterna på valdagen, utan sänder röstsedlarna till centralvalnsämnden för preliminär räkning. (8.5.2015/563)

Valnsämnden för det röstningsområde som avses i 1 mom. och valnsämnderna för de röstningsområden som avses i 2 mom. skall, sedan röstsedlarna med bevarande av valhemligheten har tagits ut ur valurnorna och deras antal har räknats, innesluta röstsedlarna i ett hållbart omslag på det sätt som justitieministeriet bestämmer. På omslaget antecknas den

kommunala centralvalnsämndens adress, försändelsens innehåll och avsändare. Försändelsen tillställs utan dröjsmål den kommunala centralvalnsämnden. (2.4.2004/218)

Den kommunala centralvalnsämnden ska öppna valkuverten från det röstningsområde som avses i 1 mom. och de röstningsområden som avses i 2 mom. samt sammanföra röstsedlarna i dem med de röstsedlar som avgetts i röstningsområdena på valdagen och dessutom med röstsedlarna från de röstningsområden som avses i 2 mom. Centralvalnsämnden ska preliminärt räkna dessa röstsedlar med tillämpning av vad som föreskrivs i 78 §. Vid andra val än kommunalval ska centralvalnsämnden därefter med tillämpning av 64 § 1 mom. sända valkretsnsämnden röstsedlarna, protokollet från centralvalnsämndens sammanträde samt valnsämndernas valprotokoll. (8.5.2015/563)

Förhandsrösterna och rösterna på valdagen i ett röstningsområde som avses i 1 mom. kan alternativt, om den kommunala centralvalnsämnden så beslutar, med avvikelse från vad som föreskrivs ovan i denna paragraf, räknas samtidigt så att den kommunala centralvalnsämndens ordförande eller vice ordförande och en annan medlem på valdagen innan valförrättningen avslutas för de godkända valkuverten med förhandsröster till röstningsstället i röstningsområdet i fråga och i närvaro av valnsämnden öppnar dem och med bevarande av valhemligheten lägger röstsedlarna i valurnan. (2.4.2004/218)

83 §

Förbud att söka ändring i valmyndigheters beslut

Ändring i beslut av en valmyndighet som avses i detta kapitel får inte sökas särskilt.

7 kap

Uträkning och fastställande av valresultatet

84 § (14.12.2017/939)

Myndigheter med ansvar för resultaträkningen

Räkningen av de röstsedlar som getts in vid förhandsröstningen och brevröstningen samt kontrollräkningen av de röstsedlar som getts in vid röstningen på valdagen sköts

- 1) vid riksdagsval, presidentval och Europaparlamentsval av valkrets nämnden vid dess sammanträde,

85 §

Ogiltiga röstsedlar

En röstsedel är ogiltig om

- 1) valkuvertet innehåller flera röstsedlar eller också något annat än en röstsedel,
- 2) valkuvertet är försett med en obehörig anteckning om den röstande eller om en kandidat eller något annat obehörigt, (5.4.2002/247)
- 3) som röstsedel har använts något annat än en röstsedel som justitieministeriet låtit trycka,
- 4) röstsedeln är ostämplad,
- 5) kandidatens nummer har antecknats så att det inte tydligt framgår vilken kandidat som avses,
- 6) på röstsedeln har skrivits den röstandes namn eller ett särskilt kännetecken på denne eller om någon annan obehörig anteckning har gjorts på den eller om
- 7) med röstsedeln vid riksdagsval har avgetts en röst för en kandidat som är uppställd som kandidat i två eller flera valkretsar.

Såsom obehörig betraktas inte en sådan anteckning på röstsedeln som endast förtydligar på vilken kandidat den röstande har avsett att rösta.

86 § (14.12.2017/939)

Räkning av förhandsröster och brevröster

Granskningen av de röstsedlar i valkuvert vilka getts in vid förhandsröstning och brevröstning får inledas på valdagen tidigast klockan 15 eller, av särskilda skäl, enligt nämndens prövning också tidigare, dock tidigast klockan 12. De röstsedlar som är ogiltiga avskiljs till en särskild grupp. Övriga röstsedlar sorteras så att de som gäller en viss kandidat bildar en särskild grupp. Antalet röstsedlar i varje grupp ska räknas.

Det sammantagna resultatet av förhandsröstningen och brevröstningen räknas separat ut för vart och ett av kommunens röstningsområden, med undantag för sådana fall som avses i 82 §.

Information om räkningen av förhandsröster och brevröster ges på det sätt som justitieministeriet bestämmer.

87 § (28.6.2013/496)

Kontrollräkning av röster

Måndagen efter valdagen senast klockan 12 ska granskningen av de vid röstningen på valdagen ingivna röstsedlarna samt valnämndernas uträkningar och de kommunala centralvalnämndernas uträkningar enligt 82 § 4 mom. påbörjas. Vid kontrollräkningen ska det beslutas vilka röstsedlar som räknas kandidaterna till godo och vilka som lämnas obeaktade såsom ogiltiga.

De godkända röster som har avgetts för respektive kandidat vid förhandsröstningen och röstningen på valdagen ska räknas samman.

88 §

Sammanräkning av kandidaternas röstetal

Kandidaternas röstetal räknas samman så att röstetalen för kandidater för partier som tillhör samma valförbund kommer valförbundet till godo, så att röstetalen för kandidater för ett parti som inte tillhör något valförbund kommer partiet till godo och så att röstetalen för kandidater för

valmansföreningar som hör till en gemensam lista kommer den gemensamma listan till godo.

Framgår det att en kandidat inte är valbar eller har avlidit eller vid Europaparlamentsval har uppställts som kandidat vid samma val också i någon annan medlemsstat i Europeiska unionen, kommer de röster som avgetts för en sådan kandidat dock det valförbund, det parti eller den gemensamma lista till godo, vartill kandidaten hör.

89 §

Uträkning av valresultatet

Den inbördes ordning i vilken kandidaterna för ett parti som inte hör till något valförbund och kandidaterna för varje gemensam lista ställs inom partiet eller på den gemensamma listan bestäms enligt deras personliga röstetal. I denna ordning tilldelas kandidaterna *jämförelsetal* så att den första kandidaten från varje parti eller på respektive gemensam lista som jämförelsetal erhåller partiets eller den gemensamma listans hela antal röster, den andra kandidaten hälften därav, den tredje en tredjedel, den fjärde en fjärdedel, och så vidare.

Den inbördes ordningsföljden mellan kandidaterna för partier som har bildat valförbund bestäms oberoende av parti i enlighet med kandidaternas personliga röstetal. I denna ordning tilldelas kandidaterna *jämförelsetal* så att den första kandidaten som jämförelsetal erhåller hela antalet röster som avgetts till förmån för valförbundet, den andra kandidaten hälften därav, den tredje en tredjedel, den fjärde en fjärdedel, och så vidare.

Jämförelsetal för en kandidat för en valmansförening som inte hör till någon gemensam lista är kandidatens röstetal.

90 §

Lottning

Är flera röstetal eller jämförelsetal lika stora, avgörs deras inbördes ordningsföljd genom lottning.

91 §

Bestämmande av valresultatet vid riksdagsval och kommunalval

92 §

Ersättare för riksdagsledamöter

Ersättaren för en riksdagsledamot bestäms så att ersättare blir den första icke valda kandidaten i det parti eller på den gemensamma lista eller, då valförbund har bildats, den första icke valda kandidaten inom det valförbund som den valde tillhörde.

Kan en ersättare för en riksdagsledamot inte erhållas på något annat sätt, blir den icke valda kandidat ersättare, vars namn står först i den namnserie som avses i 91 §.

Blir ersättaren riksdagsledamot eller bortfaller ersättaren av någon annan orsak, skall valkrets nämnden bestämma en ny ersättare med iakttagande av bestämmelserna i 1 och 2 mom.

Blir riksdagsmandatet ledigt i landskapet Ålands valkrets och finns det ingen ersättare enligt 1 eller 2 mom., skall nytt riksdagsval utan dröjsmål förrättas i valkretsen. Tiden för valet bestäms och kungörs av justitieministeriet. Förhandsröstning sker endast i landskapet Ålands valkrets.

93 §

Ersättare i fullmäktige

94 § (28.6.2013/496)

Fastställande och offentliggörande samt tillkännagivande av resultatet vid riksdagsval

95 § (28.6.2013/496)

Fastställande och offentliggörande samt tillkännagivande av resultatet vid kommunalval

96 §**Bestämmelser om presidentval och Europaparlamentsval**

I II avdelningen finns bestämmelser om uträkandet av kandidaternas röstetal vid presidentval och Europaparlamentsval samt sättet att räkna ut, bestämma, fastställa och offentliggöra resultatet av dessa val samt tillkännagivande av resultatet.

97 §**Ersättare för ledamot av Europaparlamentet**

Om bestämmande av ersättare för den som valts till ledamot av Europaparlamentet gäller i tillämpliga delar vad som bestäms om ersättare för riksdagsledamöter i 92 §.

98 §**Antecknande av valresultat i protokoll**

När valresultatet har fastställts, skall i ett protokoll som förs av den myndighet som fastställer resultatet nämnas vilka som blivit valda och vilka som, om riksdagsmandat blir lediga, i egenskap av ersättare träder i stället för de valda eller vilka som har valts till ersättare i fullmäktige.

De valda skall antecknas i protokollet med angivande av namn och titel, yrke eller syssla och, med undantag för kommunalval, hemkommun samt jämförelsetal och röstetal.

99 § (22.12.2009/1404)**Förvaring av handlingar och tillbehör**

Om räkningen eller behandlingen av röstsedlarna avbryts, ska alla röstsedlar och uträkningar förvaras så att ingen utomstående kommer åt dem.

Efter det att valresultatet har fastställts ska röstsedlarna och ett exemplar av sammanställningen av kandidatlistorna eller av kandidatförteckningen för presidentvalet läggas in i ett omslag som förseglas på det sätt som justitieministeriet bestämmer. De ska förvaras tills närmast följande motsvarande val har förrättats. Uträkningarna ska förvaras som bilaga till

protokollet. Valkrets nämnden ska överlämna de handlingar och valtillbehör som den har i sin besittning till regionförvaltningsverket för förvaring.

8 kap**Ändringssökande****100 §****Föremål för besvär**

Ändring i ett beslut genom vilket valresultatet har fastställts får sökas genom besvär enligt vad som bestäms i detta kapitel.

101 §**Besvärsrätt och besvärsgrunder**

Besvär får anföras av var och en vars rätt eller fördel beslutet kränker. Besvär får på den grunden att beslutet strider mot lag anföras av den som varit uppställd som kandidat vid valet och av varje parti och gemensam lista som ingett en kandidatansökan.

Dessutom får beslutet på den grunden att valet har skett i oriktig ordning och att detta har kunnat inverka på valresultatet överklagas av

1) varje röstberättigad person inom valkretsen eller kommunen i fråga,

102 § (8.5.2009/300)**Anförande och behandling av besvär**

Besvär anföras hos den behöriga förvaltningsdomstolen inom 14 dagar från det att valresultatet har offentliggjorts. Vid Europaparlamentsval ska besvär dock alltid anföras hos Helsingfors förvaltningsdomstol.

På besvärsförfarandet och behandlingen av besvär tillämpas i övrigt förvaltningsprocesslagen.

Besvär ska behandlas i brådska ordning.

103 §

Besvärsmyndighetens beslut

Har ett beslut eller en åtgärd av valmyndigheten varit lagstridigt och har lagstridigheten uppenbart kunnat inverka på valresultatet, skall nyval utlysas i valkretsen eller kommunen i fråga eller vid Europaparlamentsval i hela landet, om valresultatet inte kan rättas.

Har valkretsnämnden eller den kommunala centralvalnämnden förfarit lagstridigt vid uträkningen eller fastställandet av valresultatet och har lagstridigheten inverkat på valresultatet, skall detta rättas.

104 § (8.5.2009/300)

Delgivning av beslut

Vid riksdagsval och Europaparlamentsval ska förvaltningsdomstolens beslut delges ändringssökanden, valkretsnämnden, partiernas och de gemensamma listornas valombud samt justitieministeriet. Dessutom ska beslutet utan dröjsmål kungöras i en sändning från en inrättning som bedriver rundradioverksamhet, om det genom beslutet har bestämts att valresultatet ska rättas eller nyval utlysas.

105 § (8.5.2009/300)

Fortsatta besvär

Över förvaltningsdomstolens beslut får besvär anföras hos högsta förvaltningsdomstolen inom 30 dagar från delfåendet av beslutet.

Har det i beslutet bestämts att valresultatet ska rättas eller nyval utlysas, tillkommer besvärsrätt dem som nämns i 101 § samt vid kommunalval även kommunstyrelsen. De som inte har delgetts beslutet särskilt anses ha fått kännedom om beslutet när det första gången kungjordes i en sändning från en inrättning som bedriver rundradioverksamhet eller när det anslags på anslagstavlan för offentliga kommunala kungörelser.

På delgivning och kungörande av högsta förvaltningsdomstolens beslut tillämpas vad som i 104 § bestäms om förvaltningsdomstolens beslut.

106 §

Nyval på grund av besvär

Om nyval utlyses med anledning av besvär, är valdagen för nyvalet

1) vid riksdagsval och Europaparlamentsval den första söndagen sedan 50 dagar har förflutit från det att besvärsmyndighetens beslut har vunnit laga kraft,

2) vid kommunalval den söndag som den kommunala centralvalnämnden bestämmer.

Förrättandet av nyvalen sköts av samma valmyndigheter som vid de upphävda valen. Har den kommunala centralvalnämndens mandatperiod likväl redan utgått, sköts förrättandet av valen av den centralvalnämnd som kommit i stället.

Vid nyval iakttas samma indelning i röstningsområden samt används samma lagakraftvunna rösträttsregister och samma sammanställning av kandidatlistorna som vid de upphävda valen, om inte något annat bestäms i besvärsmyndighetens beslut.

Befolkningsregistercentralen skall se till att ett nytt meddelandekort sänds till dem som införts i rösträttsregistret. Förhandsröstning förrättas endast i den valkrets eller kommun som de utlysta nyvalen gäller. Angående förrättandet av nyval gäller i övrigt i tillämpliga delar vad som bestäms om ordinarie val.

Riksdagsledamöter eller fullmäktigeledamöter som blivit valda vid de upphävda valen kvarstår i sina uppdrag till dess resultatet av nyvalet har fastställts.

II AVDELNINGEN

BESTÄMMELSER OM RESPEKTIVE VAL

9 kap

Riksdagsval

10 kap

Presidentval

11 kap

Kommunalval

12 kap

Europaparlamentsval

Tidpunkten för Europaparlamentsval

160 §

Valdag

Europaparlamentsval förrättas vart femte år.

Valdagen för Europaparlamentsval är den söndag som infaller under den fyradagarsperiod från torsdag till söndag i juni som Europeiska unionens råd bestämmer. Om val under denna tidsperiod inte kan ordnas i unionens medlemsstater, bestämmer Europeiska unionens råd någon annan tidsperiod för röstningen på valdagen, varvid valdagen är den söndag som infaller under denna tidsperiod.

Utövande av rösträtt

161 §

Förbud mot att rösta mer än en gång

Vid samma Europaparlamentsval får ingen rösta i mer än en av Europeiska unionens medlemsstater.

162 §

Befolkningsregistercentralens anmälningsskyldighet

Befolkningsregistercentralen skall efter utgången av den tidsfrist som anges i 18 § 5 mom. omedelbart underrätta myndigheten i hemstaten för medborgare i en annan medlemsstat i Europeiska unionen om de röstberättigade medborgare i staten i fråga som har meddelat att de önskar utöva sin rösträtt i Finland.

Antalet ledamöter som skall väljas och deras valbarhet

163 § (8.5.2009/300)

163 § har upphävts genom L 8.5.2009/300.

164 §

Valbarhet samt ämbeten och uppdrag som utgör hinder för att vara ledamot

För finska medborgares valbarhet vid Europaparlamentsval gäller vad som bestäms om valbarhet vid riksdagsval. En i Finland röstberättigad medborgare i en annan medlemsstat inom Europeiska unionen är valbar vid Europaparlamentsval som förrättas i Finland, förutsatt att han eller hon inte förlorat sin valbarhet i hemstaten vid Europaparlamentsval.

Ledamot av Europaparlamentet kan inte vara den som är

- 1) medlem av statsrådet,
- 2) ledamot av Europeiska kommissionen,
- 3) domare, generaladvokat eller justitiesekreterare i Europeiska gemenskapernas domstol eller i Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt,
- 4) direktionsledamot i Europeiska centralbanken,
- 5) ledamot av Europeiska revisionsrätten,
- 6) Europeiska ombudsmannen,
- 7) medlem av Ekonomiska och sociala kommittén i Europeiska gemenskapen eller Europeiska atom- och energigemenskapen,

8) medlem av Regionkommittén,

9) medlem av sådana kommittéer eller andra organ som tillsatts enligt fördragen om upprättande av Europeiska gemenskapen och Europeiska atomenergigemenskapen för att förvalta gemenskapens medel eller för att utföra permanenta och direkta förvaltningsuppgifter,

10) styrelseledamot, direktionsledamot eller anställd i Europeiska investeringsbanken,

11) tjänsteman eller annan anställd i aktiv tjänst inom Europeiska gemenskapernas institutioner eller till dessa knutna fackorgan eller i Europeiska centralbankens tjänst,

12) sådan innehavare av ämbete eller uppdrag som inte enligt grundlagen kan vara riksdagsledamot.

(24.10.2003/868)

Om en person som i Finland blivit vald till ledamot av Europaparlamentet förlorar sin valbarhet eller utnämns eller blir vald till ett ämbete eller uppdrag som nämns i 2 mom. upphör hans eller hennes uppdrag som ledamot av Europaparlamentet.

Uppställande av kandidater vid Europaparlamentsval

165 §

Rätt att ställa upp kandidater

Vid Europaparlamentsval får kandidater ställas upp av

1) partier, och

2) röstberättigade som har bildat en valmansförening.

När kandidater ställs upp har två eller flera partier rätt att sluta sig samman till ett valförbund genom att komma överens om det sinsemellan. Två eller flera valmansföreningar har på motsvarande sätt rätt att bilda en gemensam lista.

De uppställda kandidaterna är kandidater i hela landet.

166 §

Maximalt antal kandidater

Ett parti eller ett valförbund eller en gemensam lista får ha högst 20 kandidater.

167 §

Förbud mot att kandidera på flera listor

Vid samma Europaparlamentsval får ingen vara kandidat i mer än en medlemsstat i Europeiska unionen. En och samma person får vid samma val ställas upp som kandidat endast för ett parti eller en valmansförening.

168 §

Partiernas kandidatuppställning

Partiernas kandidater skall ställas upp på ett sätt som tryggar partimedlemmarnas demokratiska inflytande enligt vad som närmare bestäms i partiets stadgar.

169 §

Bildande av valmansförening

För att bilda en valmansförening som ställer upp en kandidat vid Europaparlamentsval krävs minst 2 000 röstberättigade personer.

En valmansförening bildas genom att det upprättas en daterad och undertecknad stiftelseurkund som skall innehålla följande uppgifter:

1) omnämnande av vilket Europaparlamentsval det är fråga om,

2) kandidatens namn och titel, yrke eller syssla som anges med högst två uttryck, samt hemkommun,

3) varje medlems namn, födelsetid och adress,

4) en av varje medlem undertecknad försäkran om att han eller hon vid det aktuella valet är röstberättigad,

5) valmansföreningens valombuds och valombudets ersättares namn och kontaktinformation.

En röstberättigad kan vara medlem av endast en valmansförening. Om en röstberättigad blivit medlem av två eller flera valmansföreningar, skall Helsingfors valkrets nämnd stryka den röstberättigades namn från samtliga stiftelseurkunder.

Kandidatansökan vid Europaparlamentsval

170 § (28.6.2013/496)

Valombud

Varje parti som ställer upp kandidater och varje valmansförening som ställer upp en kandidat ska ha ett valombud och för varje valombud en ersättare. Dessutom ska valmansföreningar som har bildat en gemensam lista befullmäktiga något av valombuden för valmansföreningarna att vara den gemensamma listans valombud och ett annat ombud att vara ersättare.

Ett partis eller en gemensam listas valombud får inte vara valombud för ett annat parti eller en annan gemensam lista. En valmansförenings valombud får inte vara valombud för ett parti eller för någon annan gemensam lista än den till vilken valombudets valmansförening hör och inte för en annan valmansförening. Ett partis eller en valmansförenings valombud får inte vara medlem eller ersättare i valkrets nämnden eller den kommunala centralvalnämnden.

En ansökan, ett meddelande eller en rättelse som avses i denna lag får på valombudets vägnar göras av en av valombudet skriftligen befullmäktigad person. Vad som i denna lag bestäms om ett partis, en gemensam listas och en valmansförenings valombud gäller i tillämpliga delar för valombudets ersättare.

Ett parti ska senast den 48 dagen före valdagen meddela Helsingfors valkrets nämnd partiets valombuds och valombudets ersättares namn, personbeteckning och kontaktinformation.

171 §

Ingivning av kandidatansökningar

Ett partis, en gemensam listas eller en valmansförenings valombud skall ge in

kandidatansökan till Helsingfors valkrets nämnd senast den 40 dagen före valdagen före klockan 16.

171 a § (19.12.2018/1223)

Ingivning av kandidatansökningar vid 2019 års Europaparlamentsval

Trots vad som föreskrivs i 171 §, ska kandidatansökan vid det Europaparlamentsval som förrättas 2019 ges in till Helsingfors valkrets nämnd senast den 38 dagen före valdagen före klockan 16.

171 a § har tillfogats genom L 1223/2018 och gäller temporärt 1.1.2019–29.5.2019.

172 § (28.6.2013/496)

Partiers kandidatansökningar

Till ett partis kandidatansökan ska fogas

1) ett förslag till partiets kandidatlista, där varje kandidats namn och titel, yrke eller syssla, som anges med högst två uttryck, samt hemkommun ska nämnas i den ordning i vilken kandidaterna upptas i sammanställningen av kandidatlistorna; vid sidan av eller i stället för kandidatens förnamn kan användas ett allmänt känt tilltalsnamn eller förnamnet förkortat; kandidatlistan får inte innehålla några andra anteckningar, utom då sådana behövs för att precisera kandidatens identitet,

2) ett av varje kandidat undertecknat och med kandidatens personbeteckning försett samtycke till att ställa upp som kandidat för det parti som nominerat honom eller henne och samtycke till att ta emot ett uppdrag som ledamot av Europaparlamentet samt en försäkran om att han eller hon inte vid samma val har samtyckt till att ställa upp som kandidat för något annat parti eller för någon valmansförening,

3) av varje medborgare i en annan medlemsstat inom Europeiska unionen som uppställts som kandidat en försäkran om att han eller hon inte vid samma val har samtyckt till att ställa upp som kandidat i någon annan medlemsstat inom Europeiska unionen och att han eller hon inte har

förlorat sin valbarhet vid Europaparlamentsval i sin hemstat, samt ett meddelande om i vilken medlemsstat han eller hon är medborgare, i vilken valkrets eller kommun i hemstaten han eller hon senast har upptagits i vallängden vid Europaparlamentsval och den senaste adressen i hemstaten.

Partiets valombud ska datera och underteckna kandidatansökan och försäkra att kandidaterna är valbara.

173 §

Anmälan om valförbund

Om flera partier har kommit överens om att sluta sig samman till ett valförbund, skall om detta göras en gemensam anmälan, i vilken räknas upp de partier som ingår i valförbundet och vilken skall undertecknas av valombuden för alla partier i valförbundet. Valombudet för ett parti som anslutit sig till valförbundet skall tillställa Helsingfors valkrets nämnd anmälan samtidigt med partiets kandidatansökan.

174 § (28.6.2013/496)

Valmansföreningars kandidatansökningar

Till en valmansförenings kandidatansökan ska fogas

1) ett förslag till valmansföreningens kandidatlista som innehåller de uppgifter om kandidaten som avses i 172 § 1 mom. 1 punkten,

2) ett av kandidaten undertecknat och med kandidatens personbeteckning försett samtycke till att ställa upp som kandidat för den valmansförening som nominerat honom eller henne och samtycke till att ta emot ett uppdrag som ledamot av Europaparlamentet samt en försäkran om att han eller hon inte vid samma val har samtyckt till att ställa upp som kandidat för ett parti,

3) av varje medborgare i en annan medlemsstat inom Europeiska unionen som uppställts som kandidat en försäkran om att han eller hon inte vid samma val har samtyckt till att ställa upp som kandidat i någon annan medlemsstat inom

Europeiska unionen och att han eller hon inte har förlorat sin valbarhet vid Europaparlamentsval i sin hemstat, samt ett meddelande om i vilken medlemsstat han eller hon är medborgare, i vilken valkrets eller kommun i hemstaten han eller hon senast har upptagits i vallängden vid Europaparlamentsval och den senaste adressen i hemstaten,

4) valmansföreningens stiftelseurkund.

Valmansföreningens valombud ska datera och underteckna kandidatansökan samt i den ange sin personbeteckning och försäkra att kandidaten är valbar och att valmansföreningens medlemmar själva har undertecknat stiftelseurkunden.

175 §

Anmälan om gemensam lista

Har en valmansförening kommit överens om en gemensam lista med en eller flera andra valmansföreningar, skall anmälan om den gemensamma listan och de valmansföreningar som hör till den samt om deras kandidater i den ordning i vilken kandidaterna tas upp i sammanställningen av kandidatlistorna ges in samtidigt med valmansföreningens kandidatansökan. Anmälan undertecknas av valombuden för de valmansföreningar som bildat den gemensamma listan.

I anmälan skall dessutom nämnas den gemensamma listans valombuds och valombudets ersättares namn och kontaktinformation.

I anmälan kan föreslås att i sammanställningen av kandidatlistorna skall tas in en beteckning för den gemensamma listan, i vilken skall ingå uttrycket "gemensam lista". Beteckningen får inte vara olämplig, inte heller till sin betydelse alltför allmän eller annars missvisande. I en beteckning får alltid ingå ett i föreningsregistret infört namn, till vars användning föreningen bevisligen har gett de valmansföreningar som bildat den gemensamma listan sitt tillstånd. I beteckningen får likväl inte ingå namnet på ett i partiregistret antecknat parti.

Vissa myndighetsuppgifter i anslutning till kandidatuppställningen

176 §

Meddelande om dubbelkandidatur

Har Befolkningsregistercentralen fått meddelande av en myndighet i en annan medlemsstat i Europeiska unionen om att en i Finland valbar person har ställts upp som kandidat i detta land i samma val, skall den utan dröjsmål delge Helsingfors valkrets nämnd detta meddelande.

177 § (28.6.2013/496)

Kontroll av valbarheten för en medborgare i en annan medlemsstat inom Europeiska unionen

Helsingfors valkrets nämnd ska utan dröjsmål underrätta Befolkningsregistercentralen om en kandidatsökan som gäller en medborgare i en annan medlemsstat inom Europeiska unionen. Befolkningsregistercentralen ska utan dröjsmål till den behöriga myndigheten i kandidatsens hemstat sända de uppgifter om söknan som behövs för att kontrollera kandidatsens valbarhet.

177 a § (19.12.2018/1223)

Lämnande av uppgifter för kontroll av valbarheten för finska medborgare

Om en behörig myndighet i en annan medlemsstat i Europeiska unionen begär uppgifter av Befolkningsregistercentralen som behövs för kontroll av valbarheten för en finsk medborgare som kandiderar i medlemsstaten i fråga, ska Befolkningsregistercentralen lämna uppgifterna inom fem arbetsdagar.

Uträkning och fastställande av valresultatet

178 §

Röster avgivna inom valkretsarna

Valkrets nämnden skall vid ett sammanträde som börjar klockan 18 den tredje dagen efter valdagen fastställa det röstetal som respektive kandidat samt parti, valförbund eller gemensam lista sammanlagt har fått i valkretsen samt utan dröjsmål på det sätt som justitieministeriet bestämmer meddela Helsingfors valkrets nämnd

om de fastställda röstetalen och antalet röster som avgetts vid valet.

179 §

Fastställande av valresultatet

Efter att ha mottagit ett meddelande enligt 178 § av samtliga valkrets nämnder skall Helsingfors valkrets nämnd utan dröjsmål fastställa valresultatet med iakttagande i tillämpliga delar av vad som bestäms om uträkning av jämförelsetal, lottnings och bestämmande av valresultat i 88–91 §.

180 § (21.12.2007/1263)

180 § har upphävts genom L 21.12.2007/1263.

181 §

Offentliggörande av valresultatet

Helsingfors valkrets nämnd skall omedelbart underrätta justitieministeriet om valresultatet och utfärda en kungörelse om resultatet, vilken publiceras i Finlands författningssamling.

182 §

Formulär för fullmakt för ledamöter av Europaparlamentet

Sedan Helsingfors valkrets nämnd fastställt valresultatet skall den utan dröjsmål skriva ut en fullmakt för den som blivit vald. Fullmakten som skall sändas till den valde skall ha följande lydelse:

"Vid Europaparlamentsval som förrättats den ... har —, som är bosatt i ..., blivit vald till ledamot av Europaparlamentet från och med parlamentets nästa sammanträde till dess att det första sammanträdet i Europaparlamentet börjar efter följande Europaparlamentsval.

Detta intyg gäller som fullmakt för ledamoten av parlamentet."

Ort och tid.

Har ett parlamentsmandat blivit ledigt, skall Helsingfors valkrets nämnd utfärda en fullmakt för den som träder i stället för honom eller henne. I detta fall har fullmakten följande lydelse:

"Sedan – – vid Europaparlamentsval som förrättats den ... har valts till ledamot av Europaparlamentet, men mandatet efter honom/henne blivit ledigt, skall enligt vallagen – – , som är bosatt i ..., efterträda honom/henne som ledamot av Europaparlamentet.

Detta intyg gäller som fullmakt för ledamoten av Europaparlamentet."

Ort och tid.

III AVDELNINGEN

SÄRSKILDA BESTÄMMELSER

13 kap

Kompletterande bestämmelser

183 §

Förbud att överklaga ett partis beslut

Bestämmelserna i föreningslagen angående ogiltighet och klander av en förenings beslut tillämpas inte på sådana beslut som partierna eller deras krets-, bas- eller övriga organisationer fattat i fråga om uppställande av kandidater vid val och förfaranden i anslutning till detta eller i fråga om kandidatansökningar.

184 § (28.6.2013/496)

Närvarorätt för valombud och valobservatörer

Vid de sammanträden som valnämnden, den kommunala centralvalnämnden och valkrets-nämnden håller för att bestämma kandidaternas nummer, ordna och räkna röstsedlarna eller bestämma valresultatet har partiernas och de gemensamma listornas samt de utanför de gemensamma listorna stående valmansföreningarnas valombud eller av dem särskilt för varje valmyndighet skriftligen befullmäktigade personer rätt att vara närvarande.

En finländsk eller utländsk valobservatör kan befullmäktigas av justitieministeriet när det gäller

hela landet och av den kommunala centralvalnämnden när det gäller kommunens område. Valobservatören har rätt att vara närvarande när de valmyndigheter som avses i denna lag utför sina uppgifter.

185 §

En valmyndighets straffrättsliga ansvar

Försummar en medlem av valkrets-nämnden, den kommunala centralvalnämnden, valnämnden eller valbestyrelsen eller en valförrättare eller någon annan person i egenskap av valmyndighet enligt denna lag sina skyldigheter, skall han eller hon straffas såsom tjänsteman för tjänstebrott.

186 §

Valbrott

Om straff för valbrott, röstköp, röstningsfusk och förvanskande av valresultat bestäms i 14 kap. 1–4 § strafflagen.

187 § (28.6.2013/496)

Utlämnande av utdrag eller kopia

Om ett utdrag ur eller en kopia av en handling som avses i denna lag utlämnas till någon annan än den som handlingen avser eller till en myndighet som sköter uppgifter som avses i eller följer av denna lag, ska personbeteckningen utlämnas. Särskilda bestämmelser gäller för massutlämnande av uppgifter.

188 §

Kostnadsfördelningen mellan valmyndigheterna (5.4.2002/247)

Justitieministeriet svarar för

- 1) kostnaderna för rösträtsregistret, det riksomfattande kandidatregistret och registret över röstningsställena samt för justitieministeriets andra datasystem och rösträkningsprogram som används vid val,
- 2) kostnaderna för att tillverka och sända meddelandekort till de röstberättigade,
- 3) kostnaderna för tillverkning av röstsedlar, vallängder och andra valhandlingar samt

valstämplar, förseglingshjälpmedel och valurnor och kostnaderna för att sända dem till de kommunala centralvalnämnderna samt dessutom kostnaderna för att sända brevrostningshandlingar till de röstberättigade, (14.12.2017/939)

4) kostnaderna för postning av de i 62 § nämnda ytterkuvert som används vid förhandsröstning,

5) kostnaderna för att ordna förhandsröstning utomlands,

6) valkrets nämndernas utgifter.

(5.4.2002/247)

Varje kommun svarar för kostnaderna för den kommunala centralvalnämnden, valnämnderna, valbestyrelserna, valförrättarna på de allmänna förhandsröstningsställena och vid hemmaröstning samt för andra än i 1 mom. avsedda kostnader som föranleds av att val förrättas. Vid andra val än kommunalval betalar justitieministeriet som engångsersättning till kommunen ett belopp som ministeriet fastställer för varje kommuninvånare som har rösträtt i valet. (5.4.2002/247)

Andra myndigheter svarar för andra än i 1 mom. nämnda kostnader som föranleds av att de utför de uppgifter som ankommer på dem.

189 § (28.6.2013/496)

Flyttning av valdag och utsatt dag

Infaller valdagen på nyårsaftonen, nyårsdagen, trettondagen, valborgsmässoaftonen, första maj, pingstdagen, självständighetsdagen, julaftonen, juldagen eller annandag jul, ska röstningen på valdagen ordnas följande söndag. Infaller valdagen på påskdagen eller söndagen efter påskdagen, ska röstningen på valdagen ordnas söndagen före påskdagen. När det gäller valdagen för Europaparlamentsvalet tillämpas dock vad som föreskrivs i 160 § 2 mom.

Om en annan utsatt dag än en sådan som föreskrivits för röstning på valdagen, inledande eller avslutande av förhandsröstning, kungörande av fullmäktige som valts utan förrättande av val eller fastställande av valresultatet infaller på en

helgdag eller helgfri lördag eller på midsommar- eller julaftonen, ska följande vardag anses vara den utsatta dagen. Justitieministeriet har rätt att vid behov flytta en sådan utsatt dag till närmaste lämpliga dag, om det med anledning av besvär har förordnats att nya val ska förrättas eller om det har förordnats att nya riksdagsval eller kompletteringsval av fullmäktige ska förrättas eller om det har förordnats att presidentvalet ska inledas på nytt eller att val av fullmäktige ska förrättas vid ny tid.

190 §

Färdtjänst för handikappade

Om transport av handikappade röstande till röstnings- eller förhandsröstningsstället gäller det som i lagen om service och stöd på grund av handikapp (380/1987) bestäms om färdtjänst.

191 §

Partier i medlemsorganisationsförhållande

Står i justitieministeriets partiregister upptagna partier i sådant förhållande till varandra som avses i 2 § 2 mom. partilagen, anses de vid tillämpningen av denna lag som ett enda parti.

192 § (22.12.2009/1404)

Registerförvaltningens lokalmyndighet i landskapet Åland

I landskapet Åland sköts de uppgifter som enligt denna lag ankommer på magistraten vid riksdagsval, presidentval och Europaparlamentsval av Statens ämbetsverk på Åland i egenskap av registerförvaltningens lokalmyndighet.

193 §

Formulär

Justitieministeriet fastställer nödvändiga formulär för de handlingar och blanketter som används vid val samt meddelar närmare anvisningar om formen för sammanställningen av kandidatlistor och kandidatförteckningen för presidentval.

194 §

Tidsplan för kandidatuppställning vid val som förrättas vid exceptionell tid

195 § (21.12.2007/1263)**Närmare bestämmelser**

Närmare bestämmelser om uppgifterna för de valmyndigheter som avses i denna lag utfärdas vid behov genom förordning av justitieministeriet.

14 kap**Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser****196 §****Ikraftträdande**

Denna lag träder i kraft den 8 oktober 1998.

Genom denna lag upphävs följande lagar jämte ändringar:

- 1) lagen den 13 juni 1969 om riksdagsmannaval (391/1969),
- 2) lagen den 22 juli 1991 om val av republikens president (1076/1991),
- 3) kommunala vallagen av den 12 maj 1972 (361/1972), samt
- 4) lagen den 3 mars 1995 om val av företrädare för Finland i Europaparlamentet (272/1995).

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

197 §**Övergångsbestämmelser**

BILAGA 1b

AKT om allmänna direkta val av ledamöter i Europaparlamentet (76/787/EKSG, EEG, Euratom)

Artikel 1

1. I varje medlemsstat skall Europaparlamentets ledamöter väljas genom listval (valsedlar) eller ett förfarande med single transferable vote (STV), och valsättet skall vara proportionellt.

2. Medlemsstaterna får tillåta listval med preferenslistor enligt bestämmelser som skall fastställas av respektive medlemsstat.

3. Valen skall vara allmänna, direkta, fria och hemliga.

Artikel 2

Varje medlemsstat får, i enlighet med sin specifika nationella situation, upprätta valkretsar för val till Europaparlamentet eller föreskriva indelning i andra enheter, utan att detta får inkräkta på valsystemets proportionella karaktär.

Artikel 3

Medlemsstaterna får fastställa en lägsta tröskel för fördelningen av mandaten. Denna tröskel får inte sättas högre än 5 procent av de avgivna rösterna på nationell nivå.

Artikel 4

Varje medlemsstat får fastställa ett tak för kandidaternas utgifter i samband med valkampanjen.

Artikel 5

1. Den femårsperiod för vilken Europaparlamentets ledamöter valts skall börja då den första sessionen öppnas efter varje val.

2. Valperioden kan förlängas eller förkortas enligt artikel 11.2 andra stycket.

3. Ledamöternas mandatid skall börja och sluta vid samma tidpunkt som den period som avses i punkt 1.

Artikel 6

1. Ledamöterna skall rösta individuellt och personligen. De får inte bindas av några instruktioner eller uppdrag.

2. Europaparlamentets ledamöter skall åtnjuta den immunitet och de privilegier som gäller för dem enligt protokollet om Europeiska gemenskapernas immunitet och privilegier av den 8 april 1965.

Artikel 7

1. Uppdraget som ledamöter i Europaparlamentet är inte förenligt med att vara

- ledamot av regeringen i en medlemsstat,

- ledamot av Europeiska gemenskapernas kommission,

- domare, generaladvokat eller justitiesekreterare i Europeiska gemenskapernas domstol eller första instansrätten,

- ledamot i Europeiska centralbankens direktion,

- ledamot av Europeiska gemenskapernas revisions-rätt,

- EU-ombudsmannen,

- medlem av Ekonomiska och sociala kommittén i Europeiska gemenskapen och i Europeiska atomenergigemenskapen,

- ledamot av regionkommittén,

- medlem av sådana kommittéer eller andra organ som har tillsatts enligt fördragen om upprättandet av Europeiska gemenskapen och Europeiska atomenergigemenskapen för att förvalta gemenskapernas medel eller för att utföra en permanent och direkt förvaltningsuppgift,

- styrelseledamot, direktionsledamot eller anställd i Europeiska investeringsbanken,

- tjänsteman eller annan anställd i aktiv tjänst inom Europeiska gemenskapernas institutioner eller i organ som är knutna till dem, eller i Europeiska centralbanken.

2. Från och med valet till Europaparlamentet år 2004 skall uppdraget som ledamot av Europaparlamentet inte vara förenligt med uppdraget som ledamot av ett nationellt parlament.

Utan hinder av denna regel och utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna i punkt 3 får

- de ledamöter av Irlands nationella parlament som vid ett senare val väljs till ledamöter av Europaparlamentet utöva båda mandatens samtidigt fram till följande val till Irlands nationella parlament, då första stycket i denna punkt skall tillämpas,

- de ledamöter av Förenade kungarikets nationella parlament som under den femårsperiod som föregår valet till Europaparlamentet 2004 även är ledamöter av Europaparlamentet utöva båda mandatens samtidigt fram till valet till Europaparlamentet 2009, då första stycket i denna punkt skall tillämpas.

3. Dessutom kan varje medlemsstat, under de förutsättningar som anges i artikel 8, utöka nationella regler om oförenlighet.

4. Sådana ledamöter i Europaparlamentet på vilka punkterna 1, 2 och 3 blir tillämpliga under den femårsperiod som avses i artikel 5, skall ersättas enligt artikel 13.

Artikel 8

Om inte annat följer av bestämmelserna i denna akt skall valförfarandet i varje medlemsstat genomföras enligt de nationella bestämmelserna.

I dessa nationella bestämmelser kan nationella särdrag i medlemsstaterna eventuellt beaktas, men de får inte inkräkta på valsystemets proportionella karaktär.

Artikel 9

Vid val av ledamöter i Europaparlamentet får ingen rösta mer än en gång.

Artikel 10

1. Val till Europaparlamentet skall hållas den dag och den tid som varje medlemsstat fastställer; denna dag skall för samtliga medlemsstater infalla under samma period, som skall börja en torsdag morgon och sluta närmast följande söndag.

2. En medlemsstat får inte officiellt meddela sitt valresultat förrän valet har avslutats i den medlemsstat vars väljare skall rösta sist inom den period som anges i punkt 1.

Artikel 11

1. För det första valet skall rådet enhälligt och efter att ha hört Europaparlamentet bestämma valperioden.

2. De följande valen skall äga rum inom samma period under det sista året av den femårstid som avses i artikel 5.

Om det visar sig omöjligt att under den perioden hålla valen i gemenskapen, skall rådet enhälligt och efter att ha hört Europaparlamentet minst ett år före utgången av den femårsperiod som avses i artikel 5 bestämma en annan valperiod, som inte får infalla mer än två månader före eller en månad efter den enligt föregående stycke bestämda perioden.

3. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 196 i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen och artikel 109 i Fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen, skall Europaparlamentet utan särskild kallelse sammanträda den första tisdagen sedan en månad har förflutit efter utgången av valperioden.

4. Det avgående Europaparlamentets befogenheter skall upphöra när det nya Europaparlamentet sammanträder första gången.

Artikel 12

Europaparlamentet skall pröva ledamöternas behörighet. I detta syfte skall Europaparlamentet

beakta de valresultat som medlemsstaterna officiellt har tillkännagivit och avgöra sådana tvister som kan uppkomma på grund av bestämmelserna i denna akt, dock inte tvister som uppkommer på grund av nationella bestämmelser som akten hänvisar till.

Artikel 13

1. En plats blir vakant när mandatet för en ledamot av Europaparlamentet upphör på grund av att han begär sitt entledigande, avsätts eller avlider, eller på grund av att mandattiden löper ut.

2. Om inte annat följer av de övriga bestämmelserna i denna akt, skall varje medlemsstat fastställa lämpliga förfaranden för hur en plats som blir vakant skall besättas under återstoden av den femårsperiod som avses i artikel 5.

3. Om det uttryckligen fastställs i en medlemsstats lagstiftning när mandattiden för en ledamot av Europaparlamentet löper ut, skall dennes mandat upphöra i enlighet med bestämmelserna i denna lagstiftning. De behöriga nationella myndigheterna skall underrätta Europaparlamentet om detta.

4. Om en plats blir vakant på grund av att ledamoten begär sitt entledigande, avsätts eller avlider, skall Europaparlamentets ordförande utan dröjsmål underrätta de behöriga myndigheterna i den berörda medlemsstaten.

Artikel 14

Om det visar sig nödvändigt att besluta om åtgärder för att genomföra denna akt, skall rådet på förslag från Europaparlamentet och efter att ha hört kommissionen enhälligt besluta om sådana åtgärder. Rådet skall först ha försökt komma överens med Europaparlamentet i en förlikningskommitté som skall bestå av rådet och företrädare för Europaparlamentet.

Artikel 15

Denna akt är upprättad på danska, engelska, finska, franska, grekiska, iriska, italienska, nederländska, portugisiska, spanska, svenska och tyska språken, vilka alla texter är lika giltiga.

Bilagorna I och II skall utgöra en integrerad del av denna akt.

Artikel 16

Bestämmelserna i denna akt träder i kraft den första dagen i den månad som följer efter det att den sista av de anmälningar som avses i beslutet har tagits emot.

BILAGA I

Förenade kungariket skall tillämpa bestämmelserna i denna akt endast på Förenade kungariket.

BILAGA II

Förklaring om artikel 14

Det föreligger enighet om att medlingskommittén i fråga om sitt förfarande skall följa bestämmelserna i punkterna 5, 6 och 7 för det förfarande som fastställdes i Europaparlamentets, rådets och kommissionens gemensamma förklaring av den 4 mars 1975.

Bestämmelserna om jäv i förvaltningslagen tillämpas på centralvalnämndens verksamhet. Förvaltningslagens övriga bestämmelser, som inte tas upp här, gäller alla valmyndigheter.

FÖRVALTNINGSLAG 6.6.2003/434

27 §

Jäv

En tjänsteman får inte delta i behandlingen av ett ärende eller vara närvarande vid behandlingen, om tjänstemannen är jävig.

Bestämmelserna om jäv för tjänstemän gäller också ledamöter i ett kollegialt organ och andra som deltar i behandlingen av ett ärende, samt den som förrättar inspektion.

28 §

Jävsgrunder

En tjänsteman är jävig

1) om tjänstemannen eller en närstående till honom eller henne är part,

2) om tjänstemannen eller en närstående till honom eller henne biträder eller företräder en part eller den för vilken avgörandet i ärendet kan väntas medföra synnerlig nytta eller skada,

3) om avgörandet i ärendet kan väntas medföra synnerlig nytta eller skada för tjänstemannen eller för en i 2 mom. 1 punkten avsedd närstående till honom eller henne,

4) om tjänstemannen står i anställningsförhållande eller i sådant uppdragsförhållande som har samband med det föreliggande ärendet till en part eller till någon för vilken avgörandet i ärendet kan väntas medföra synnerlig nytta eller skada,

5) om tjänstemannen eller en i 2 mom. 1 punkten avsedd närstående till honom eller henne är medlem av styrelsen, förvaltningsrådet eller något därmed jämförbart organ eller är verkställande direktör eller innehar motsvarande ställ-

ning i en sådan sammanslutning eller stiftelse eller sådant statligt affärsverk eller sådan statlig inrättning som är part eller för vilken avgörandet i ärendet kan väntas medföra synnerlig nytta eller skada,

6) om tjänstemannen eller en i 2 mom. 1 punkten avsedd närstående till honom eller henne hör till direktionen för eller något annat därmed jämförbart organ i ett ämbetsverk eller en inrättning och det är fråga om ett ärende som sammanhänger med styrningen eller övervakningen av ämbetsverket eller inrättningen, eller

7) om tilltron till tjänstemannens opartiskhet av något annat särskilt skäl äventyras.

Med närstående avses i 1 mom.

1) tjänstemannens make samt barn, barnbarn, syskon, föräldrar, far- och morföräldrar samt också den som på något annat sätt står tjänstemannen särskilt nära liksom även dessa personers makar,

2) tjänstemannens föräldrars syskon samt deras makar, tjänstemannens syskonbarn och tidigare make till tjänstemannen, samt

3) tjänstemannens makes barn, barnbarn, syskon, föräldrar och far- och morföräldrar samt också dessa personers makar och tjänstemannens makes syskonbarn.

Som närstående anses också motsvarande halvsläkting. Med makar avses äkta makar, personer som lever under äktenskapsliknande förhållanden och personer som lever i registrerat partnerskap.

29 §

Avgörande av jävsfrågor

En fråga som gäller jäv för en tjänsteman ska avgöras utan dröjsmål.

En tjänsteman avgör själv om han eller hon är jävig. Om jäv för ledamöter och föredragande i ett kollegialt organ beslutar dock organet i fråga. Ett kollegialt organ beslutar också om någon annan som har rätt att närvara är jävig. En ledamot och en föredragande får delta i behandlingen av en fråga om sitt jäv endast om organet inte är beslutfört utan ledamoten eller föredraganden,

och en ojävig person inte kan fås i stället för honom eller henne utan avsevärt dröjsmål.

I ett beslut som gäller jäv får omprövning inte begäras särskilt och det får inte heller överklagas särskilt genom besvär.

30 §

Fortsatt behandling av ett ärende

En ojävig tjänsteman skall utan dröjsmål förordnas i en jävig tjänstemans ställe. Tjänstemannen får dock avgöra ett brådskande ärende, om jävet inte kan inverka på avgörandet.

15.05.2019 091E28 HELSINGFORS

LÄHETEKIRJE
FÖLJEBREV

Äänestäjä Väljare

OLSSON

SVEN HENRIK

Vastaanottaja Mottagare

091 007B

CENTRALVALNÄMNDEN

I HELSINGFORS STAD

KAJSANIEMIGATAN 3 B 16, 3. våningen

00100 HELSINGFORS

Henkilötunnus tai syntymäaika Personbeteckning eller födelsetid

020280-007W

Nykyinen osoite Nuvarande adress

Vaalilomake no 5 Valblankett nr 5

Vaaliviranomainen täyttää Fylls i av valmyndigheten Todistan, että äänestys on tapahtunut vaalilaissa säädetyin tavoin. Jag intygar, att röstningen försiggått på det sätt som stadgas i vallagen. Aika ja paikka Tid och ort / 201 Vaalitoimitsijan/Vaalitoimikunnan puheenjohtajan allekirjoitus Valförätrarens/Valbestyrelsens ordförandes underskrift <i>Thelma Hjort</i>	Äänestäjä täyttää Fylls i av väljaren Olen itse vaalisalaisuuden säilyttäen täyttänyt äänestyslipun ja sulkenut sen leimattuna vaalikuoreen. Jag har själv med bevarande av valhemligheten ifyllt röstsedeln och inneslutit den avstämplad i vaikuvertet. Äänestäjän allekirjoitus Väljarens underskrift <i>Sven Olsson</i>
---	--

LÄHETEKIRJE
FÖLJEBREV

Äänestäjä Väljare

BOSTRÖM, ANDERS

Vastaanottaja Mottagare

CENTRALVALNÄMNDEN
I BORGÅ STAD
STADSHUSET
06100 BORGÅ

Henkilötunnus tai syntymäaika Personbeteckning eller födelsetid

171249-127X

Nykyinen osoite Nuvarande adress

FÄNRIKSGATAN 2
01600 BORGÅ

Vaaliomake nro 5 Valblankett nr 5

Vaaliviranomainen täyttää Fylls i av valmyndigheten	Äänestäjä täyttää Fylls i av väljaren
Todistan, että äänestys on tapahtunut vaalilaissa säädetyin tavoin. Jag intygar, att röstningen försiggått på det sätt som stadgas i vallagen.	Olen itse vaalisalaisuuden säilyttäen täyttänyt äänestyslipun ja sulkenut sen leimattuna vaalikuoreen. Jag har själv med bevarande av valhemligheten ifyllt röstsedeln och inneslutit den avstämplad i valkuvertet.
Aika ja paikka Tid och ort 15 / 5 2019 Huvudbiblioteket, Borgå	Vaalitoimitsijan/Vaalitoimikunnan puheenjohtajan allekirjoitus Valförrättarens/Valbestyrelsens ordförandes underskrift Äänestäjän allekirjoitus Väljarens underskrift Anders Bostrom

Avsändare

Magistraten i Västra Finland, Vasa enhet
PB 208 Wolffskavägen 35
65101 VASA
FINLAND

tfn 029 553 9451

Mottagare

Röstanden
Inga-Lill
Åback
64370 MÖRTMARK
FINLAND

Anmälan om rösträtt i Europaparlamentsvalet

Ni är röstberättigad vid Europaparlamentsvalet som förrättas i Finland söndagen den 26 maj 2019.

Ni kan rösta **antingen på valdagen** i den vallokal som anges på denna anmälan **eller under förhandsröstningsperioden** på vilket allmänt förhandsröstningsställe som helst i Finland eller utomlands. Under vissa förutsättningar kan Ni rösta på en anstalt eller hemma. Om Ni bor eller vistas utomlands under hela förhandsröstningstiden och på valdagen, har Ni också möjlighet att rösta per brev från utlandet. Närmare anvisningar om hur det går till att rösta finns på omstående sida.

Ni ska styrka Er identitet när Ni röstar.

Kommun, röstningsområde och vallokal på valdagen.

Kristinestad
3 Härkmeri
Härkmeri i lågstadieskola
Henriksdalsvägen 3

Förhandsröstningsperioden.

På vissa förhandsröstningsställen kan förhandsröstningsperioden vara kortare.

**I Finland 15 - 21.5.2019 och
utomlands 15 - 18.5.2019**

Röstningstid på valdagen

26.5.2019 kl. 9.00 - 20.00

De allmänna förhandsröstningsställena och deras öppettider

www.valfinland.fi och bilagan till denna anmälan

Datakälla: Befolkningsdatasystemet 5.4.2019

Följebrev för förhandsröstningen

Fylls i på förhandsröstningsstället enbart om denna anmälan används som följebrev.

Väljaren

Röstanden
Inga-Lill
Åback
64370 MÖRTMARK
FINLAND

Valmyndigheten

Fylls i av valfunktionären vid förhandsröstningen

Jag intygar att förhandsröstningen har gått till på det sätt som bestäms i vallagen.

Fylls i av väljaren

Med bevarande av valhemligheten har jag själv fyllt i röstsedeln och inneslutit den avstämplad i valkuvertet.

Datum

15 / 5 2019

Förhandsröstningsställets namn eller
vid anstaltsröstning kommunens namn

Lantbruksbyrån
i Lappfjärde

Personbeteckning eller födelsetid

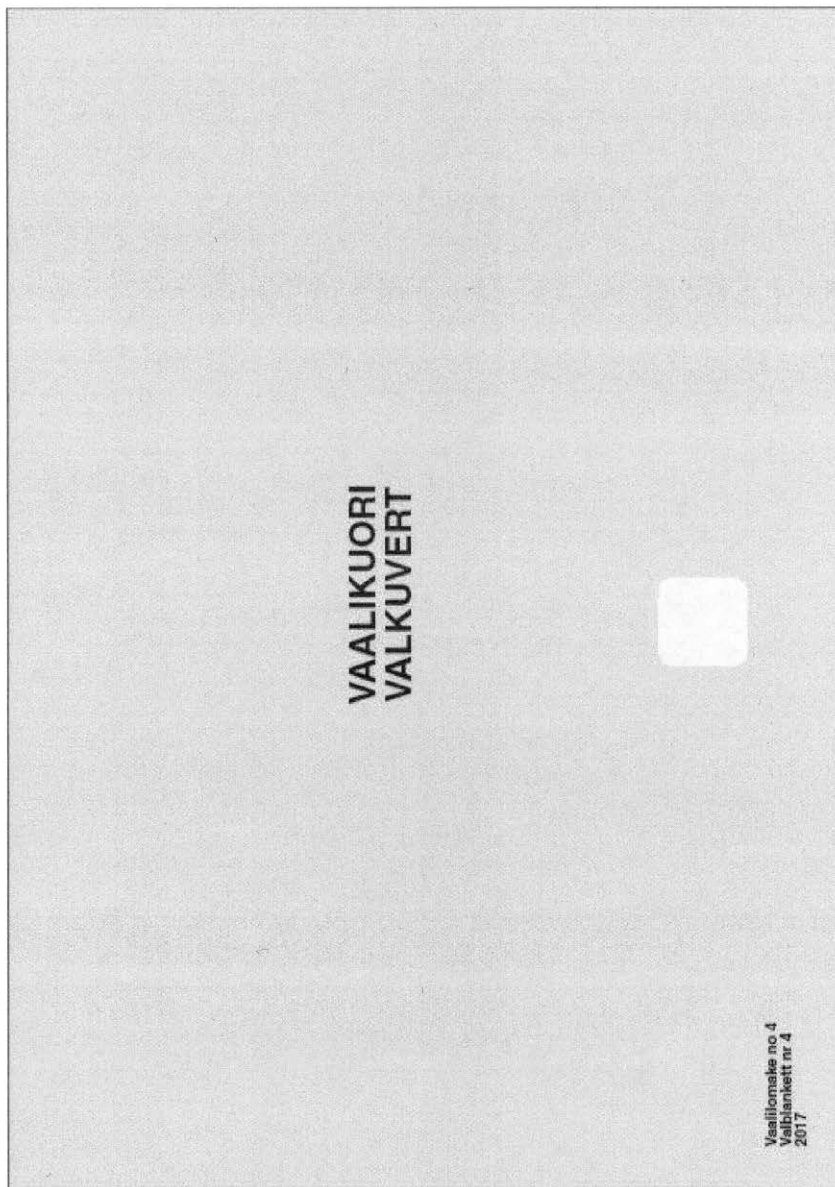
010270-1237

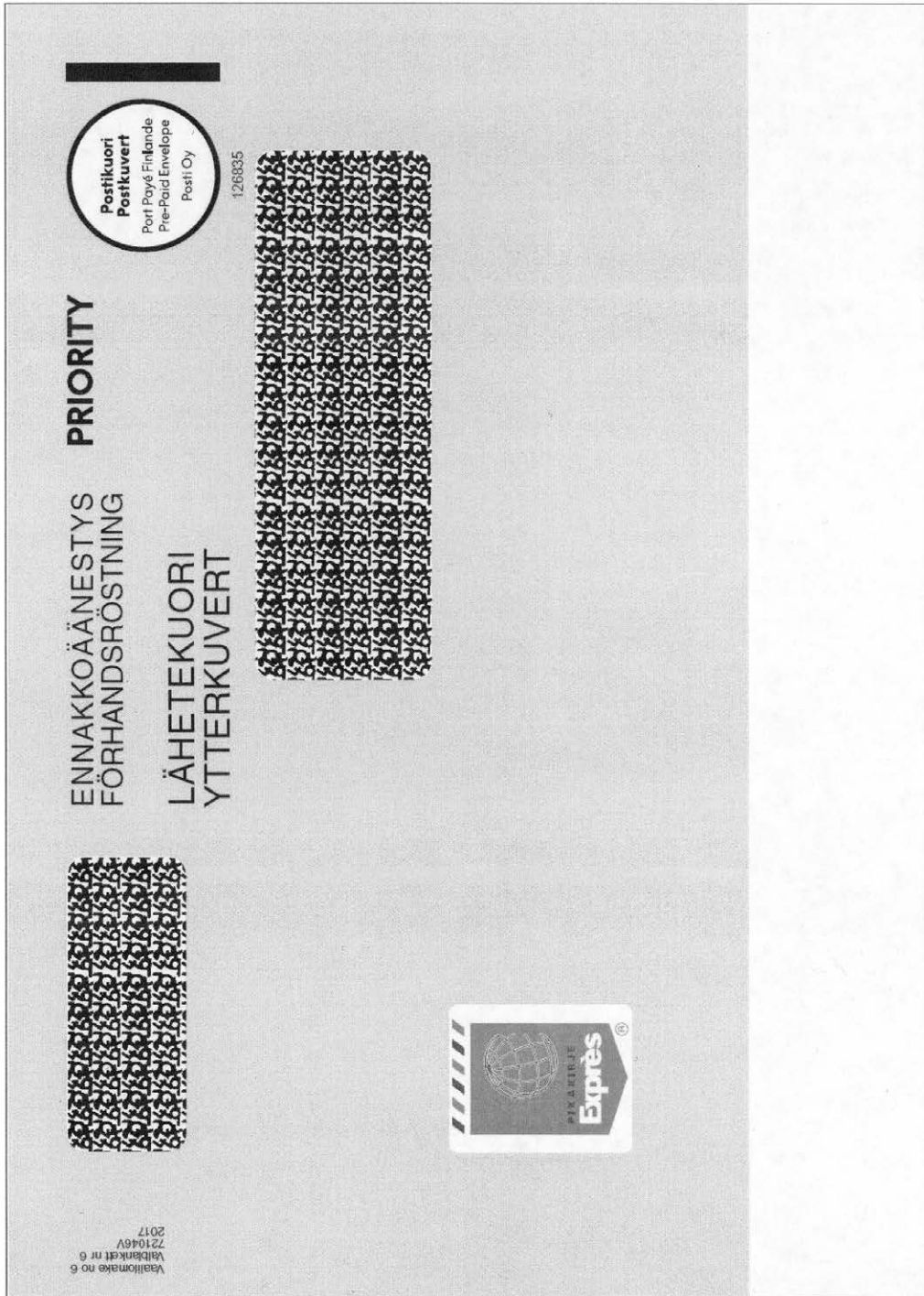
Valfunktionärens underskrift

Stina Holm

Väljarens underskrift

Inga-Lill Röstanden

Sivu nro
Sida nr

joista miehiä
varav män

Vaalilomake nro 7
Valblankett nr 7

VAALITOIMITSIJA TAI VAALITOIMIKUNTA TÄYTTÄÄ – IFYLLS AV VALFÖRRÄTTAREN ELLER VALBESTYRELSEN

Huomautuksia Anmärkningar Äänestäjien itse valitsema avustajat Biträden som utsetts av de röstande	ALLA ÖVRIGA RÖSTNINGAR HAR ANTECKNATS I RÖSTRÄTTSREGISTRET.
---	--

VAALITOIMIKUNTA TÄYTTÄÄ – IFYLLS AV VALBESTYRELSEN

Ennakköäänestyspäivät ja kellonajat Dagar och klockslag för förhandsröstningen							
Vaalitoimikunnan puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja jäsen Valbestyrelsens ordförande, viceordförande och medlem Varajäsenet Suppleanter							
Allekirjoitukset Underskrift	<table border="0"> <tr> <td>☒</td> <td>Lue ja tarkastettu Uppläst och justerat</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Vaalitoimikunnan puheenjohtaja Valbestyrelsens ordförande</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Vaalitoimikunnan jäsen Valbestyrelsemedlem</td> </tr> </table>	☒	Lue ja tarkastettu Uppläst och justerat		Vaalitoimikunnan puheenjohtaja Valbestyrelsens ordförande		Vaalitoimikunnan jäsen Valbestyrelsemedlem
☒	Lue ja tarkastettu Uppläst och justerat						
	Vaalitoimikunnan puheenjohtaja Valbestyrelsens ordförande						
	Vaalitoimikunnan jäsen Valbestyrelsemedlem						

BILAGA 7

KVITTERINGSLISTA AV YTTERKUVERT

Kvitteringslista över förhandsröstningens ytterkuvert som lämnats till postens transport

Avsändare

JAKOBSTAD

(kommunen/staden)

Valförrättare i förhandsröstningen

☒

Valbestyrrelse

☐

Centralvalnämnden

☐

Utrikesministeriet

☐

Posten som tar emot försändelserna:

namnet: 68600 | JAKOBSTAD

Postnummer

Postkontor

Inlämningsdag

Ytterkuvertens antal

Postens kvittering Datering

<u>15,5,-19</u>	25 st	Lisa Holm 15.5.2019
<u>16,5,-19</u>	20 st	Lisa Holm 16.5.2019
<u>17,5,-19</u>	25 st	Lisa Holm 17.5.2019
<u>18,5,-19</u>	15 st	Lisa Holm 18.5.2019
<u>20,5,-19</u>	10 st	Lisa Holm 20.5.2019
<u>21,5,-19</u>	20 st	Lisa Holm 21.5.2019
<u>22,5,-19</u>	25 st	Lisa Holm 22.5.2019
<u> / / </u>	st	

Avsändaren antecknar dagligen på denna lista antalet ytterkuvert. Posten kvitterar försändelserna mottagna (namn och datum eller datumstämpel). Kuverten har portobeteckningen "postkuvert", så brevförändelseförteckningen behöver inte användas.

Käända

OHJE ÄÄNESTÄJÄLLE

Kirjoittakaa äänestyslipussa olevaan ympyrään ehdokkaanne numero, ei mitään muuta!

Numeroesimerkit:

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Jos äänestyslippunne menee pilalle väärän tai sotkuisen merkinnän takia, voitte pyytää vaalivirkailijalta uuden äänestyslipun. Pilalle mennyt äänestyslippu revitään vaalivirkailijan nähden.

Oikeusministeriö

INSTRUKTIONER TILL VÄLJAREN

Skriv i cirkeln på röstsedeln numret på Er kandidat, inget annat!

Siffermallar:

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Om Er röstsedel förstörs på grund av felaktig eller suddig anteckning, kan Ni få en ny röstsedel av valfunktionären. Den förstörda röstsedeln ska rivas i valfunktionärens närvaro.

Justitieministeriet

Checklista för röstningsställenas tillgänglighet

Invalidförbundet rf
Tillgänglighetscentret ESKE
11/2018

1. Ankomsten till röstningsstället

- Ligger röstningsstället invid goda trafikförbindelser och finns det en hållplats för kollektivtrafiken nära röstningsstället?
- Finns det nära entrén ett ställe där skjuttrafiken (bl.a. invatäxi) kan stanna?
- Finns det handikapparkeringsplatser (3,6 m bred och 5 m lång) i närheten av röstningsstället?
- Är gångvägen som leder till entrén guidad?
- Är gångvägen som leder till entrén lätt att upptäcka och har en jämn, fast och halkfri yta?
- Är gångvägens lutningar högst 5 % (1:20).

2. Entrén

- Har tillgängliga gångvägar på röstningsstället tydliga och lättlästa skyltar?
- Har passagerarna bredvid trappan en ramp med en lutning på högst 8 % och bredden minst 900 mm.
- Har trappor och ramper ledstänger på vardera sidor.
- Finns det framför ytterdörren en avsats på minst 1500 mm x 1500 mm?
- Finns det på den sida där ytterdörren öppnas minst 400 mm fritt utrymme, som den som använder rullstol behöver för att öppna dörren?
- Är dörröppningens bredd minst 850 mm och tröskelns höjd högst 20 mm?
- Öppnar sig dörren automatiskt eller är den annars lätt att öppna (den kraft som behövs för att öppna dörren får vara högst 10 N dvs. 1 kg)?
- Har vindfångets matta eller golvrall högst 5 mm x 30 mm glipor och orsakar mattan inte en nivåskillnad som är högst 20 mm?
- Är vindfånget minst 1500 mm x 1500 mm, om båda dörrar öppnas utåt från vindfånget?
- Är vindfånget minst 1500 mm bred och 2300 djup, om en av dörrarna öppnas inåt vindfånget?

3. Röstningsstället

- Finns det på röstningsstället minst ett röstningsbås där man kan fylla i röstsedeln sittande? Finns under röstningsbåsets bord (höjden 750–800 mm) ett benutrymme (bredd minst 800 mm, djup minst 600 mm och höjd minst 670)? Eller finns det på röstningsstället höjjusterbara bord?
- Är belysningen i röstningsbåsen bländfri och tillräcklig? (500–750 lux på bordsytan)
- Finns det sittplatser på röstningsstället så att väljarna vid behov kan vila?
- Finns det på förhandsröstningsstället och röstningsstället på valdagen en person som utsetts till valbiträde?
- Om det bland valfunktionärerna finns personer som använder hjälpmedel, ska det finnas toaletttrum, som är lämpliga för användare av rullstol.

Vissa bestämda tider vid Europaparlamentsvalet

Valdag 26 maj 2019

Tidpunkt	¹	Utförs av	Åtgärd	Vallagen
Sommaren 2017		Fullmäktige	Kommunala centralvalnämnden tillsätts	13 § 1 och 3 mom.
April 2018		Fullmäktige	Indelningen i röstningsområden ändras vid behov och ändringen meddelas magistraten	8 § 1 och 2 mom.
Onsdag 26.11.2018 tidigast		Kandidaten	Sådana kostnader för kandidaten valkampanj som finansieras med valfinansiering kan börja uppkomma	²
Onsdag 26.11.2018		Partiet	Kampanjtiden för Europaparlamentsvalet inleds	³
I god tid		Statsrådet	Förordningen om de finska beskickningar och deras verksamhetsställen som är förhandsröstningsställen samt de allmänna förhandsröstningsställena vid landskapsvalet i landskapet Åland utfärdas	9 § 1 mom. 2) punkten
I god tid		Kommunstyrelsen	Beslut om de allmänna förhandsröstningsställena i kommunen	9 § 1 mom. 1) punkten
I god tid		Kommunstyrelsen	Bestämmande av vilka verksamhetsställen inom socialvården som är förhandsröstningsställen i kommunen	9 § 1 mom. 3) punkten
I god tid		Kommunstyrelsen	Beslut om röstningsställena på valdagen	9 § 3 mom.
I god tid		Kommunstyrelsen	Valnämnderna och valbestyrelserna tillsätts	15 §

¹ Numret visar hur många dagar före eller efter valdagen som åtgärden ska utföras enligt vallagen (714/1998).

² Lag om kandidaters valfinansiering (273/2009) 2 § 1 mom.

³ Partilag (10/1969) 8 § 3 mom.

Tisdag 26.2.2019 tidigast		En röstberättigad	Beställningen av brevrostnings- handlingar inleds	66 c §
Utan dröjsmål efter att beställningen av brev- rostningshandlingar har tagits emot		Justitieministeriet	Brevrostningshandlingarna sänds till de röstberättigade som beställt dem	66 c § 4 mom.
I god tid		Befolkningsregistercen- tralen	Medborgare i andra medlems- stater i EU, som uppfyller villko- ren för rösträtt, meddelas att de kommer att ha rösträtt och vara valbara vid Europaparla- mentsvalet	22 §
Torsdag 7.3.2019 senast kl. 16	80.	Medborgare i andra med- lemsstater i Europeiska unionen	Meddelar Befolkningsregister- centralen att de vill utöva sin rösträtt i Finland eller återta en tidigare inlämnad anmälan	18 § 5 mom.
Utan dröjsmål efter 7.3.2019		Befolkningsregistercen- tralen	Underrättar myndigheten i en annan medlemsstat i Europeiska unionen om de röstberättigade medborgare i staten i fråga som har meddelat att de önskar ut- öva sin rösträtt i Finland	162 §
Fredag 8.3.2019 senast kl. 12		Centralvalnämnden	Centralvalnämndens kontakt- uppgifter meddelas till Befolk- ningsregistercentralen via val- datasystemet	13 § 4 mom.
Fredag 8.3.2019 senast kl. 12	⁴	Kommunstyrelsen/ centralvalnämnden	Uppgifterna om kommunens all- männa förhandsröstningsställen och röstningsställen på valda- gen meddelas till Befolkningsre- gistercentralen via valdatasyste- met	9 § 4 mom.
I god tid		Centralvalnämnden	Valförrättare till de allmänna förhandsröstningsställena i hemlandet och hemmaröstning förordnas	17 § 2 mom.
I god tid		Chefen för den finska be- skickningen	Valförrättaren till det allmänna förhandsröstningsstället i utlan- det förordnas	17 § 2 mom.

⁴ Den sista tidpunkten enligt vallagen är fredagen den 5 april 2019, men av de skäl som framgår av justitieministeriets brev 1.10.2018 VN/4971/2018 (till det meddelandekort som postas till varje röstberättigad bifogas en förteckning över förhandsröstningsställen och deras adresser samt öppettider i den röstberättigades valkrets) ska uppgifterna meddelas senast den 8 mars 2019.

I god tid		Befälhavaren för ett finskt fartyg	Valförrättaren till röstning ombord på fartyg förordnas	17 § 2 mom.
I god tid		Justitieministeriet	De allmänna förhandsröstningsställena och deras öppettider tillkännages	49 § 3 mom.
I god tid		Centralvalnämnden	Information om var kommunens förhandsröstningsställena finns och om röstningsställena på valdagen	49 § 1 mom. och 67 § 3 mom.
Fredag 22 februari 2019 kl. 24	51.	Magistraterna	Fastställande av uppgifterna i rösträtsregistret	18 § 2 och 3 mom. och 19 § 2 mom.
Måndag 8.4.2019 senast	48.	Justitieministeriet	Meddelande om partier samt partiernas namntecknare till Helsingfors valkrets-nämnd	32 § och 31 §
Måndag 8.4.2019 senast	48.	Helsingfors valkrets-nämnd	Beslut om på vilket sätt kandidatansökningarna ges in och kungörelse om detta	34 §
Måndag 8.4.2019	48.	Partiet	Meddelar Helsingfors valkrets-nämnd sitt valombud och valombudets ersättare (namn, personbeteckning och kontaktinformation)	170 § 4 mom.
Onsdag 10.4.2019 senast	46.	Befolkningsregistercentralen	Upprättande av rösträtsregistret	18 § 1 mom. och 19 § 2 mom.
Måndag 15.4.2019	41.	Magistraterna	Rösträtsregistret finns framlagt i magistraterna och på andra ställen enligt vad Befolkningsregistercentralen bestämmer	23 § 1 mom.:
Torsdag 18.4.2019 före kl. 16	40.	Valombudet	Kandidatansökan samt meddelande om valförbund och gemensam lista ska ges in till Helsingfors valkrets-nämnd ⁵	171, 171a, 173 och 175 §
Utan dröjsmål		Helsingfors valkrets-nämnd	Underrättar Befolkningsregistercentralen om en kandidatansökan som gäller en medborgare i en annan medlemsstat inom Europeiska unionen	177 §

⁵ Regeringens proposition (RP 162/2018 rd)

Utan dröjsmål		Befolkningsregistercentralen	Underrättar den behöriga myndigheten i kandidatens hemstat om en kandidatansökan som gäller en medborgare i en annan medlemsstat inom Europeiska unionen	177 §
Utan dröjsmål		Befolkningsregistercentralen	Meddelar Helsingfors valkrets-nämnd om att en i Finland valbar person har ställts upp som kandidat i en annan medlemsstat inom Europeiska unionen i samma val	176 §
Inom fem arbetsdagar från att begäran tagits emot		Befolkningsregistercentralen	Uppgifter för kontroll av valbarheten för en finsk medborgare som kandiderar i en annan EU-medlemsstat ska lämnas till den behöriga myndigheten i medlemsstaten i fråga	177a § ⁶
Tisdag 23.4.2019	33.	Helsingfors valkrets-nämnd	Kandidatansökningarna granskas och eventuella anmärkningar görs till valombuden Partiernas, gemensamma listornas och valmansföreningarnas inbördes ordningsföljd bestäms för sammanställningen av kandidatlistorna	35–37 § samt 189 § 2 mom.
Onsdag 24.4.2019 före kl. 16	32.	Valombudet	Vid behov rättelser och kompletteringar till kandidatansökan och de handlingar som fogats till dem	38 §
Onsdag 24.4.2019	32.	Helsingfors valkrets-nämnd	De kandidatansökan som inkommit inom utsatt tid behandlas på nytt och beslut med anledning av dem fattas	39 §
Torsdag 25.4.2019 före kl. 12	31.	Valombudet	Kandidatansökan av ett parti eller en valmansförening, vars anmälan om anslutning till ett valförbund eller en gemensam lista inte har blivit godkänd, återtas	40 § 2

⁶ RP 162/2018 rd

Torsdag 25.4.2019 innan sammanställningen av kandidatlistorna görs upp	31.	Helsingfors valkrets-nämnd	Beslut, som eventuellt fattas efter att kandidatansökningarna har behandlats, om att en kandidat inte tas upp i sammanställningen av kandidatlistorna	40 §
Torsdag 25.4.2019	31.	Helsingfors valkrets-nämnd	Uppgörande av sammanställningen av kandidatlistorna	41 §
Efter att sammanställningen av kandidatlistorna har gjorts upp		Helsingfors valkrets-nämnd	Distribution av sammanställningen av kandidatlistorna	44 §
Torsdag 25.4.2019	31.	Helsingfors valkrets-nämnd	Kandidatuppgifterna registreras i det riksomfattande kandidatregistret	43 § 2 mom.
Torsdag 25.4.2019	31.	Den som brevröstar	Brevröstningen inleds	66 d § 1 mom.
Torsdag 25.4.2019 tidigast efter att sammanställningen av kandidatlistorna har uppgjorts	31.	Kandidaten	Frivillig förhandsredovisning om valfinansieringen kan lämnas in till statens revisionsverk	⁷
Torsdag 2.5.2019 senast	24.	Befolkningsregistercentralen	Ett meddelandekort sänds till de röstberättigade vars adress är känd Vid Europaparlamentsval sänds kortet emellertid inte till sådana i rösträttsregistret införda personer som Befolkningsregistercentralen antecknar i rösträttsregistret som saknande rösträtt.	21 § 4 mom. 21 § 4 mom. och 26 § 5 mom.
Onsdag 8.5.2019	18.	Valförrättare	Förhandsröstningen ombord på finska fartyg kan inledas	47 § 1 mom.
Fredag 10.5.2019 före kl. 16	16.	En röstberättigad eller någon annan person	Rättelseyrkande som gäller rösträttsregistret framställs hos magistraten	24 § 1 mom.
Måndag 13.5.2019	13.	Magistraten	Rättelseyrkandet avgörs	25 § 1 mom.
Omedelbart efter magistratens beslut		Magistraten	Beslutet med anledning av rättelseyrkandet delges parterna och meddelandekortet sänds,	25 § 2 mom.

⁷ Lag om kandidaters valfinansiering 11 § 1 mom.

			om beslutet innefattar att personen i fråga införs i rösträttsregistret	
Tisdag 14.5.2019 före kl. 12	12.	Magistraten	Eventuella ändringar till följd av beslutet om rättelseyrkande förs in i rösträttsregistret	25 § 1 mom.
Tisdag 14.5.2019 före kl. 12	12.	Befolkningsregistercentralen/ magistraten	Eventuella självrättelser och de anteckningar som föranslås av dessa görs i rösträttsregistret	26 § 1 mom. och 5 mom.
Utan dröjsmål		Befolkningsregistercentralen/ magistraten	Befolkningsregistercentralens eller magistratens beslut som föranslås av självrättelser delges personen i fråga och ett meddelandekort skickas	26 § 2 mom. och 25 § 2 mom. 26 § 3 mom.
Senast den sjunde dagen efter den dag då personen i fråga delgavs beslutet eller det publicerades i den officiella tidningen		Den som framställde rättelseyrkandet	Besvär hos förvaltningsdomstolen över ett beslut av magistraten genom vilket ett rättelseyrkande har förkastats eller avvisats och över ett beslut av Befolkningsregistercentralen eller magistraten genom vilket en person med stöd av 26.2 § antecknats i rösträttsregistret som saknande rösträtt	27 § 1 mom.
Tisdag 14.5.2019 fr.o.m. kl. 12	12.	Befolkningsregistercentralen	Rösträttsregistret vinner laga kraft	28 § 1 mom.
Tisdag 14.5.2019 före kl. 16	12.	En röstberättigad som vill rösta hemma	Anmälan till den kommunala centralvalnämnden om önskan att rösta hemma	55 § 1 mom.
Onsdag 15.5.2019	11.	Valförrättarna, valbestyrrelsen	Förhandsröstningen i hemlandet och i finska beskickningar samt hemmaröstningen inleds	47 § 1 mom.
Lördag 18.5.2019	8.	Valförrättarna	Förhandsröstningen i utlandet avslutas	47 § 1 mom.
Tisdag 21.5.2019	5.	Valförrättarna, valbestyrrelsen	Förhandsröstningen i hemlandet och hemmaröstningen avslutas	47 § 1 mom.

Onsdag 22.5.2019 fr.o.m. kl. 18 ⁸	4.	Justitieministeriet	Vallängderna matas ut ur röst-rättsregistret röstningsområdes-vis och längderna ställs till centralvalnämnderna	71 § 1 mom.
Fredag 24.5.2019 före kl. 19	2.	Den som brevröstar	Brevröstningshandlingarna ska vara framme hos den behöriga kommunala centralvalnämnden	66 e § 3 mom.
Fredag 24.5.2019 kl. 19	2.	Centralvalnämnden	Förhandsröstningshandlingarna granskas så att de handlingar som kommit in före kl. 19 hin-ner behandlas Brevröstningshandlingarna granskas så att de handlingar som kommit in fredagen den 24 maj 2019 före kl. 19 hin-ner be-handlas	63 § 1 mom. 66 g § 1 mom.
Efter att brevröstnings-handlingarna granskats		Centralvalnämnden	De röstsedlar som lämnats vid brevröstning stämplas på nytt och innesluts i nya kuvert	66 g § 3 mom.
Lördag 25.5.2019	1.	Kandidaten	Frivillig förhandsredovisning om valfinansieringen och kostna-derna för valkampanjen lämnas in till Statens revisionsverk	⁹
Söndag 26.5.2019 kl. 9-20	VD	Valnämnden	Röstning på valdagen	68 §
Söndag 26.5.2019 tidigast kl. 15 eller av särskilda skäl tidigast kl. 12	VD	Valkrets-nämnden	Räkning av förhandsröster (och brevröster)	86 § 1 mom.
Söndag 26.5.2019 Efter kl. 20	VD	Valnämnden	Preliminär rösträkning	78 §
Måndag 27.5.2019 Senast kl. 12	1.	Valkrets-nämnden	De röster som avgetts på valda-gen kontrollräknas	87 § 1 mom.
Onsdag 29.5.2019 vid mötet som inleds kl. 18	3.	Valkrets-nämnden	Fastställande av valresultatet och meddelande om röstetalen och antalet röster till Helsing-fors valkrets-nämnd	178 §

⁸På grund av förberedelserna som behövs för utskrivandet stängs rösträttsregistret en timme före tidsfristen som anges i 71 § 1 mom. i vallagen.

⁹ L om kandidaters valfinansiering 11 §

Onsdag 29.5.2019 utan dröjsmål efter ovan nämnda meddelande		Helsingfors valkrets-nämnd	Fastställande av valresultatet i hela landet, meddelande av resultatet till justitieministeriet, kungörelse om resultatet och sändande av fullmakterna till de invalda	179, 181 och 182 §
Inom 14 dagar efter att valresultatet har offentliggjorts		Ändringssökanden	Besvär över beslut av Helsingfors valkrets-nämnd med vilket resultatet har fastställts ska anföras hos Helsingfors förvaltningsdomstol	100-102 §
Söndag 9.6.2019		Kandidaten	Sådana kostnader för kandidaten valkampanj i valet som finansieras med valfinansiering kan inte länge uppkomma	¹⁰
Söndag 9.6.2019		Partiet	Kampanjtiden för valet går ut	¹¹
När valresultatet har vunnit laga kraft		Justitieministeriet	Arkivutskrifter matas ut ur röst-rättsregistret	29 § 3 mom.
Efter att arkivutskrift-erna har matats ut		Befolkningsregistercen-tralen	Uppgifterna utplånas ur röst-rättsregistret	29 § 3 mom.
Inom två månader från att valresultatet har fastställts (senast måndagen den 29 juli 2019)		Den som valts till ledamot av Europaparlamentet och den som bestämts till ersättare för ledamot vid fastställande av valresultatet	Redovisning om valfinansiering ska lämnas in till statens revisionsverk	¹²
Senast 31.12.2019 och varje kalenderår under valperioden vid behov		Ledamot av Europaparlamentet och ersättare (vid behov)	Efterhandsredovisning om valfinansieringen lämnas in till Statens revisionsverk	¹³

¹⁰ L om kandidaters valfinansiering, 2 § mom.

¹¹ Partilag 8 § 3 mom.

¹² 5 och 8 § i lagen om kandidaters valfinansiering

¹³ L om kandidaters valfinansiering 11 a §

EUROPAPARLAMENTSVALET

26.5.2019

Förhandsröstning:

I Finland 15–21.5.2019

Utomlands 15–18.5.2019

OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET